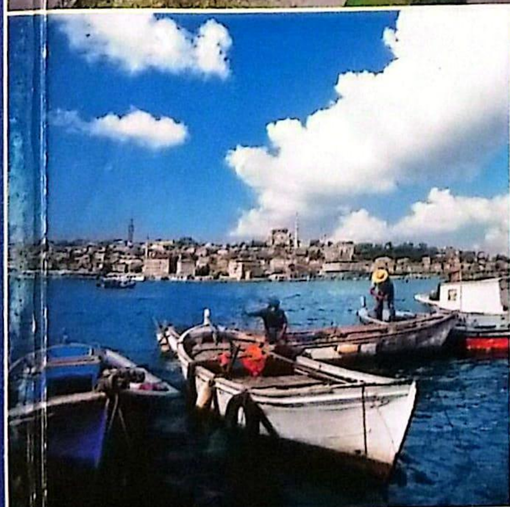
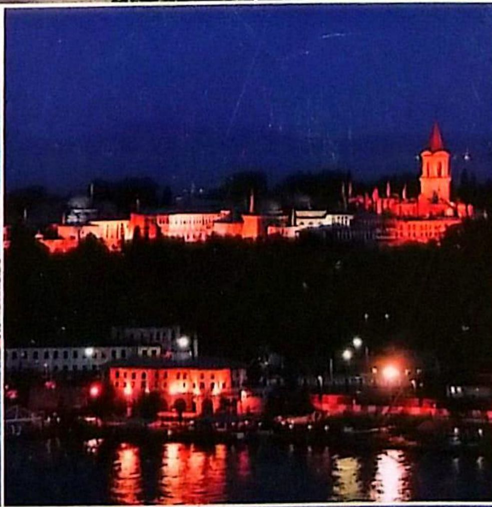
ARD

Istanbul

Kolevka Civilizacije

ISTANBUL
Kolevka Civilizacije

ARD
Basım Yayın Turizm İnşaat San. ve Tic.Ltd.Şti
2024

MARMARA DENİZİ
Avrasya Tüneli
Kennedy Cd.
Marmaray Kazlıçeşme İstasyonu
Yedikule Zindanları
Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Yenikapı İskelesi
Atatürk Cd.
1453 Panorama Müzesi
Bizans Surları
Adnan Menderes Anıtı
Çapa Öğretmen Lisesi
Saltukale Evleri
Kız Taşı
Bozdoğan Su Kemeri
İstanbul Üniversitesi
Beyazıt Camii
Fatih Camii
Kariye Müzesi
Turgut Özal Anıtı
İstanbul Otogarı
1. Havalimanı
Eyüp Sultan Camii
Haliç Köprüsü
Bulgar Kilisesi
Rum Ortodoks Patrikhanesi
Süleymaniye Camii
Atatürk Köprüsü
Miniatürk
Sultanahmet Camii
Alman Çeşmesi
Ayasofya Müzesi
Topkapı Palace
Bizans Surları
Marmaray
Sirkeci Garı
Büyük Postane
Tophane Çeşmesi
İstanbul Modern
Mimarsinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Kız Kulesi
Tophane Kasrı
Taksim Karaköy Füniküler
Kamondo Merdivenleri
Tophane-i Amire
Saint Antuan Kilisesi
Aya Triada Rum Ortodoks Kilisesi
Taksim Cumhuriyet Anıtı
İTÜ Taşkışla Kampüsü
İTÜ Makine Fakültesi
İTÜ Maçka Kampüsü
İnönü Stadı
Molla Çelebi Camii
Bezmi Alem Valide Sultan Camii
Saat Kulesi
Dolmabahçe Sarayı
Maçka Teleferik
Seyrantepe Stadı
Yıldız Teknik Üniversitesi
Fatih Sultan Mehmet Köprüsü
Rumeli Hisarı
Ortaköy Camii
15 Temmuz Köprüsü
Beylerbeyi Sarayı
Fethipaşa Korusu
Mihrimah Sultan Camii
3. Ahmet Çeşmesi
Yeni Valide Sultan Camii
Mihrimah Sultan Müzesi
Selimiye Kışlası
Marmara Üniversitesi
Haydarpaşa Garı
Moda Tramvayı

GEOGRAFSKI POLOŽAJ ISTANBULA

Naj veći razlog ovako velikog razvoja Istanbula u svetsku metropolu je geografski položaj grada. Nalazi se na tačci spajanja 48. severne geografske širine i 28. istočne geografske dužine. Jedini je grad u svetu prostran na dva kontineta. Grad se sastaji se iz 3 dela: Istorisko Poluostrovo koje senalazi na Evropskom delu na juznoj strani obale Zlatnog Roga (Haliç), na severnu stranu Zlatnog Roga na Obali Galata, i Novi Grad koji se prostire na Aziskoj obali.

U Evropskom delu grada pretežno nalaze se poslovni i trgovački centri dok Azijski deo je obuhvačen satnbenim objektima. Grad Istanbul postavljen je na obalama Istanbulskog Moreuza koje sa jedne strane odvaja Evrupu i Aziju a sa druge strane povezuje Crno More sa Mramornim Morem. Takođe, ušče zvano Zlatni Rog (Haliç) dužine 7 kilometara razdvaja Evropski deo grada u dva dela. Zbog položaja između Evrope i Azije grad je tokom istorije imao veoma važan geopolitički značaj. Države koje su htele dominirati ovim kontinentima prvobitno su težili da imaju svoju kontrolu nad Istanbulom. Istanbul danas je važan politikči i trgovački centar za Balkanskih, Srednjoistočnih Država i Turskih Reublika. U periodu osnivanja bio je poznat po imenu svog osnivača Byzantiona, da bi kasnije za vreme Velikog Rimskog Imperatora Konstatina dobio naziv Konstantinopolj što znači Knstantinov Grad. Osvajanjem grada od strane Osmanlija njegovo ime je promenjeno imenom koje i danas nosi, Istanbul. Jedan je od najvećih i naj mnogoljudnijih gradova Evrope. Istanbul se danas proteže na prostoru od 150 kilometara dužine i 50 kilometara širine.

Süleymaniye Džamija

Obuhvata prostor od 7.500 kilometara kvadratnih. Pretpostavlja se da u njemu dana živi oko 15 milijona stanovnika. Zbog velike migracije stanovništva sa istoka zemlje grad iz godine u godini je sve veći i veći. Po nekim procenama godišni rast stanovništva grada kreće se oko 500.000 godišnje. U gradu se godišnje gradi oko 1.000 novih ulica.Tako da se na istoku i zapadu grada rađaju nova naselja. Zbog godišnjeg rasta stanovništva od 5% u toku 12 godina stanovništvo grada se duplira.Tako da svaki 5. građanin Turske živi u Istanbulu. 6 milijona turista kolko godišnje poseti Istanbul dive se negovim istoriskim spomenicima i prirodnim lepotama. Istoriska spomenici i muzeji koji se nalaze na prostoru grada Istanbula jednaki su polovini broja istoriskih spomenika i muzeja koji se nalaze na teritorije Turske. Istanbul je svetski centar u kom se pretapa Istok i Zapad, Azija i Evropa, Islam i Hriščanstvo. Grad je sinteza usklađenih kultura i različitih religija. Zbog specifičnosti kao bogatih i vrednih istoriskih i kulturnih spomenika Istanbul se jedino može uporediti sa Rimom. Istanbul je tokom svije istorie bio prestonica Istočnog Rima i Vizantije kao i Osmanske Imperije. Tako da je svaka od ovih država u ovom gradu sagradila monumentalne verske i javna ydanja. On je vlasnik najlepših zdanja najpoznatijih arhitekata. Jedinstven je prirodnom lepotom Bosfora, Zlatnog Roga i Ostrova. Umerenom klimaom u toku svih godišnjih doba , bogatim noćnim životom, dobronamernim i gostoprimnim ljudima kao i izuzetnom Turskom kuhinjom Istanbul privlaći veliki broj inostranih turista. Inostrani turista koji želi da izbliza upoznaju Istanbul trebaju u njemu ostati najmanje 10 dana.

Kratka Istorija Istanbula

Prvi tragovi naselja u okolini Istanbula pronađeni su u Azijskom delu grada. Prnalazci potiću čak od Neolitskog doba. Naselje u okolini Palate Topkapi (Topkapı Sarayı) potiće iz Bronzanog doba. Begom ispred Dora u 680.godini p. n.e. kolonija Megara su na području Azsjkog dela grada osnovali grad Khakedon. Za vreme vođe kolonija Megara po imenu Byzas 660.godine p.n.e. na suprotnoj strani naselju koji se nalazio u Azijskom delu osnovano je prvo naselje u Evropskom delu grada, današnjeg istoriskog poluostrova koji se zove Sarajburnu (Sarayburnu). Zbog izuzetno geografskog položaja i prirodne luke povoljna za razvoj trgovine Byzantion će se za kratko vreme razviti i postati bogat grad. U 513.godini p.n.e. grad će pasti pod vasti Persijaca. 407.godine p.n.e. grad je pod vlast Atine dok 405.godine p.n.e. grad su osvojili Spartaci. Kelti koji su iz Evropskih predela došli na ove prostore 227.godine p.n.e. naselili se se u Aziskom delu grada. Sporazumom postignutim sa Rimom od 146.godine p.n.e. grad je dobio i vojno obezbeđenje. Rimski Imperarator Septimus Severus 196.godine n.e. grad uvršćava u Rimsku Imperiju. Posle velikog arhitetskog preobražaja i izgradnje grada od strane Imperatora Velikog Konstantina 330.godine grad će po njemu dobiti ime Konstantinopolis i velikim ceremonijama održanih 11. Maja 330.godine objaviće se svetu da je grad 2. prestonica Rima.

Sultanahmet (Plava) Džamija i Hipodrom

U tom periodu oko grada izgrađene su se jake zidine. Usled velikok uticaja majke koja je bila Hriščanka Konstantin je prihvatio Hriščanstvo i zahvaljujući njemu Hriščanstvo se u gradu przo proširilo, tako da 391.godine Hriščanstvo istovremeno postaje i državna religija u gradu. 395.godine posle smrti Imperatora Theodosiusa I. dolazi do raspada Rimskog Carstva tako da Konstantinopolj postaje prestonica Istočnog Rimskog Carstva ili drugim imenom prestonica Vizantijske Imperije. U 5. veku izgrađene su zidine grada koje i danas postoje. Dok je sa jedne strane 476. godine raspalo Zapadno Rimsko Carstvo Istočno Rimsko Carstvo nastavlja svoj razvoj.Za vreme vladavine Justinijana 527-565. godine u gradu će se izgraditi veliki broj zgrada između kojih i Sv. Sofija (Ayasofya). To je istovremeno i najzanačajniji period grada pod Vizantijske vlasti. Između 666–870. godine grad je 8 puta bio opkoljen od strane Arapa čiji je cilj bio da gard i osvoje. Zbog velikog nesporazuma Katolika i Pravoslavnih 1054. godine dolazi do odvajanje crkve usled čega Konstantinopolj postaje prestonica Pravoslavne Religije. U toku Prvog Krstaškog Pohoda 1096. godine grad je bio spašen razaranja. U 11. i 12. veku Dženovljani i Mlečani postali su uticajni trgovci u delu grada oko Galate. Za vreme 4. Krstaškog Pohoda 1204. godine grad je bio napadnut i opljačkan od strane Latina. 1261. godine grad ponovo prelazi u ruku paleologa. Krajem 14.veka Osmanlije po prvi put opkoljavaju grad.

1930. godine grad je bio opkoljen od strane Bayezida I. 1422. godine od strane Murada II. i 1453. godine od strane Osmanske vojske ne čije čelo se nalazio Mehmet II. koji je i grad osvojio. Grad je dobio ime Istanbul i posle Burse i Jedrene 3. je prestonoca Osmanlija. Posle osvajanja Egipta od strane Osmanlija 1517.godine Kalifat je preseljen u Istanbulu.Sa ćime je grad istovremeno postao i centar Islama. Počev od 15.veka pa sve do kraja 17. veka do kada traje i period uspona Osmanlija grad kiti veliki broj džamija, kompleksnih zgrada i palata. Grad je u nekoliko navrata bio pogođen zemljotresima i pozarima što je prouzrokovalo i velike štete. Težnja Osmanlija za Evropizaciju tokom 19. veka može se primetiti u prelasku arhitekture od klasične Osmanske u Barok i Rokoko. Za vreme 1. Svetskog Rata u noći 15. Marta 1919. godine grad je bio okupiran od strane savezničkih snaga. Pobedom u Oslobodilačkom ratu i nakon uklanjanja saltanata i kalifata osnovana je Republika. 13. Oktobra 1923. godine Ankara postaje glavni grad nove Republike. Nakon gubljenja titule glavnog grada Istanbul velikim koracima nastavlja svoj razvoj i postaje industriski i trgovački centar Turske. To je prouzrokovalo i veliku migraciju stanovništva iz unutrašnjosti zemlje.

Sv. Irinej i Palata Topkapi

Palata Topkapi i istorisko poluostrovo

Centar Istoriskog Poluostrova

Najveće istorisko i turističko bogastvo Istanbula nalazi se na području Istoriskog Poluostrova u naseljima Sarajburnu i Sultanahmet. Za vreme Rimske Imperije, Vizantije i u periodu vladavine Osmansko Carstva srce grada je uprovo bio u delu gde su bili izgrađeni raskošne palate tadašnjih vladara. Naj veče crkve, naj raskošnije džamije i najveći muzeji nalaze se upravo u ovom delu grada. Istanbul je izgrađen na 7 brda od kojih 2 se nalaze na Istoriskom Poluostrovu. Na jednom je isgrađena Palata Topkapi a na drugom Sultanahmetova Džamija. Na ravnicama između brda rasprostranjeni su ostali značani istoriski spomenici.
Tokođe u ovom delu grada nalazi se otvoreni prostor nazvan Hipodrom koji je za vreme Vizantije i Osmanskog carstva bio centar grada. Velika arhitektska dela kao što su Muzej Aja Sofija, Palata Topkapi, Sultanahmetova Džamija i Arheološki Muzej, Muzej Tursko-Islamskih dela i Muzej Mozaika izgređeni su jedan do drugog. Za posetu svih ovih istoriskih spomenika u ovom delu grada potrebno je provesti nekoliko dana. Ali šetnja i poseta uz vodića skratiće vreme i sa druge strane omogući će tačnije informisanje o pomenutim istoriskim objektima.

Aja Sofija

Muzej Aja Sofija

Slobodno se može reći da u doba Vizantije najveći i najsveti objekat u gradu je Aja Sofija.I danas, kao jedno nejveće arhitektonsko delo privlaći veliki broj turista koji dolaze u Istanbulu.Od dana kada je sigrađena 537.godina pa sve do osvajanja Istanbula Aja Sofija je 916 godina služila kao crkva. Zatim je sve do 1934. godine u trajanju od 481 godine koriščena kao džamija. Vizantijski mozaici crkve koji su 1750.godine obloženi, nalogom tvorca Republike Turske Mustafa Kemal Ataturka izvrşena detaljna restauracija, tada su one ponivo videle svetlost dana. Objekat je u Februaru 1935. godine pretvoren u muyej otvoren posetiocima. Aja Sofija, po posećenosti turista danas je 3. muzej u Tursku. Aja Sofija je izgrađena u velikom pravougaonom obliku, sastoji se od dva dela, jedan pokriven velikom kupolum i drugi pokriven sa dve male polu kupole. Ova osobina čini je specifičnom i danas se smatra kao veliko arhitektonsko delo. Aja Sofija je 4. največa crkva u svetu iza St. Paula u Londonu, San Petra u Rimu i Dama u Milanu koje poseduju najveći pokriveni prostor. Ime Aja Sofija je u Hriščanstvu jedan od 3 prideva datih Bogu. Ova 3 prideva su: Aja Sofija (Sveta Mudrost), Aya Irini (Sveti Mir) i Sveti Dynamis (Sveta Snaga).

Istorijat

Vizantijski Iperator Konstantin 360. godine u centru grada na mestu današnje Aja Sofije je izgradio veliki objekat nazvan " Megalo Ekklesia" (Velika Crkva). Veliki požar koji se desio 20. Juna 404. godine u potpunosti je uništio ovu građevinu sagrađene od drvenog materijala. Na temelima ove građevine arhitekta Ruffinos je između 404-416. godine izgradio novu ali još veću i otporniju crkvu koja je 10. Oktobra 416. godine otvorena i data na koriščenje vernicima. Izgradnju ove druge crkve u vidu bazilike financirao je Vizantijski Imperator Theodosius. Temelji zidina, stepeništa i raznih delova ovog objekta mogu se videti na ulazu Muzeja Aja Sofija. Pomenuti objekat je za vreme krvave pobune Nika (Pobeda) 14. Januara 532. godine od strane pobunjenika u toj meri uništen da njegova rekonstrukcija nije bila moguća. Nakon ponovnog vračanja na presto Imperatora Justinijana iza pobune Nika, od 532 do 537 godine izgrađena je crkva koja je i danas otvorena posetiocima. Za izgradnju crkva Imerator Justinijanus angažovao je najvećeg arhitekta tog vremena matematičara Anthemios iz Trallesa (današnji Ajdin) i Mletskog Isidorisa. Ova dva velika arhitekta nakon priprema plana objekta koji je trajao 4 meseca gradnju crkve započeli su 23. Februara 532. godine. Izgradnja objekta je trajala samo 5 godina i 10 mesec, tako da je crkva 26. Decembra 537. godına na dan Božiča primila svoje vernike.

Aja Sofija – unutrašnji detalji

Aja Sofija – unutrašnji detalji

San Imperatora je bio da izgradnjom ovog hrama, njegovom veličinom i rashošom premaši hram proroka Salamona koji se nalazi u Jerusalimu. Po predanjima, očaran lepotom svoga hrama prilikom otvaranja za obred izgovorio rečenicu " sada sam te prešao Solomone". U izgradnji objekta upošte nije koriščen materijal od drveta. U toku 5 godina gradnje na njemu je danonoćno, bez prestanka radilo 100 majstora zidara i 10.000 radnika. Mermerne ploče koje su ugrađene u objekat u Istanbulu su donešene iz Anadolije i iz drugih država Srednozemja. Sa obe strane centralnog prostora nalazi se po četri stuba zelenog mermera doneti iz gimnazijuma luke Efes, po dva crvenih porfira koji su postavljeni na uglovima doneti su iz hrama Apollon u Baalbeku (Liban). Kako bi ogromna kupola bila što lakša sa ostrova Rodos donešene su specijalne cigle i crep. U objektu postoji 107 stuba od kojih 40 su u centralnom delu objekta dok 67 stuba nalaze se u galerijama na drugom spratu. Pretpostavlja se da za izgradnju objekta potrošeno je 75 miliona zlatnika.

U periodu Ikonoklazme koji je započeo 726. godine kao i u drugim crkvama u gradu tako i u Aja Sofiji oštečeni su mozaici na kojima su bili naslikani svetci i slične religijske scene i umesto njih naslikani su prosti motivi u obliku krsta. Posle završetka Ikonoklazme 843. godine ponovo su dopuštene slike sa religijskim motivima. Tako da je Ajasofija posle ovog perioda ponovo ukrašena sa freskama naručenih od strane Imperatora. U vreme invazije Latina blago Aja Sofije je od strane vojnika 3. Krstaškog pohoda bilo opljačkano.

Aja Sofija – unutrašnji detalji

Prilikom čega su mozaici sa podlogom zlatne boje u velikoj meri oštećeni. Posle osvajanja grada od strane Osmanlija Osvajač Sultan Mehmet je u Petak 3. Juna 1453.godine ućestvovao na prvu molitvu u Aja Sofiji. On je za restauraciju i spašavanje objekta kao i za njen preobražaj u džamiji odvojio podosta velik fond. U prvom delu preobražaja, unutar objekta prema Kiblu postavljen je otlar (mihrap) na spoljnoj zadnjoj strani od uglova džamije izgrađeno je minare od cigli. Na prednjoj strani objekta na mestu odvojeno za monaha izgrađena je medresa za 150 učenika, sa dvorištem i 12 çćelija i cisternom za vodu. Pošto su kod muslimana zabranjene molitve u objektima gde postoje slike sa verskim motivima mozaici su bili obloženi sa tankom oblogom kreča, dok su krstovi na zidovima i vodoravni krakovi krstova na krilima vrata u potpunosti uklonjeni. Tako da su bez većih oštečenja na objektu stvoreni uslovi i mogučnost za molitvu. Posle 2. minare koje je izgrađeno u 15. veku sledi 3. i 4. minare izgrađeni u 16. veku od strane Mimara Sinana. Sinan je takođe sagradio spoljne potporne zidove koji su odigrali važnu ulogu da objekat bude sačuvan do današnjeg vremena. Naj obuhvatnija restauracija Aja Sofije u vreme Osmanske Imperije bila je 1847-1849.godine. Za ovu restauraciju bili su angažovani Švajcarsi brača Gaspare i Trajano Fossati. Oni su 1847. godine u Istanbulu došli radi renoviranja zgrade Ruske Ambasade. Na poziv osmanske uprave pristupili restauraciji. Oni su lancima pojačali kupolu i ispravili 12 stuba koje se nalaze u galeriji.

Renovirali su medresu koja je bila srušena 1479. godine i u dvoriştu izgradili labaratoriju za istrazivanje. Kutak za sultana postavljen pomoću stubova u centralnom delu objekta je njihovo delo.

Posle osnivanja Republike još jedno vreme je zdanje koriščeno kao džamija da bi po zelji Ataturka i odluku Saveta Ministara od 24. Oktobra 1934. godine radi restauracije bio zatvoren. Američki Vizantiski Institut je mozaike očistio od gipsanih obloga i iste rekonstruisao. 1. Februara 1935.godine objekat je ponovo otvoren ali ovaj put u ulozi muzeja.

Krajem 1930. godina pod vođstvom Američkog arheologa Thomas Whittmore započelo renoviranje objekta koja bez prestanka i danas traje. Radi sprečavanje vlage u unutrašnjem i spoljašnjem dolu zdanja postavljena je izolacija.

PRIPRATA (NARTEKS)

Različite mozaične ploče donete sa raznih objekata, sarkofag donet od Zejreka, korito za krştenje i reljefna ploča na kojoj su ispisani odluke sa koncila održanog u 12. veku mogu se videti u spoljnom delu priprate. Na plafonu koji je lošeg stanja usled vlage nalazi se 9 lukova u obliku krsta. Na krilima vrata između spoljnjeg i unutrašnjeg dela priprate mogu se videti krstovi kojima je u Osmansko doba uklonjen vodoravni krak.

Aja Sofija; Justinijan, Bogorodica i Konstantin.

Aja Sofja: Mozaik "Molitva"

Očaravajuća lepota ukrasa objekta počinje još na ulazu u unutrašnju pripratu. Raznobojne mermerne ploče simetričino postavljene su na zidovima, tako da prirodna crta kamena omugučavaju stvaranje mistićnih oblika. Plafon ovog dela u potpunosti je obložen zlatnim mozaikom.

Komadi raznobojnih kamenčića i sitnih mermera ukrašavaju unutranji deo objekta u na prostoru od 16.000 kvadratnih metara. Ovaj prostor je duplo veći prostor od prostora crkve. Između unutrašnje priprate i glavnog prostora postoji ukupno 9 vrata.

Od ovih vrata po tri vrata koje se nalaze na početku namenjeni su običnim ludima. Najveća vrata koja se nalazi na sredini namenjena je Imperatoru, sa obe strane ove vrate nalaze se dve vrate relativno niskih i namenjeni su za osobe koje su u pratnji Imperatora. Zlatni delovi Imperatorske vrate i srebreni delovi ostalih dveju vrata opljačkani su za vreme invazije Latina. Na vratima Imperatora nalzi se mozajik koji potiče sa 9. veka na kome su odslikani Isus Hristos, Bogorodica i glavni anđeo Garbrijel, dok na kolenima je odslikan imperator Leo VI (886-912) koji je i naručilac pomenutog mozaika.

Detalj sa mozaika "Molitva"

IC
XC

Hristos sa jednom rukom blagoslavlja narod a u drugu ruku drži knjigu na kojoj piše "Ja sam svetlost sveta". Iznad vrata i ispod mozaika nalazi se freska na kojoj je odslikan presto koji očekuje Hristosa.

Ovaj način izražavanja nazvan je imenom Heptomasja.

CENTRALNI PROSTOR (NAOS):

Prilikom ulaza iz unutrašnje priprate u naosu prvo što se može videti je sjaj kupole na vrhu crkve koja daje utisak da kao nezavisni deo od objekta samostalno visi. Na sredini kupole okružena sa 40 prozora nalazi se freska Isusa Hristosa koja potiče iz Vizantijskog doba koja je osvajanjem grada obložena delovima iz Kurana.

Na trouglastim pandatifima koji na sebe nose veliku kupolu i nalaze se u četri ugla između lukova nalaze se freske Bogu naj blizih trokrilnih anđela. Lica ovih anđela u obliku lava, bika, orla i anđela dužine od 11 metara prekrivena su višeugaonom zvezdom.

Na ulazu, sa leve strane, na bočnom zidu ispod prozora nalze se slike patrijarha Konstantinopolisa iz 9. veka Ignatiosa, patrijarha iz 4. veka John Crystosmos i patrijarha Antiochia (današnja Antakija) iz 2. veka Ignatios Theophorosa.

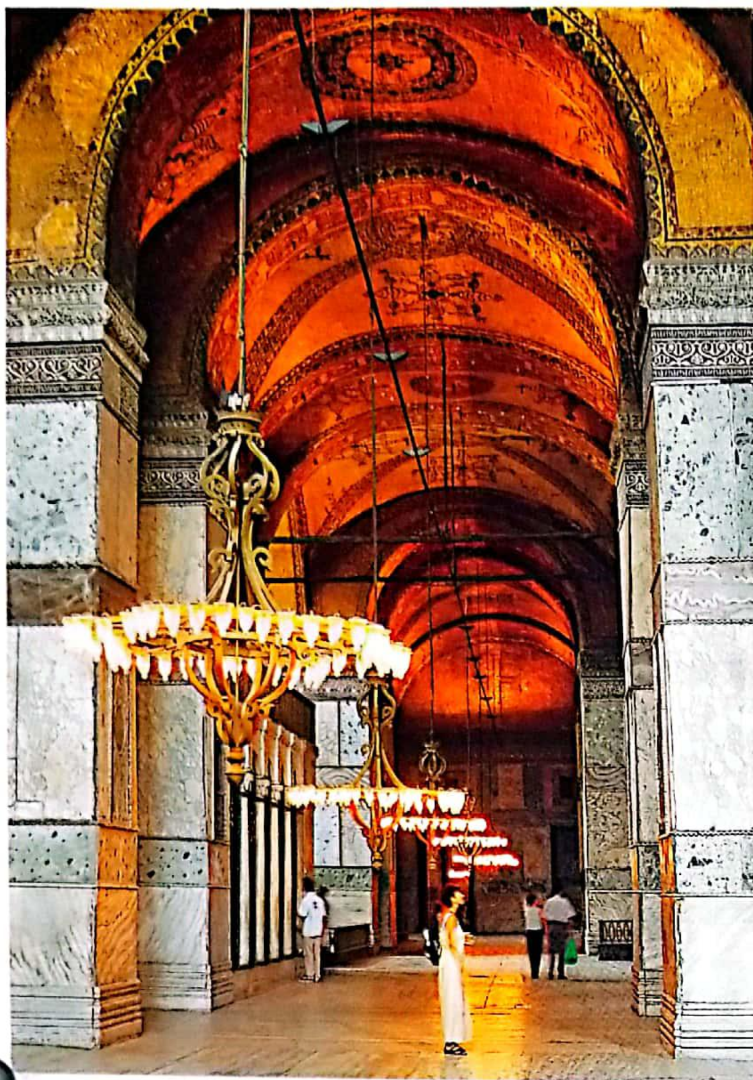
Konstantin Monomakos, Isus Hristos i Imparatorka Zoa

Aleksi Komnenos, Isus Hristos i Imperaatorka Irına

Sa leve i dense strane na ulazu nalaze se mermerne kocke težine 1250 litara koje potiču iz 16.veka doneti sa antičkog grada Bergame. Četvorougaoni mermerni stub koji se nalazi uz korito nosi ime "stub koji plače" ili "stub koji se znoji". Prema verovanju, u rupi koja se nalazi na ovom stubu koja daje utusak da je vlažna stavljanjem i okretanjem placa u krug ispunjuju se sve želje. Na elegantnim vrhovima stubova koji okružuju unutrašnji prostor nalaze se monogrami Imperatora Justinijana i njegove supruge Theodore. Na vrhovima ovih stubova postavljenisu mermeri u komadu sa duborezom.

Na bočnih strana zidova i uglova nalaze se okrugle ploče na kojima su ispisana imena poznatih ličnosti Islama sa Arapskim pismom. Sa dense strane oltara (mihrap) stoi natpis Allah, sa leve strane ime Muhammed, na bočnim zidovima prvih 4 kalifa Islama, Ebu Bekir, Omer, Osman i Ali, dok sa obe strane ulaza nalaze se imane prorkovih unuka Hasan i Husejin. Ploče sa natpisima u prečniku od 7,5 metara smatraju se kao najveći natpisi Islamskog sveta. Prostor ispod kupole koji je u raznobojnim mermernim komadiçima je prostor gde se u Vizantijsko doba obavljala ceremonija ustolićenja Iperatora. Presto imperatora postavljao se unutar velikog srednjeg kruga, dok su ostale visoke ličnosti zauzimali mesto unutar manjih krugova. Unutar apside ukrašena raznobojnim pločama od mermera u Osmansko doba postavljen je otlar (mihrap) okrenut prema Kabe i veći broj ploča sa Arapskim pismom.

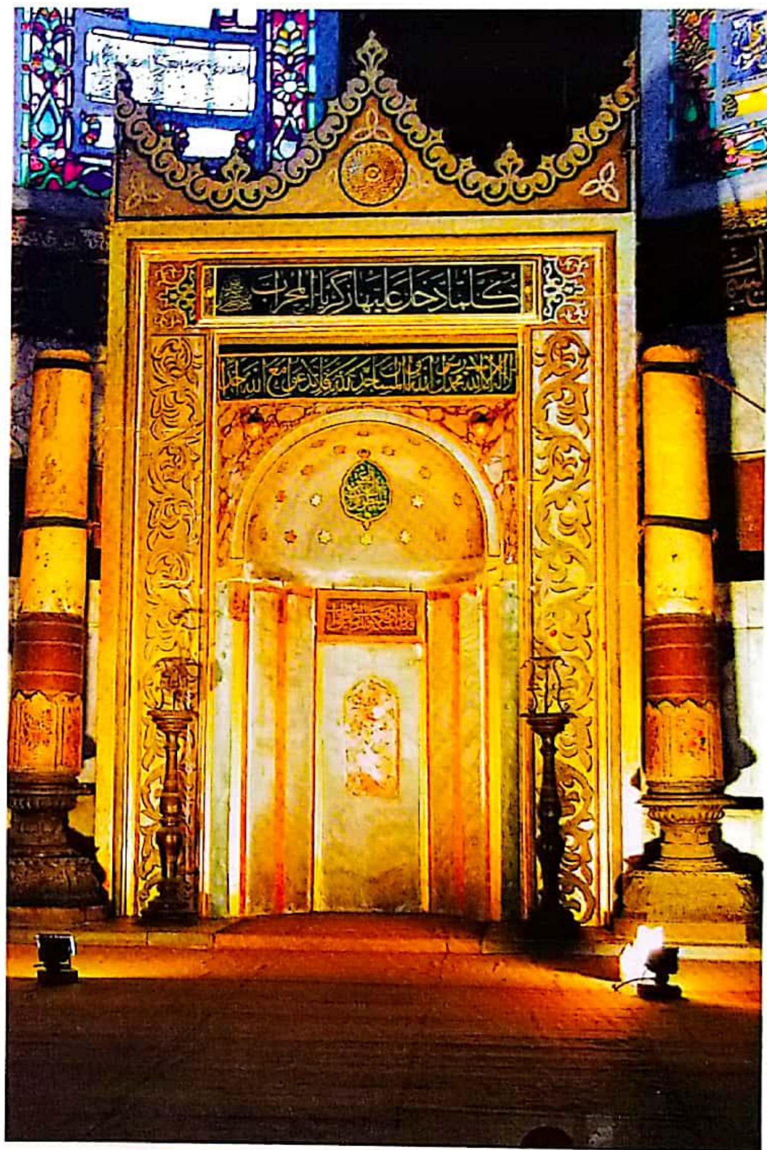

Razlog da oltar (mihrap) nije postavljen u centralnoj osi crkve nego je blago okrenut na desnu stranu je u tome da osa crkve je u pravcu Istoka dok Muslimani u odnosu na Istanbul okrenuti prema Kabe koji se nalazi u pravcu Jugo-Istoka izvršavaju svoje molitvene obrede. Levo od apside nalazi se odvojeni deo za Sultana koji potiçe od 19. veka, dok sa desne strane nalaze se stepenice koje Imam džamije Petkom koristi za govor vernicima (propovedionica). Ispred ovog dela nalazi se deo (mahfil) koje potiće iz 16. veka u koje ili na koje Muezin džamije uči Kuran. Sa desne strane apside na mestu spajanja glavnog prolaza sa bočnim prolazom, na zidu pokraj porfirnih stubova vidi se trag ruke koja se smatra tragum ruke Majke Bogorodice. Na desni bočni prolaz nalazi se biblioteka Aja Sofije koja je za vreme vladavine Mahmuta I reseljena u biblioteci Palate.

Predemti koji su se nekada nalazili u ovom delu popločenom sa ukrasnim pločicama Iznika danas se čuvaju u jednom drugom muzeju. Male klupice koje su koriščene za učenje Kurana u to vreme danas su izlozene u ovom prostoru i veoma su interesantne. Iznad bočna vrata unutrašnje priprate kuju su u doba Vizantije Imperatori koristili kao ulazna vrata a danas se uvećini slučajeva koriste kao izlazna vrata, nalazi jedan od najbolje očuvanih mozajika. Na sredini su odslikani Bogorodica sa Isusom Hristosom kao mala beba, sa dense strane Imperator Konstantin i sa leve strane Imperator Justinijan. U rukama Konstantina nalazi se maketa grada dok u rukama Justinijana nalazi se maketa crkve. Oba Imperatora ove objekte ponosa posvečuju veličanstvenima koji se nalaze u sredini. Imperatori koji su živeli i vladali u 4. i 6. veku mozaikom koji je uradzen u 10.veku odslikani su zajedno u istoj sredini.

Galerije

Gornji nivo crkve posebno je koriščen za molitvu žena i okupljanje koncila. Do pomenuti nivo se danas dolazi pomoću nagibnog puta koji se nalazi na levu stranu unutrašnje priprate. Radi lakšeg dolaksa Imperatorke sa palankinom gde je sa ostalim ženama učestvovala na molitvu, put koji vodi ka gornjem nivou umesto stepenastog izgrađen je u ravnom nagibnom obliku. U galerijama sa Istočne strane na gornjem nivou sa leve strane ne postoji značajno delo. Između lukova srednja galerija koja se nalazi tačno naspram oltara (mihraba) nalaze se pojasevi sa motivima krsta izrađeni ručno u drvetu koji se kao slični još mogu videti i u Manastiru Kanarina u pustinji Sina. Sa dense strane ulaza u objektu tačnije galerija koja se nalazi na juznoj strani naj interesntniji je deo gornjeg nivoa. Na mermernim pločama koje se nalaze na levoj strani stoje natpisi za koje se veruje da su ostali iz doba kada su vikinzi posetili Istanbul.

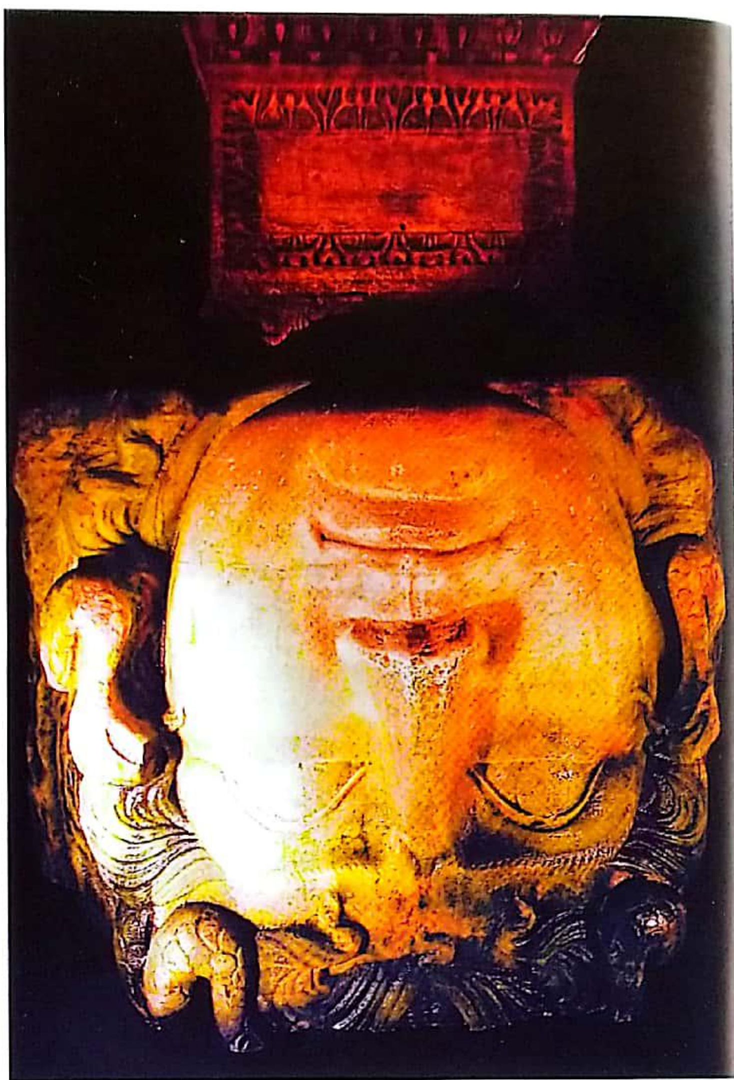

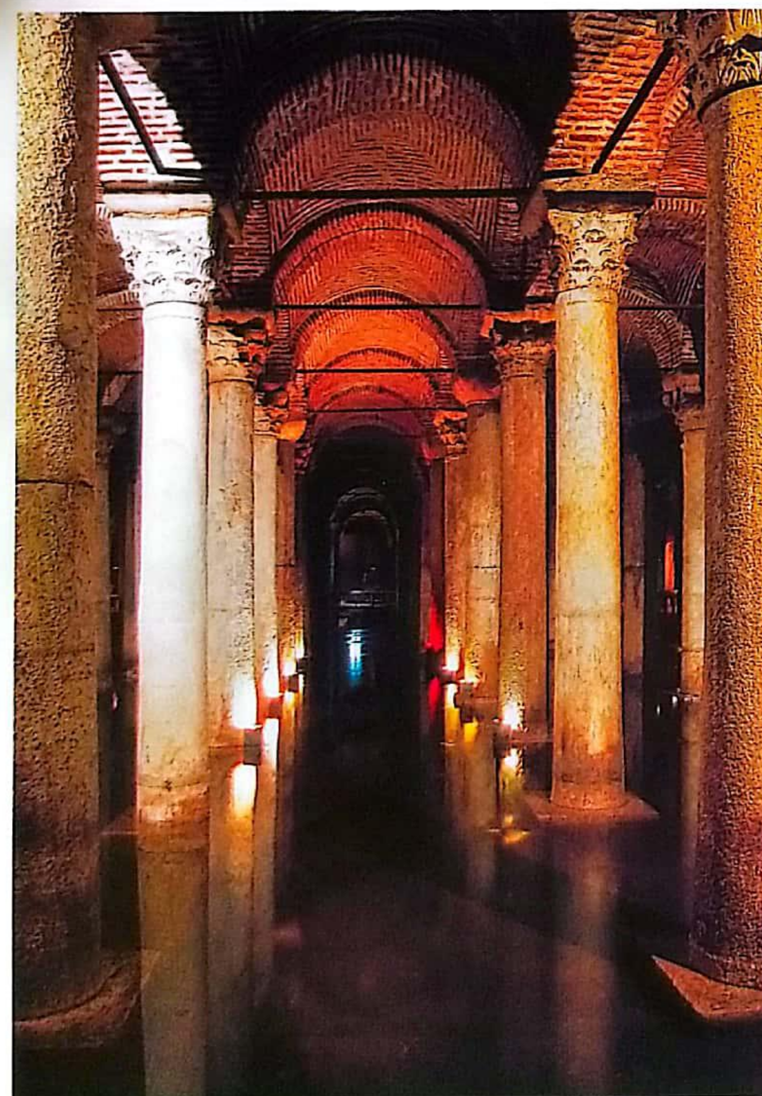
Na ulazu dense galerije nalaze se mermerna vrata u doborezu nazvana kao Vrata Raja. Na poleđini vrata vide se motivi dva krsta. Posle ulaksa, odmah sa dense strane nalazi se jedan od naj uzbudljivijih i najlepših mozaika Istanbula. Odslikani su Isus Hristos, Bogorodica i Krštitelj Jovan. Mozaik je za vreme invazije Latina u velikoj meri oštečen, zahvaljujući koriščenih malih i raznobojnih mozaika smatra za naj uspešnije delo. Deesis (apel) koji potiče iz 14. veka prikazuje Bogorodicu i Jovana kao izuzetno tužni mole Isusa Hristosa da i grešnici budu poslati u Raj.

Ispred zida odmah preko puta Dessisa nalazi se nadgrobni kamen mletačkog vođe Enrika Dandala koji je zajdno sa latinskom vojskom 1204. godine došao u grad i posle osvajanja grada 1205. godine umire. 90. godişnji Dandalo je jedan od prvih vođa koji je tokom istorije osvojio Konstantinopolj. Na kraju galerije nalaze se još dva mozaika na kojima su odslikani Bogorodica sa Isusom Hristosom sa dva različita imperatora i njihovih porodica.

Na jednom mozaiku odslikan je Isus Hristos kao beba u krilu Bogorodice, pored njih nalaze se Imperator Jean Komnenos, njegova supruga Irena Mađrskog porekla i na bočnom zidu njihov sin Aleksios. Na desnom mozaiku odslikani su Isus Hristos na svom prestolu i sa njegove obe strane nalaze se Imperatorka Zoe i njen 3. suprug Konstantin Monomakos.

Bazilika Cisterna

Ulazna vrata jednog od naj većeg od 60'tak Bazilika Cisterni izgrađenih u Istanbulu za vreme Vizantije nalazi se prekoputa Muzeja Aja Sofija. Pošto unutar zidina Vizantijskog grada nije bilo dovolnjo izvora pikte vode grad je vodom tokom vişe vekova snabdevan sa izvorima koji se nalaze u predelu Beogradske Šume (Šuma u Istanbulu). U vremenu ratovanja neprijateljska vojska je uništavala vodne puteve prema gradu ili je u voda bila od njihove strane otrovana što je bio i razloga da se za vreme mira u gradu grade objekti cisterne za skladoštenje vode. Bazilika Cisterna izgrađena je 532. godine u vremenu od samo nekoliko meseca u kojoj se sakupljala voda za potrebe grada doneta pomoću vijadukta Valens.

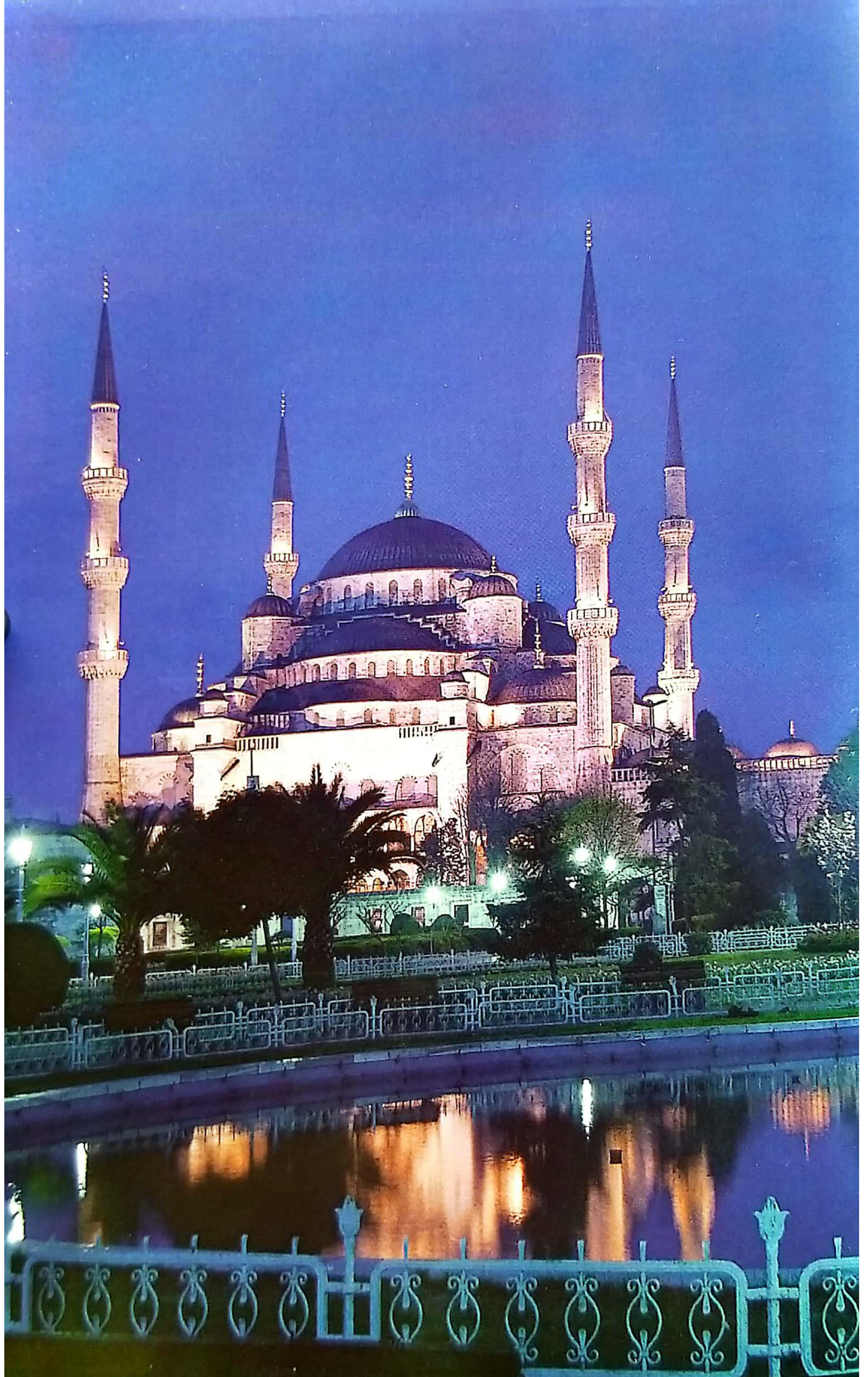
Prikazi izünutraşnjosti Bazilike Cisterne

Koriščena je do 16. veka. U dugom periodu Osmanskog doba cisterna nije koriščena da bi u 19. veku bila ponovo restaurirana. Za izgradnju cisterne koriščeni su stubovi sa više Rimskih zdanja. Širina cisterne iznosi 70 metara dok dužina iznosi 140 metara.

Unutar cisterne ima ukupno 336 stuba, u razmaku od četri metara, popreçno postavljeno je 12, dok uzdužno 18 stuba, usled čega stićete utisak da se nalazite u šumi stubova. Cisterna je izgradzena na 10.000 kvadratnih metara površine čija visina iznosi 8 metara. Ukupan kapacitet skladişštenja vode iznosi oko 80.000 kubnih metara. Posle restauracije cisterne 1987. godine ponovo je otvorena za posetu turista, nekada je šetnja unutar cisterne bilo moguča samo čamcem dok danas izgrađenim stazama šetnja je moguča do svih unutrašnjih tačaka. Igra svetlosti i klasična muzika popunjavaju mistićnu atmosferu koja vlada u unutrašnosti cisterne.

Na zadnjem delu, dve od glave Meduze koje su koriščene kao podluga stubova postavlene su jedna naopaka a druga ukoso.

Sultanahmet Džamija

Največa i naj veličanstvenija džamija od džamija koje postoje u Istanbulu je Sultanahmet Džamija, izgrađena od strane Sultan Ahmet I, 14. Osmanskog Sultana koji je carstvom vladao izmedzu 1603-1617. godine. Delo je Mimar Sinanovog uçenika arhitekte Mehmet Ağa. Izgradnja džamije je počela 1609.godina i završena je 1616. godine. U sklopu kompleksa zdanja osim džamije nalazi se medresa, imaret (narodna kujinja), zdrastveni dom, zanatski centar, škola, turbe i prenočišt za putnike. Zdrastveni dom i prenočište za putnike srušeno je u 19. veku. Sultan Ahmet I je sa 14 godina starosti došao na presto carstva i u periodu od 14 godina svoje vladavine bio je veoma uspešan vladar. Džamija je završena nekoliko nedelja pre njegove smrti, pretpostavlja se da je 28. godišnji vladar umro od posledice bolesti raka. Njegovo telo je 1620. godine preneto u turbetu (grobnici) izgrađena unutar kompleksa džamije.Arhitekta džamije Mehmet Ağa poznat pod imenom Sedefkar, u Osmansku vojsku je pristupio kao janičar. Kao sposoban arhitekta bio je postavljen za graditelja objekata namenjeni za vodu. Posle njegovog postàvljanja za glavnog arhitekta u carstvu upravljao je i restauracijom zdanja Kabeta u Mekki. Mesto koje je izabrano za izgradnju džamije još u doba Vizantije bilo je poznato kao trg i mjesto za trku konja poznad pod imenom stari trg Hipodroma. U toku preuređivanja i pripreme zemljišta za izgradnju džamije surušen je jedan broj Vizantijskih građevina kao i građevina ranog Osmankog doba.

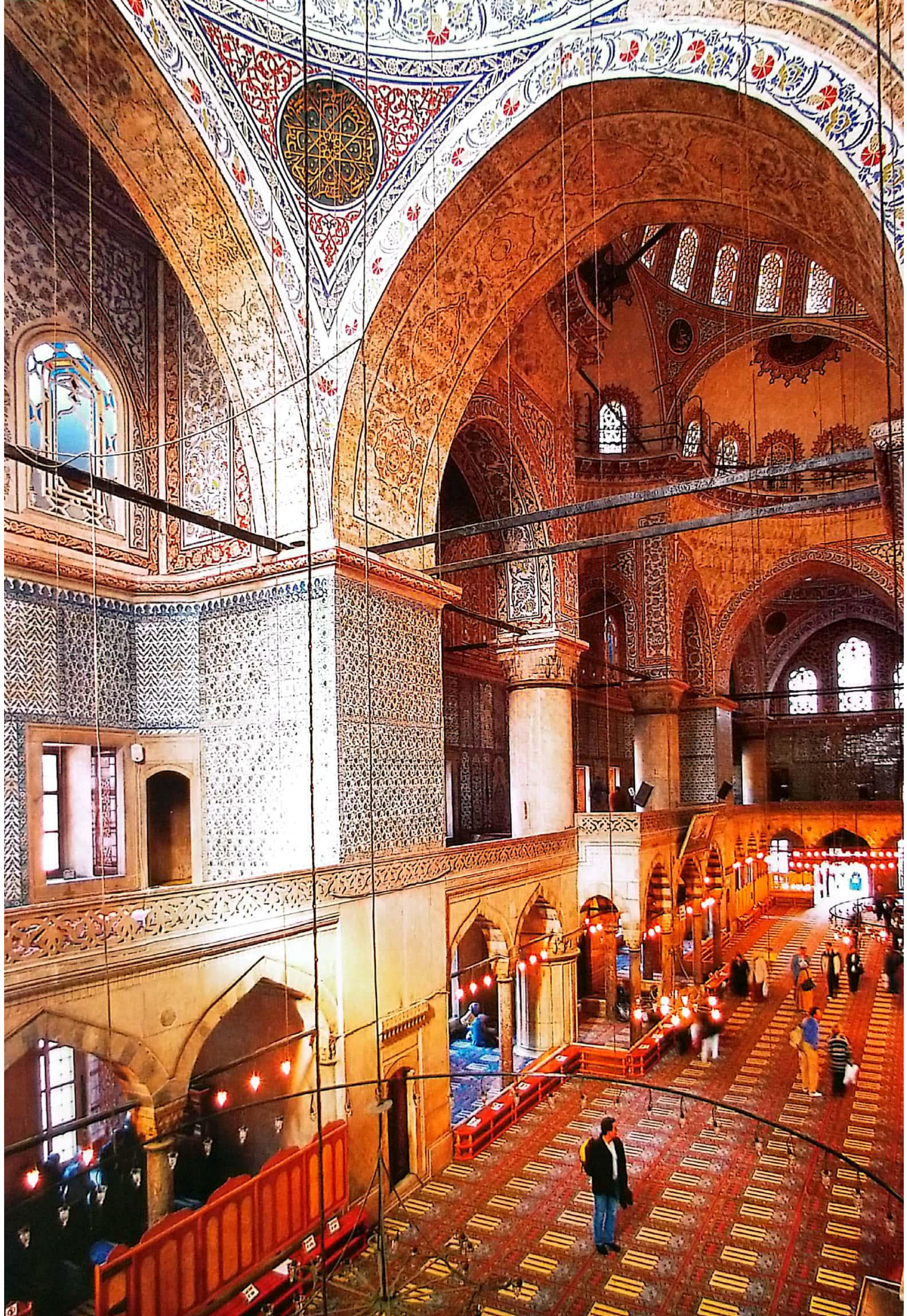
Sultanahmet Džamija

Sultanahmet Džamija

Između srušenih zdanja nalazi se i palata Vizantiskog Cara, meste odvojena za sedenje posetilaca u Hipodromu kao i veći broj konaka poznatih Osmanskih ličnosti. Jedan od razloga za izbor ovog mesta za izgradnu džamije je blizina sa Palatom Topkapi. Velika pažnja koja je pokazana prilikom izbora mesta za izgradnju pokazana je i u toku gradnje džamije, unutrašnjeg enterijera i koriščenje građevinskog materijala. 21.043 ugrađenih pločica izrađene su u carskoj radionizi u Izniku, na stotina kvadratnih metara tepiha od svile proizvedeni su u tkaćnicama palate, dok na stotinu kristalniih lampi za osvetljavanje donete su iz inostrastva. Poznato je da i posle zvršetka gradnje džamije skoro svaki vladar počev, od ručno pisanih Kurana džamiji su darovali vredne poklone. Predvorje i centralni prostor izgrađeni su na podignutom podijumu spoljnjeg dvorišta i sokor su istih dimenzija veličine 72 x 64 m. Za ulazak u spoljno dvorište postoje 5 vrata. Za ulazak u predvorje sa stepenicama postoje 3 vrata. Sa severne strane u donjem delu predvorja nalaze se česme gde vernici prije molitve izvršavaju svoje potrebe.Takođe u središtu dvorišta nalazi se fontana (šadrvan) izgrašena na 6 stuba i u šestougaonom obliku. Na kraćoj strani dvorište 7 i na dužoj strani dvorišta na 8 postavljenih granitnih stuba izgradzeno je 30 malih kupola. Sa jugositočne strane džamije izgrađen je poseban otlar (mihrap) do kojeg se zahvaljući odgovarajuče strmnine može doći i konjem.

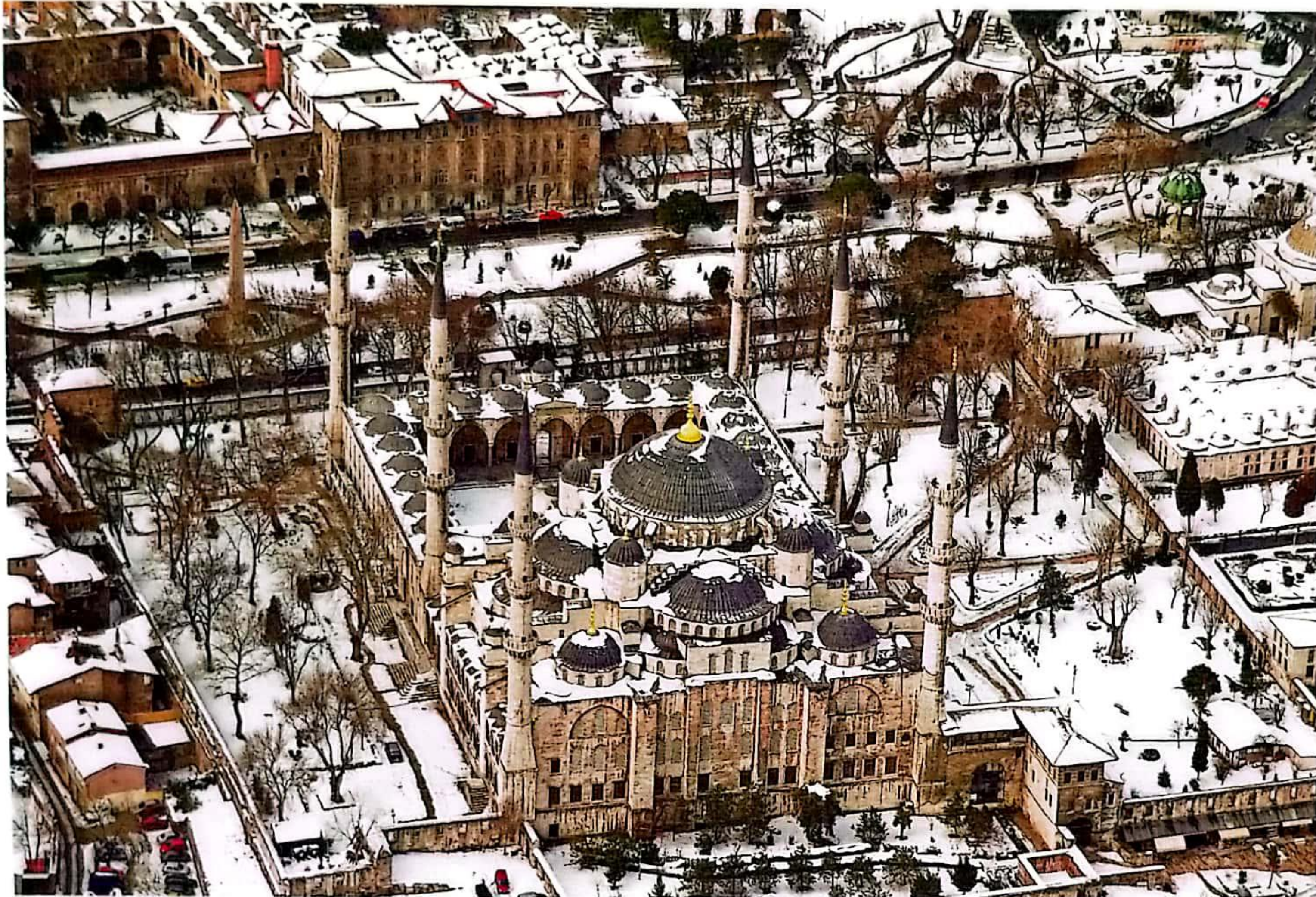

Unutrašnji deo Sultanahmet Džamije

Po prvi put ovde se može videti novina o odvajanja kutka posvećena Sultanu. Sultanahmet Džamiju jedinstvenom čini i činjenica da je ona u Istanbulu i u Tursoj jedina dčamija koja ima 6 minareta. 4 od 6 minareta koji su postavljeni na uglovima džamije i dvorišta imaju po tri dok dve imaju po dve šerife, što znaći da mineret ukupno imaju 16 šerifa. U jednoj legendi o izgradnji minareta govori se da je Sultan Ahmet I od arhitekta Mehmet Ağa naručio izgradnju džamije sa minaretom od zlata, ali je arhitekta zanajući da će to jako puno koštati sultanovu naredbu preinaćio od zlatnu u šest pod izgovorom da je pogrešno čuo (na turskom jeziku je altın=zlato, altı=šest). Još jedna legenda govori da je Sultan Ahmet I nakon izgradnje svoje džamije naredio dodavanje sedmog minareta u džamiji sa šest minareta koja se nalazi u Kabi (Mekke) kako ne bi njegova džamija ostavila utisak da je veličanstvenija od džemije u Mekki. To na neki način znači da Sultanahmet Džamija sa svojih šest minareta najveća džamija posle džamije u Kabi koja ima 7 minareta. Osnovni plan džamije je isti kao kod osnovnog plana izgradnje Şehzade Džemije od strane Mimara Sinana i zasniva se na 4 polu kupole. Skoro četvorougaosti plan centralnog prostora je dimenzije 51 x 53 m. Arhitekta Mehmet Ağe i ako nije u Osmanskoj arhitekturi doneo novine lepota unutrašnjeg enterijera sve ostale džamije Osmanskog doba ostavlja u senci.

Na zidovima i kupolama ubedljivo dominiraju pločice i ukrasi plave i zelene boje.To je i razlog da je ova džamija u svetu poznata i pod imenom "Plava Džamija"

Sultanahmet Džamija

Ako analiziramo srednjovekovnu umuetnost videćemo da između umetnosti i religije postoi velika veza. Sa jedne strane razvijaju se zanatske i umetničke grane koje podaržavaju i verske institucije što kod drugih grana to nije slučaj. Pošto je Islam zabranio slikanje ljudskog bića i upotrebu muzike prilikom verskih obreda ove umetničkie grane nisu doživele razvoj u to doba. Na suprot ovome kaligrafija, umjetnost bojenja stakla, doborez na kamenu i drvetu za potrebu unutrašnjeg enterijere i spoljne dekoracije kao i umetnost na keramičkim pločicama doživeli su procvat, što u Hriščanskom sveta to nije bio slučaj. Pošto se molitva u Islamu obavlja na tlo to je i bio razlog razvoja tkanja. U Hriščanskim hramovima koristele su se klupe i zbog toga tkanje tepiha nije bio razvijen. Keramika je umetnost sa kojom se Turci bave od 12.veka pa naovamo. Isto kao i kod tkanja tepiha i kod izrade keramačkih pločica svaki region ima svoj stil i specifićnosti koje se ogleda u upotrebi boja i dezena. U ovoj džamiji dominiraju dezeni grana, listova, mladica, pupoljka, lala, ruže, zumbula, karanfila, cvet nara kao i grozdovi. Spoljni izgleda i veličina zdanja daje veću eleganciju od očekivanog. Glavna kupola sa podrškom polu kupola i svi arhitektonski elementi sa ugaonim i okruglim oblicima svih nosača su u jednoj potpunoj harmoniji i jedno drugog dopunjavaju. Ivice i lukovi koje oku ne pružaju posebnu lepotu napravljeni su u okruglom obliku, dok su veliki nosači zdanja na neki način pretopljeni u celokupnom izgledu. Posebnu lepotu pružaju prozori stakla koji su u 5 redova postavljeni na zidu prema Kiblu koji zajdno sa prozorima na samoj kupoli omugučavaju prodor velike svetlosti u unutar zdanja. Džamija ima ukupno 260 prozora. Mletačko staklo koje je koriščeno prilikom izgradnje džamije nazalost nije dospelo do današnjih dana.Visina kupole je 43 m dok je njegov prečnik 23,5 m.

Sultanahmet Džamija

Ovu ogromnu kupolu sa polu kupolama i pandatifima koju je okružuju nose ogromni stubovi sa prečnikom od 5 m koji su još nazvani imenom slonove noge. Kod dva stuba na ulasku u džamiji nalaze se česme koje prije molitve koriste vjernici. Crni kamen koji je postavljen u oltaru (mihrap) donešen je iz Kabe. Zdanje se nalazi u svetom gradu u Mekki. Odmah pored oltara nalazi se mimber koji se koristi prilikom propoveda. Mafil na kome služi muezin kopija je mafila koji se nalazi u Mekki. Sa leve strane oltara nalazi se kutak (mafil), deo u kome sultan obavlje verske obrede. Stara pisma koja ukrašavaju kupolu, polukupole, stubove i zidove delo su umetnika po imenu Seyyid Kasim Buhari iz Dijarbakira. Ispisani su delovi kurana i reči proroka Muhammeda. Oltar, minber, sultanov mafil i ivice prozora izrađeni su od belog mermera doneti sa Mramornog Ostrova u kojima su urezani zvezdani, cvetni i ugaoni motivi. Istu lepotu umetnosti i najspecifićniji deseni Turskog majstorstva na sedefu mogu se videti na vratima i krajevima prozora. Nazalost, do pre izvesnog vremena na podu su bili raznobojni tepisi sa raznovrsnim dezenima koji su zamanjeni sa tepisima koji nemaju veliku umetničku vrednost. Osim na strani zida okrenut preme Kible na 3 strane džamije nalazi se galerije u kojima žene obavljaju molitvu i verska okupljanja.

MUZEJ MOZAIKA

Objekat u kome je smešten Muzej Mozaika u kome se nalaze moazaici pretezno iz 4. i 6. veka nalazi se iza džamije. Arastas je izgrađen sa ciljem da prihodi koji budu obezbeđeni od najma se koriste za potrebe džamije. Arheološkim iskopinama koje su isvedene između 1935-1938. godine pronađeni su mozaici koji su restaurirani i danas se nalaze u ovom muzeju. Isto tako i mozaici pronađeni na raznim prostoruma i u kasnijem periodu našli su mesto u ovom muzeju. Muzej se nalazi na prostoru od Sultanahmet Džamije do obale mora gde se za vreme Vizantije nalazila Carska Palata. Arheološka istrazivanja na ovom prostoru još nisu završena. Scene koje su odslikane na ovim mozaicima pretežno su lovačkog, mitološkog karaktera, sadrže oblike divljih životinja kao i scene svakodnevnih doživljaja.

Muzej Mozaika

Konjički Trg (Hipodrom)

Trg Hipodroma

Prostor sa nekadašnjim imenom Trg Hipodroma a sa današnjim Sultanahmetov Trg je srce turizma u Istanbulu. Istoriski objekti koji se nalaze u samom centru Trga i objekti koji okružuju Trg su naj vredniji istoriski spomenici koji se nalaze u Istanbulu. Izgradnja hipodroma započela je posle osvajanja grada od strane Rimljana 203. Godine, za vreme vladara Septimus Severusa. Završen je 11. Maja 330. godine za vreme Velikog Vizantiskog Imperatora Konstantina. Na ceremonijama odrzanim tim povodom grad je proglašen za 2. prestonincu Rima. Oko piste za trku u ubliku slova U izgrađeno je 40 redova za sedenje na kojima je bilo mest aza oko 30.000 posetilaca. Hipodrom, sa dimenzijama dužina 400 i širina 12 metara je jedan od najvećih objekata izgrađenih za konjske trke u doba Rima. Prostor na kome se objekat nalazi je u nagibnom obliku. Zapadna strana je izgrađena na temeljima jakih i širokih zidina. Sa strane obale Mramornog Mora prema Trgu jasno se može videti veličina ovih zidova nazvani sphendone.Takođe, na sredini trkačke piste u oblika slova U nalazio se objekat nazvan "spina" koji je bio okićen antičkim predmetima. Za vreme Vizantije, prostor na kome se nalazio Trg Hipodroma osim konjičkih trka i drugih takmičenja bio je i mesto okupljanja i pobuna. U Osmansko doba trg je koriščen za organizovanju zabava i drugih duštvenih aktivnosti.

Prostor je koriščen i za svadbe u Carevoj Palati, tekmičenja u bacanju koplja i kao otvorena pijaca.

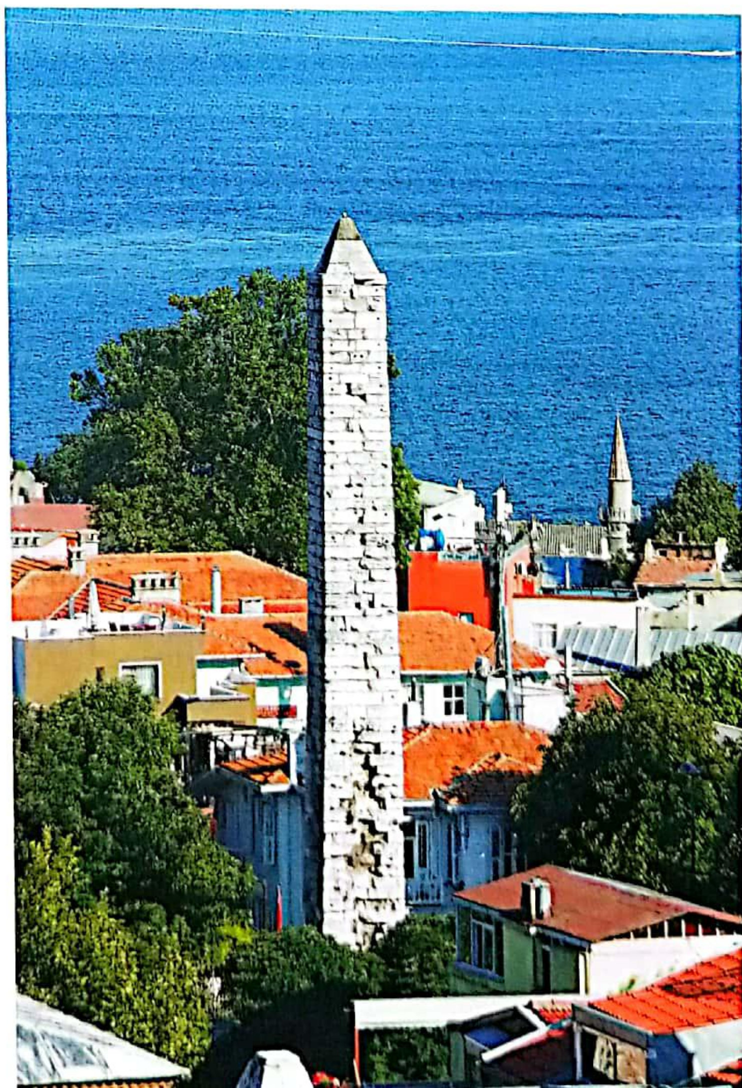
Za vreme Vizantije prostor je imao 3 različiti funkcije. Jedna od funkcija vezane je za sport i umetnost. Konjičke trke su bile sportska takmičenja koja su pobuđivala veliko interesovanje. Pored doga održavali su se igre gladijatora i mime. Druga funcija Hipodroma je bila da je ona u to doba koriščena i kao politička arena. U Osmansko doba, prostor je za janičare bio mesto pobune. I treča funkcija prostora je da je za vreme Vizantiskih Imperatora prostor bio koriščen kao prostor "muzeja orvorenog tipa". Na sredini trga bili su postavljeni razni objekti poput stubova, sunčanih časovnika, skulptura, obelisci i spomenici donešeni iz raznih krajeva sveta. Od svih tih spomenika do danas je sačuvano samo njih 3, dok su ostali spomenici ili uništeni ili su preseljeni na druga mesta.

OBELISK (EGIPATSKI OBELISK)

Samo Hipodromov nije, on je istovremeno i najstariji spomenik Istanbula. Potiće iz 15. veka p.n.e. To znaći da je ovaj obelisk star 3.500 godina. Napravljen je za vreme Faraona Tutmosis III u čast pobede Mesopotamije. Slični obelisci postoje u Egiptu i u nekim gradovima Evrope. Vizantiski Imperator Theodosius I je spomenik koji se nalazio u hramu Amon u gradu Karnak (Egipatska provincija Luxor) 390.godine done u i postavio na mestu gde se i danas nalazi.

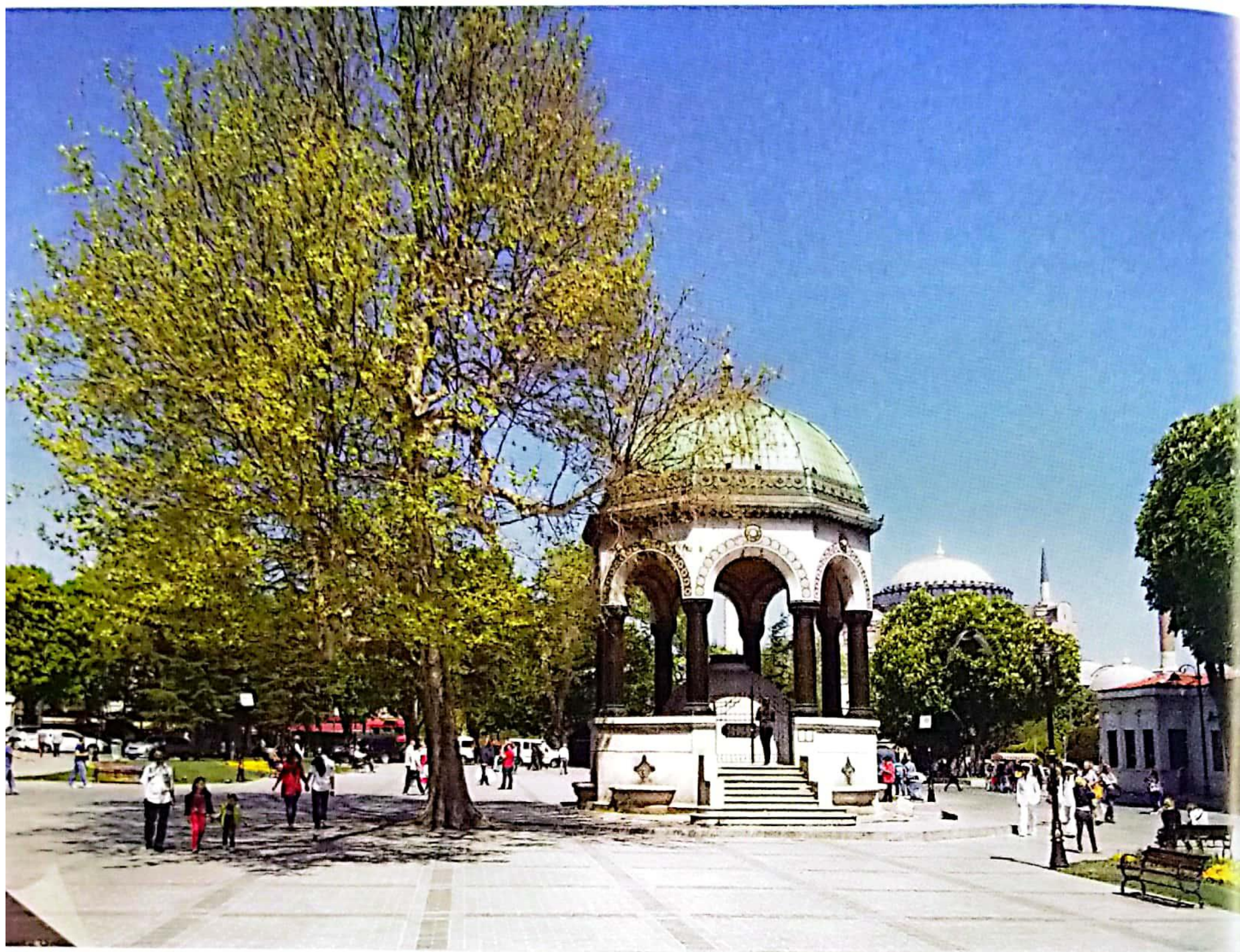

Egipatski Obelisk

Zidani Obelisk (Konstantinov Stub)

Sultanahmetov Trg

Izgrađen je od Assuanskog mermera roze boje težine oko 300 tona. Orginalna duzina obeliska iznosila je 32,5 metara ali radi bezbednijeg transporta 40% donjeg dela je resečen. Njegova trenutna visina iznosi 20 metara. Na sve 4 strane obeliska nalaze se Egipatski hireoglifi koji govore o junaštvu Tutmosisa. Na vrhu obeliska naslikani su bog Amon i faraon rukom za ruku. Ispod njih je orao po imenu Horus, koji simbolizira početak pisanog dela. Neke ljutske figure su uništene, neka slova u donjem delu su isečena. Podlga obeliska nije ravana, zbog toga je ispod ngega postavljeno 4 bronzanih kocki. Na njih su privezani vodeni kanali na kojima se u staro doba odrzavali igre na vodi. Na dnu je je postevljena mermerna baza izrađena 389. godine. Na svih četri strana pomenute baze nalaze se prikazi sa Hipodroma. Na mermeru su odslikani loža imperatora, postavljanje obeliska, ples devojaka, održavanja takmičenja, konjske trke, primanje darova od strane Iperatora i drugi dogadzaji. Na licu obeliska okrenut prema Sultanahmet Džamija Palate Ibrahim paşe nalaze se natpisi staro Rimskog i Grčkog pisma.

ZMIJSKI ili UPLETENI STUB

Drugi stari spomenik koji se nalazi na prostoru Hipodroma je Zmijski Stub koji potiče iz 479. godine p.n.e. i koji je 326. godine od strane Velikog Konstantina donešen iz hrama Apollon koji se lanazio u Grčkom gradu Delfi. Spomenik govori o pobedi Grčkih gradova nad Persijancima u Palateu. Orginalan izgled spomenika je bio izgrađen u obliku premotanih 3 zmija na čijim glavama je bio postavljen zlatni kazan. Kazan je pre donošenja u Istanbulu izgubljen. Sa druge strane, u Osmansko doba oštećene su glave zmija.

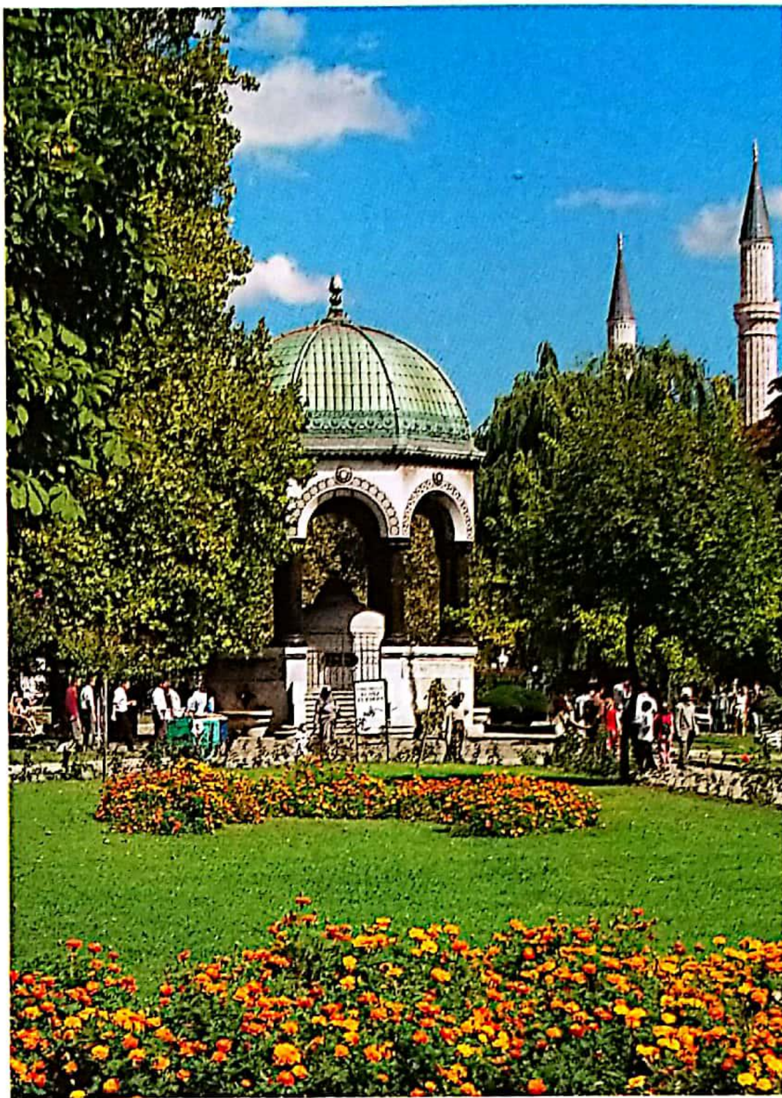
Jedna od ovih glava danas je izložena u Arheološkom Muzeju u Istanbulu, dok se druga glava nalizi u Londonskom British Muzeju. Orginalna visina stuba je 6,5 metara, njegova današnja visina iznosi oko 5 metara. U vreme Vizantijskog carstva spomenik je koriščen kao fontana i na njegovom bronzanom delu nalazi se 29 pletenica.

ZIDANI KAMENI STUB

Ovaj, istovremeno i zadnji stub izgrađen je od strane Imperatora Konstantina VII poznat i pod nadimkom Porphrogennotos u čast svoga dede Basileusa. U prošlosti je stub sauzimao mesto tačno na sredini Trga Hipodroma. Zidani kameni stub koji potiće iz 10.veka visine je 32 metara. Orginalan stub je bio obavijen sa bakarnim pločama koje su za vreme invazije Latina u 13.veku skinuti sa stuba od kojih je skovan novac.

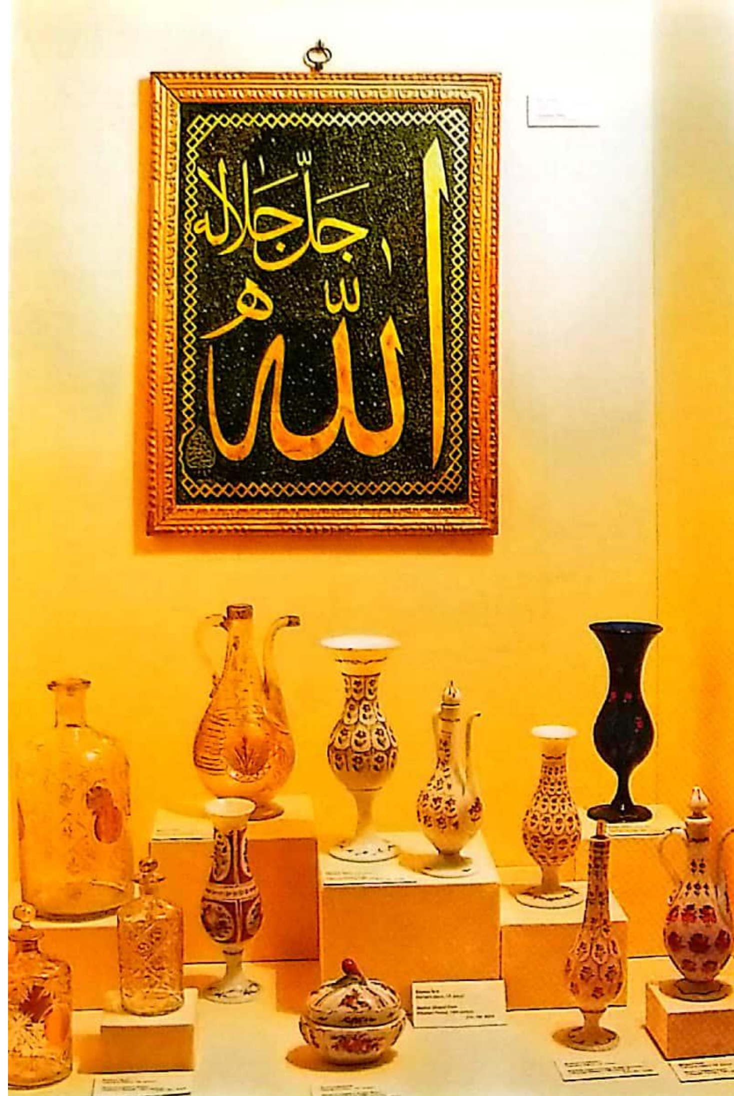
NEMAČKA ili KAYZER WILHELM ČESMA

Zadnji i naj noviji spomenik koji se nalazi na Trgu Hipodroma je Nemačka česma. Izgrađena je 1898. godine u znaku velike zahvalnosti povodom velikom gostoprimstvu koji je pokazan tokom 2. Istočne posete Nemačkog Imperatora Wilhelma. Posle povratka u svojoj zemlji nacrtao je plan oveg elegantnog objekta kojeg je kasnije darovao gradu. Česma je vozom dopremljena u Istanbulu i montirana na današjem mestu tada zvanom Trg Konjičkih Trka. Dobri prijateljski odnosi između Nemačke i Osmanskog Carstva ojačani su tokom kraja 19. veka kadaje Nemačka u želji za pronalaženje novih kolonija imala potrebu za političku i ekonomsku pomoć Osmanskog Carstva. Ovi dobri prijatelski odnosi rezultirali su zajedničko učešće Nemačke i Osmanke države u 1. Svetski Rat. Temelj ove česme postavljen u tom periodu je i na neki način simbol snažnog međunarodnog prijateljstva.

Nemačka Česma,
Upleteni stub,

Muzej Turskih i Islamskih predmeta

Palata Ibrahim Paşa i Muzej Tursko Islamskih Predmeta

Objekat se nalazi odmah pored Hipodroma, prekoputa Sultanahmet Džamije. Palata Ibrahim Paşa je jedina palata čiji vlasnik je osobe koja nije pripadala Osmanske dinastije. Dar je Sultana Sulejmana Zakonodavca Ibrahim Paşi 1520. godine. Ibrahim Paşa je nerazdvojna ličnost Zakonodavca još u doba kada je on bio šehzade (princ). Bili su nerazdvojni, ali 1536. godine intrigama koje je pripremila sultanova supruga Hurrem Sultan bio je uklonjen. Grčkog je porekla i kao snažna ličnost 13 godine je u Palati Topkapi bio na mestu sadriazama. Posle njegove smrti palata je koriščena kao kasarna janičara, palata ambasade, knjigovodstva, radionica krojača i zatvor. Zatim je dogo vreme otsala prazna što je bio i najveći razlog njenog velikog oštećenja. Objekat je 1970. godine restauriran i u njemu je 1983. godine preseljen Muzej Tursko Islamskih predmeta koji su do tada bili izloženi u komplesu Sleymaniye Džamije. U njoj se danas nalaze pisane njige, kolekcija kamena, keramičkih pločica, drveta i menatlnih predmeta koji potiću od 8. do 19. veka. Muzej je 1984. godine dobitnik nagrade Evropskog Saveta i 1985. godine nagrade UNESKA. Najvrednija dela muzeja su ogromni ručni radovi Tusrkih tepiha. Izloženi su autentični eksponati iz Anadolije. Karakteristika ovog muzeja je moderno shvatanje i prilaz prema izloženim eksponatima.Turska kava koja se može popiti u tipičnoj turskoj kafani koja se nalazi u dvorištu muzeja daje osećaj relaksacije od dnevnog umora.

Sokollu Džamija

Sokollu Džamija

Pre odlaska sa prostora Hipodroma pomoću ulice koja se nalazi na zapadnom delu može se stići do Sokollu Džamije. To je zdanje koje vredi posetiti i videti. Džamiju je poznatom Tuskom arhitektu Mimaru Sinanu naručila 1571-1572. godine supruga Mehmet Paše Soklovića koja je istovremeno i ćerka Sultan Selima II, Esmahan Sultan. Kao što je poznato Mehmet Paša Sokolović je Srpskog porekla, počev od vladavine Zakonodavca za vreme vladavine tri sultana bio je na mestu sadriazama. Okolina prostrano velikog dvorišta ispred džamije okružena je učionicama i odajama za učenike. Za izgradnju su upotrebljeni stubovi crkve Anastasije na čije temelje je postavljena džamija. Kupola Sokollu Džamije je visine od 22 metara.Unutrašnji prostor osvetlavaju 56 prozora. Ukrašavaju je pločice iz Iznika, na kojima dominiraju dezeni plave i bele boje. Džamija je mala ali i veoma prijatan Osmanki objekat kojeg vredi videti.

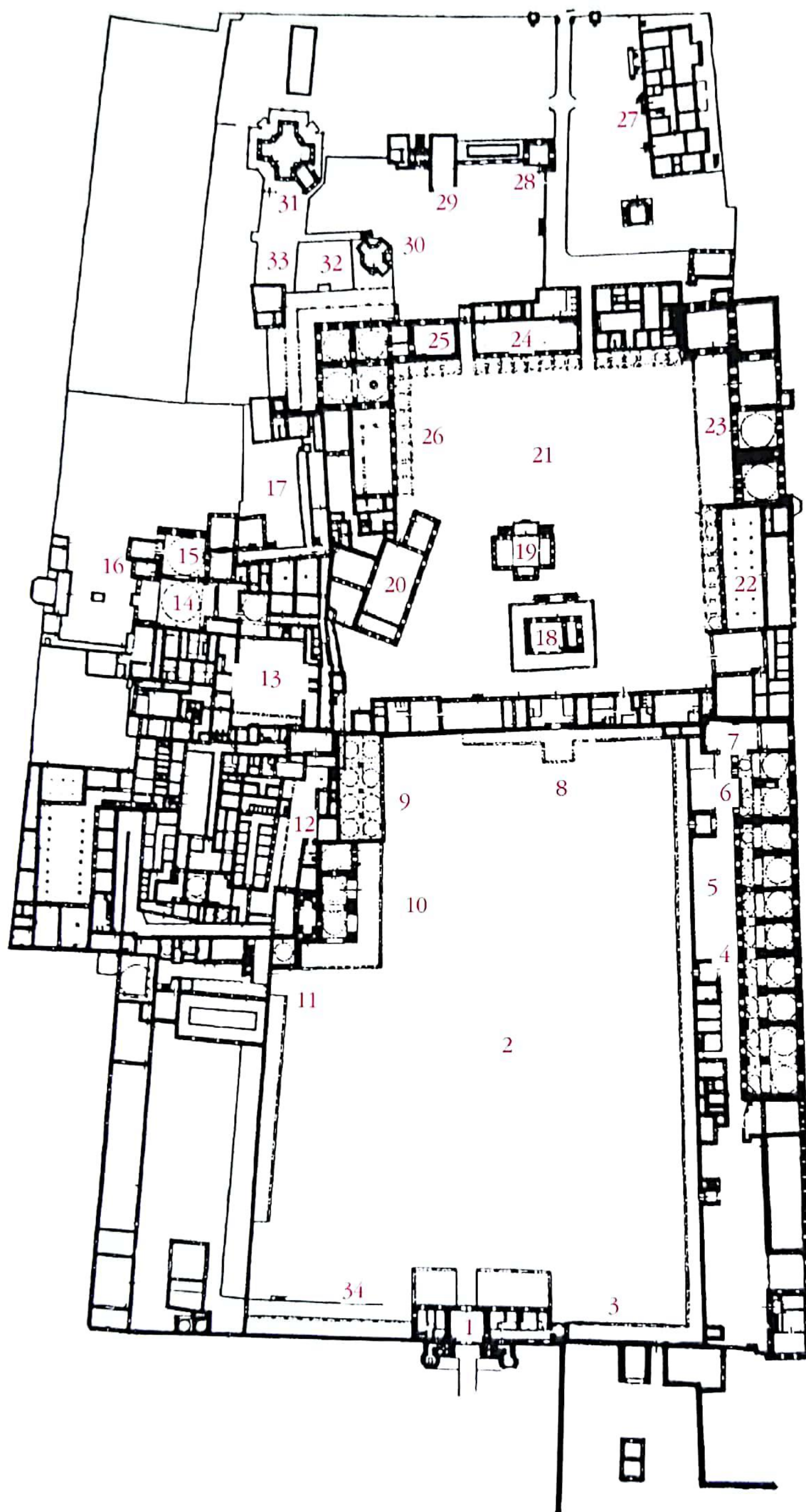

Palata Topkapı, Bab-us Selam Kapija.

Palata Topkapi

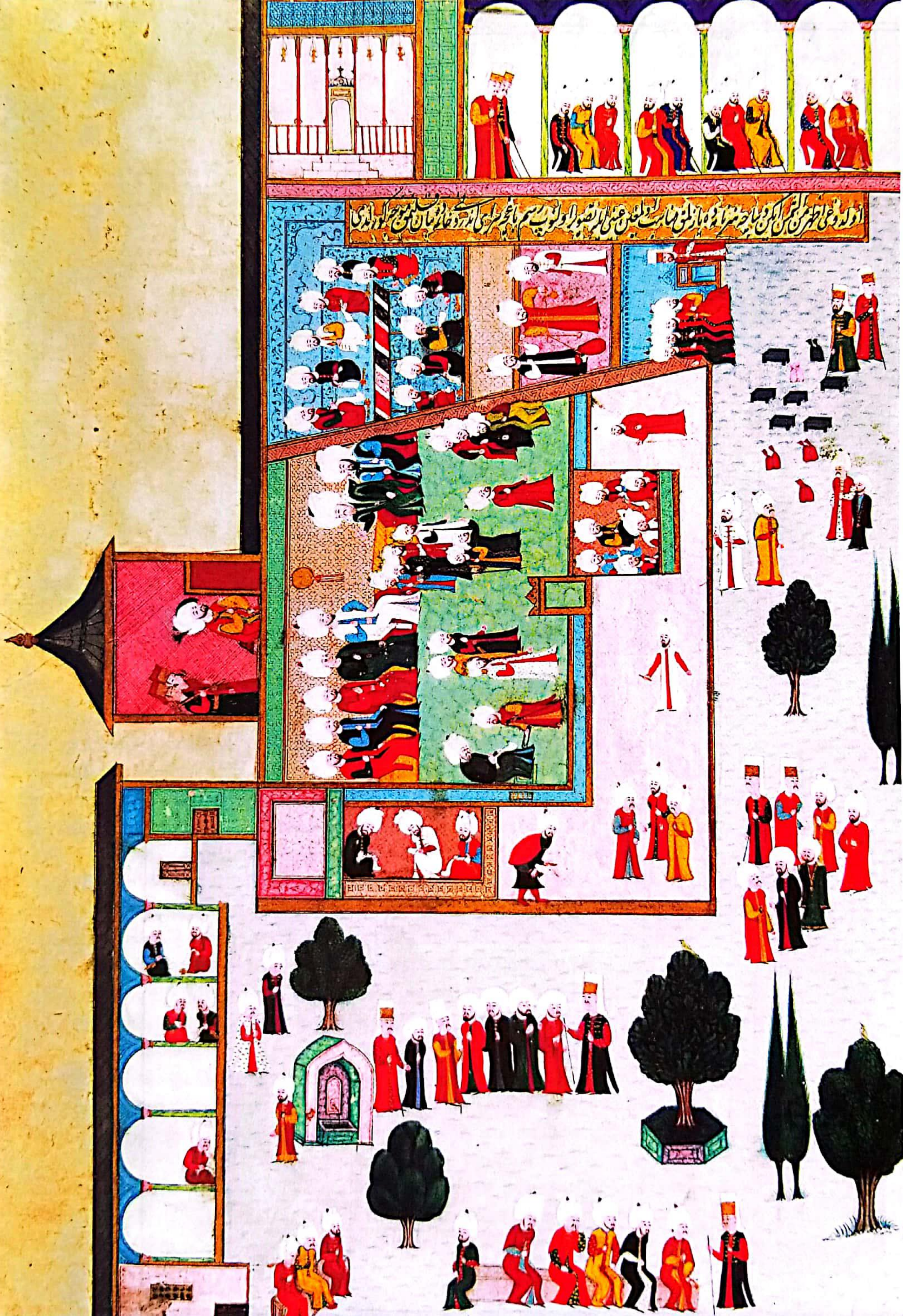
Skoro 400 godina je Palata Topkapi bila centar rukovođenja jedne od tri najvećih svetskih imperija, centar Osmanskog Carstav. Ona je u Istanbulu mjesto koje svakako treba posetiti.Ovo se može potkrepiti i brojkama da Palatu Topkapi godišnje posečuje oko 2 miliona turista, što po broju turista je drugi muzej u Evropi a svakako najveći u Turskoj. Posle osvajanja grada od strane Turaka 1453. Godine prva palata u kojoj je na kratko živeo Fatih Sultan Mehmet nalazila se na prostorima današnje Kapaličaršije. Između 1475-1478. godine započela je izgradnja pojedinih delova Palate Topkapi i to na temeljima Rimskih građevina. I u kasnijem periodu sve do kraja 19.veka kada je napuštena dograđivana je od strane drugih Osmanskih vladar. Oni su palatu bitno ulepšali i prilično proširili. Njen tačan naziv je "Saray-i Cedide-i Amire, ,ali zbog velikih topova koji se nalaze na ulazu kapija narod ju je nazvao Topkapi.Tako da je ovo ime kasnije bilo prihvaćeno u potpunosti. Prostor Palate Topkapi je ukupne dužine od 5 kilometara, opkoljena je zidinama i raspolaže sa prostorom negde od oko 700.000 kvadratnih metara. Prostor koji poseduje je dva puta veći od prostora Vatikana i polovina prostora koju poseduje Monako. Osnažena je sa ukupno 28 kula, dok zidene koje se nalaze prema moru su zidine preostale od

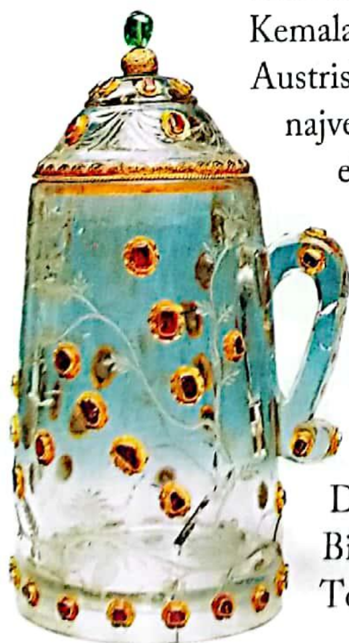
PLAN PALATE TOPKAPI

1.Ba-üs Selam
2.Drugo Dvorište
3.Sultanova Kola
4.Kineski Porcelani
5.Evropski Porcelani
6.Kuhinje
7.Turski Porcelani
8.Kapija Akağaalar
9.Naoružanje
10.Kubbealtı
11.Ulaz u Harem
12.Prostorije Karaağalar
13.Dvorište Valide Sultan
14.Sultanove Odaje
15.Kabinet Murata III
16.Odaja za Voće Ahmeta III
17.Dvoriše Ljubimaca
18.Odaja Ponude
19.Biblioteka Ahmeta III
20.Arhiva Palate
21.3. Dvorište
22.Sultanova Gardaroba
23.Unutrašnje Blago
24.Portreti Sultana i Minijature
25.Časovnici Palate
26.Sveto Nasleđe (Relikvije)
27.Mecediye Köşk
28.Odaja Glavnog Doktora
29.Sofa
30.Revan Köşk
31.Bağdat Köşk
32.Fontana
33.Odaja za Sünnet
34.Arhiva

Selim III ispred kapije Akaağalar

Vizantijskog doba, zidine sa kopnene strane su tvorevina Osmanskog Carstva. Na zidinama sa obalske strane postoje tri dok na zidinama sa kopnene strane postoje 4 kapije. Posle završetka izgradnje Palata Dolmabahçe Palata Topkapi j ispražnjena i u njoj su nastavili da žive samo svrgnuti sultani ili supruge preminulih sultana. Posle proglašenje Republike Turske zadnji Sultan Vahdettin je sa porodicom i ostalim članovima dinastije napustio Istanbul tako da je Palata Topkapi naredbom Mustafa Kemala Ataturka 1924. godine pretvorena u muzej. Palata Topkapi, zajedno sa Austriskom Absburgškom i Ruskom Carskom dinastijom poseduje jednu od tri najvećih kolekcija u svetu. U iventaru muzeja je registrovano ukupno 65.000 raznih eksponata, ali zbog oskudnog prostora i radnog osoblja izložena je samo jedna desetina primeraka. U palati Topkapi osim članova dinastije, visokih rukovodioca, posluge i vojnika čiji je broj isnosio oko 5.000 dnevno je u posti Palati dolazilo još oko 5.000 gostiju. Veliki deo građevina palate zbog velikih požara i zemljotresa koji su se dogodili u 16. i 17.veku bili su oštećeni i ponovo restaurirani.To je i razlog da na građevinama mogu se primetiti razni stilovi arhitekture u periodu od 15. do 19. veka.

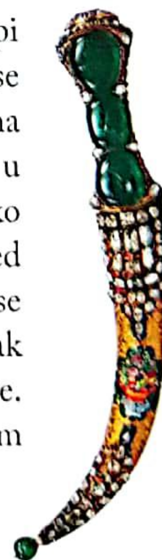
Deo nazvan Enderun u kome je živeo Sultan sa članovima dinastije i deo nazvan Birun u kome su radili visoke ličnosti carstva su dva dela koji karakterišu Palatu Topkapi, i nemaju puno sličnosti sa arhitekturom Evropskih palata. Dok

Sultan Suleyman Zakonodavac i Selim II.

klasičan Evropski stil palata karakteriše stotinu soba sa dvorom iza i ispred palate Osmanlije su se opredeljivali za potpuno drugačiji stil. Osmanlije, koji su do izgradnge palate pre više vekova živeli kao nomadi taj stil zivota, taj nomadski način života na svojstven način ugradili su i u arhitekturi palate. Upravo kao i kod nomada koji su središni prostor odvajali za zajednički ručak, i velikih zabava na prostoru oko središnjeg dela bili su razapeti šatori u obliku kruga. Tako su i Osmanlije gradeći palatu središnji deo prostora odvoili za vrtove dok su u okruženju vrtova bili izgrađeni objekti. Zaobilaskom Aja Sofije sa zadnje strane dolazi se do glavne kapije Palate Topkapi nazvana imenom Bab-ı Hümayun Kapija. Ispred ove kapije sa dense strane nalazi se veličanstvena česma izgrađena od strane Sultan Ahmeta III 1728. godine. Pokrivena je sa 5 kupola u veoma elegantnom stilu uz koju se nalaze nekoliko malih dućana u kojima se za vreme Osmanlaja prodavao šerbet (napitak od šećera).Ulazakom preko Bab-i Hümayu Kapije isgrađena od strane Fati Sultan Mehmeta 1478. godine ispred posetioca pruža se prostrano "1. dvorište". Sa dense strane ovog dvorišta nalazi se karaula žandarmerije, prostor u kome je živela posloga palate, bolnica palate i ostatak od objekta pekare palate. U nastavku dvorišta otvara se pogled na Mramorno More. Sa leve strane u dvorištu je crkva Sv. Irineja, stara kovačnica novca u Osmanskom Carstvu, a u nastavku je i Arheološki Muzej Istanbula.

Kasnije ćemo opširnije govoriti o crkvi Sv. Irınej i Arheološkom Muzeju. U nastavku 1.dvorišta su biletarnice gde se kupuju ulaznice za ulazak u muzej. Dolaskom izpred kapije nazvana Bab-üs Selam započinje i poseta Muzeju Topkapi. 2. kapija izgrađena za vreme Mehmeta II, poznata je i pod imenom Srednja Kapija. Leva kula kapije izgrađena je 1542. godine od kovanog gvozđa i u Osmanko doba koriščena je kao zatvor za državne činovnike koji su zgrešili u svom radu. Postoje predanja da sa vodom česme koja se nalazi ispred kapija dželati posle izvršavanja kazni prali svoje sekire i svoje sablje. Posle prelaska kapije Bab-üs Selam prostire se dvorište širine od 130 metara i dužine od 160 metara.To je i prostor gde se nalaze nekoliko vrsta više vekovna stabla. Modeli koji se nalaze na ulasku dvora posetiocu pružaju jednu lepu ideju o palati.Takođe, karte koji zauzimaju mesto na zidovima pokazuju period osnovanja i širenja Osmanskog Carstva. Sa dense strane ulaksa u stakleniku izložena su prevozna sredstva koje je sultan koristio. U okruženju 2.dvorišta nalaze se jednospratne zgrade u kojima se nalaze kuhinje i prijemni prostor koji su bili otvoreni za građane koji dolaze u posetu palati. Interesantno je to da je njima bio zabranjen razgovor u vremenima kada je sultan bio u palati.Vrt je bio održavan od strane nekoliko stotina baštovana i u njemu je bilo srna, paunova i drugih egzotičnih životinjae. Sve ovo doprinosi stvaranju utiska da se radi o rajskom vrtu. Sa dense strane 2.dvorašta nalazila se kuhinja palate.

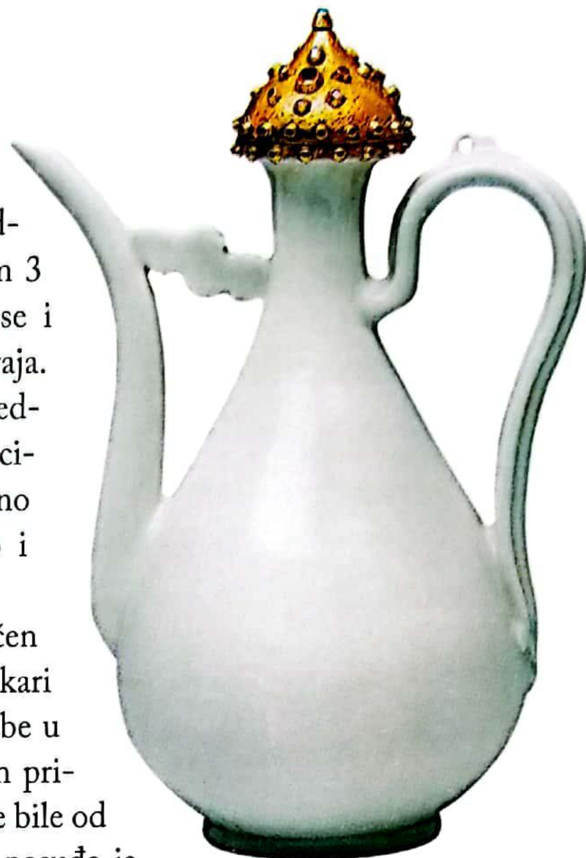

KUHINJE i KOLEKCIJA PORCELANA

Po prvi put kuhinja je izgrađena za vreme Mehmeta II da bi kasnije u 16. veku za vreme vladavine Selima II kuhinja bila resaturirana od strane Mimara Sinana. U to vreme je u kuhinji radilo oko 1.200 osoba. Ako se ima u vidu da je u palati živelo oko 5.000 osoba proizilazi da je od njih 25% bilo osoblje koje je radilo u kuhinji. Kuhinja sadrži tri dela; deo za sultana, deo za ostalo osoblje i deo za slatkiše. Postojalo je i odvojeno mesto za kuvare, njihove spavaonice, džamija, hamam (kupatilo) i deo za ostavu.

U 10 prosorija koji sačinjavaju glavnu kuhinju, spremala se odvojena hrana za sultanovu majku, džarije, prestolonaslednika, zapovednika u haremi i sl.

Kineski porcelan

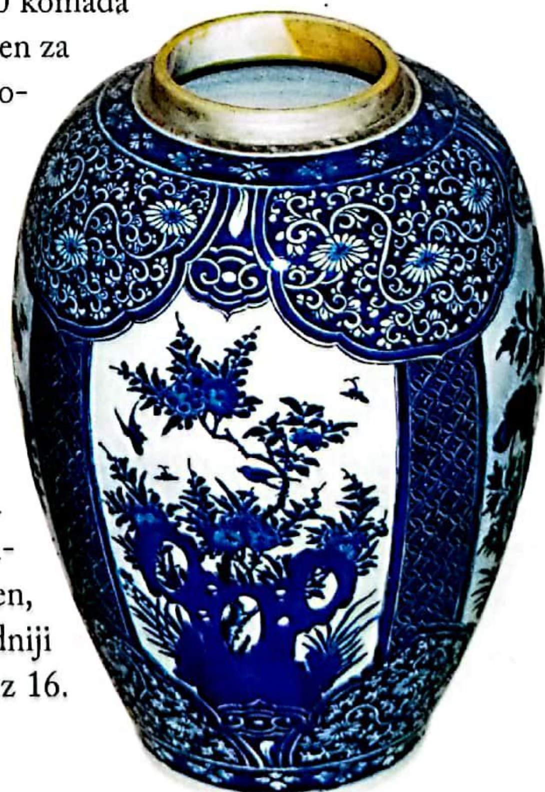

Kupole na krovu glavne kuhinje potiću od 15. veka istovremeno su jedni od simbola palate. Dimnjaci koje se nalaze na kupolama izgradzeni su od strane Mimar Sinana posle velikog požara 1574. godine. U kuhinjama se svakodnevno pripremalo 20.000 obroka hrane. Što znaći da osim 3 dnevnih obroka za 5.000 stanovnika palate pripremalo se i 5.000 obroka hrana za potrebu narodnih kuhinja i kervansaraja. Jednogodišnja potrošnja voća, povrća i mesa palate bila je jednaka potrošnji hrane jednog malog grada. Na osnovu evidencija kuhinje vidi se da je svake godine za potrebe palate zaklano 20.000 ovaca, 15.000 telad, 30.000 kokoši i obezbeđeno i izabrano na hilade kilograma voća i povrća.

Dok se u kuhinji pripremala raznovrsna hrana hleb je pečen u pekari koja se nalazila u 1.dvorištu. Hleb ispečen u peekari služio se na mestimao dređeni za ručavanje. Za vreme gozbe u čast velikih gostiju palate služilo se oko 50 vrsta jela. Tom prilikom koristili su se pozlačene kašike i viljuške, dok su salvete bile od raznobojnih svilenih tkanina. Podmetivači za porculansko posuđe je bilo izrađeno od masivnog zlata. Deo kuhinje pod imeno Helvahane i ako je bio namenjen za izradu slatkišaa u njemu se se primremali i razni lekovi. Danas postoje 186 formula za izradu lekova koji potiću iz Osmansko doba.

U velikom delu kompleksa kuhinje nalazi se danas u svetu po redu 3. kolekcija porcelana. Kolekcija od 12.000 komada porcelana koja se nalaze u muzeju je posle Kineske u Pekingu i Nemačke u Meissenu 3. Po redu kolekcija porcelana u svetu. Ali u izložnim salonima nalazi se samo jedna četvrtina tj. 3.000 komada raznih porcelanskih primeraka. Jedan deo ovih porcelana je stećen za vreme ratovanja Osmanske vojske, jedan deo je poklon ambasadora i drugih visokih ličnostı, jedan deo je kupljen i jedan deo je blago preminulih državnika. Stvaranje kolekcije je započelo sa osvajanjem Egipta i krejem dinastije Mamluk čije je blago prenešeno u Palati da bi u narednom periodu broj primeraka bio sve veći i veći.

Kada je u pitanju kuhinja, hronološki gledano od leve prema desne strane prisutni su porcelani dinastija Tang (7-9.vek), Saladon (10-12.vek), Joan (13-14.vek), i Ming (14-17.vek). Posle zatvarenja poznatih Kineskih radionica porcelana pojavijo se Japanski porcelan iz 18. i 19.veka zajedno sa porcelanima proizvedenih u Evropskim gradovima Sevr, Vincen, Meissen, Berlin i Varšava koji su deo postojeće kolekcije u Palati. Najvredniji delovi kolekcije porcelana su primerci ravnog belog porcelana iz 16. veka koji u Evropi ne postoje.

Kineski porcelan

Sultanova trpeza

Takođe, prema nekim predanjima veruje se da u slučaju satvljanja otrova u hrani, porcelan izrađen u doba Celodona je menjao boju.

Odmah do dvorane u kojem su izloženi percelani nalazi se "helvahane" kujinja za izradu slatkiša u kojoj su izloženi ogromni kazani i ostali kuhinjski pribor za pripremu hrane. Na kraju hodnika pored helvahane nalazi se prostorija u kojoj su izloženi predmeti od stakla proizvedeni u radionici stakla u Istanbulu namenjenih samo za potrebe palate kao i stakleni prizvodi iz Venecije. Na drugu stranu hodnika mogu se razgledati srebreni predmeti izrađeni ručno od strane majstora u palati ili predmeti koji su u palati doneti sa raznih strana. Ponovnim vračanjem u 2.dvorište tačno nasuprot kuhinje, na levu stranu dvorišta može se uočiti grupa građevina koji su u nizu jedne do druge. Na prednjem delu je prostorija u kojima su se čuvali konji sultana. Odma pored zgrade nalazi se ulaz u Harem.

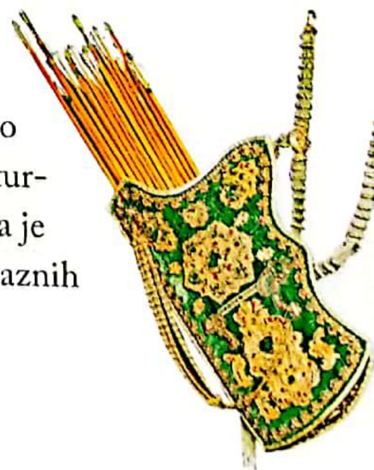
HAREM

Reč harem na arapskom znači sakriveno, potiće od reći "haram" što u prevodu znaći zbranjeno.To je u stvari pojam koriščen za prostor u kome je živela porodica sultana. Harem je ovosvetski oblik, jer po Islamskom verovanju muškarci vernici će u raju biti u društvu lepih devojaka. Od samog osnivanja Harem je bio nerazdvojni deo Osmanske dinastije.

Harem: Sultanova trpeza

Posle izgradnje Palate Topkapi svi državnički poslovi bili su preseljeni u ovoj palati. Ali porodica sultana i u narednih 80 godina nastavila je da živi u prethodnoj palati koja se nalazila na Bejazitu. Po prvi put, posle velikog požara koji se desio u staroj palati i pod velikim pritiskom 2. supruge Sultan Suleymana Zakonodavca sultanova porodica preseljena je u prostorijama izgrađene od drvene građe koje su se nalazile u krugu Palate Topkapi. Ovo je i period kada počinje veliki uticaj sultanovih supruga i Harema u rukovođenju Carstvom. Posle restaurocije stare palate u njoj su živeli svrgnuti vladari ili supruge sa porodicom umrlih sultana. Tako da je u to vreme stara palata izgubila svoj uticaj i postala bezznačajna.

U velikom požaru 1666. godine objekti sagrađeni od drvete bili su potpuno uništeni što je rezultiralo izgradnju novih objekata. Dans je za posetu turista otvoren samo jedan mali deo palate koja poseduje oko 300 odaja. Trenutno postojeći objekti večinom potiću od 18. do 19. veka. Po prvi put je ovaj deo za turiste otvoren 1971.godine. Danas uz kupljenu ulaznicu i uz pomoć vodića moguća je šetnja po određenim delovima Palate Topkapi. Šetnja počinje od nekadašnjih izlaznih vrata i traje negde oko 45 minuta.

To je samo jedan mali naj interesantniji delić prostorija Harema injegovog dvorišta koji je otvoren za turiste. Harem je u potpunosti bio zatvoren spoljnom svetu. Dozvola za ulazak u harem bila je povoljnost samo za bližih rošaka sultana i posluge koja je bila zadužena za Harem. Pravo na ulazak u Haremu u određenim danima imali su i muškarci 3 profesiskih grupa.To su bili lekari koji su kontrolirali zdravlje bolesnika, učitelji prinčeva i muzičari koji su učestvovali na proslavama.

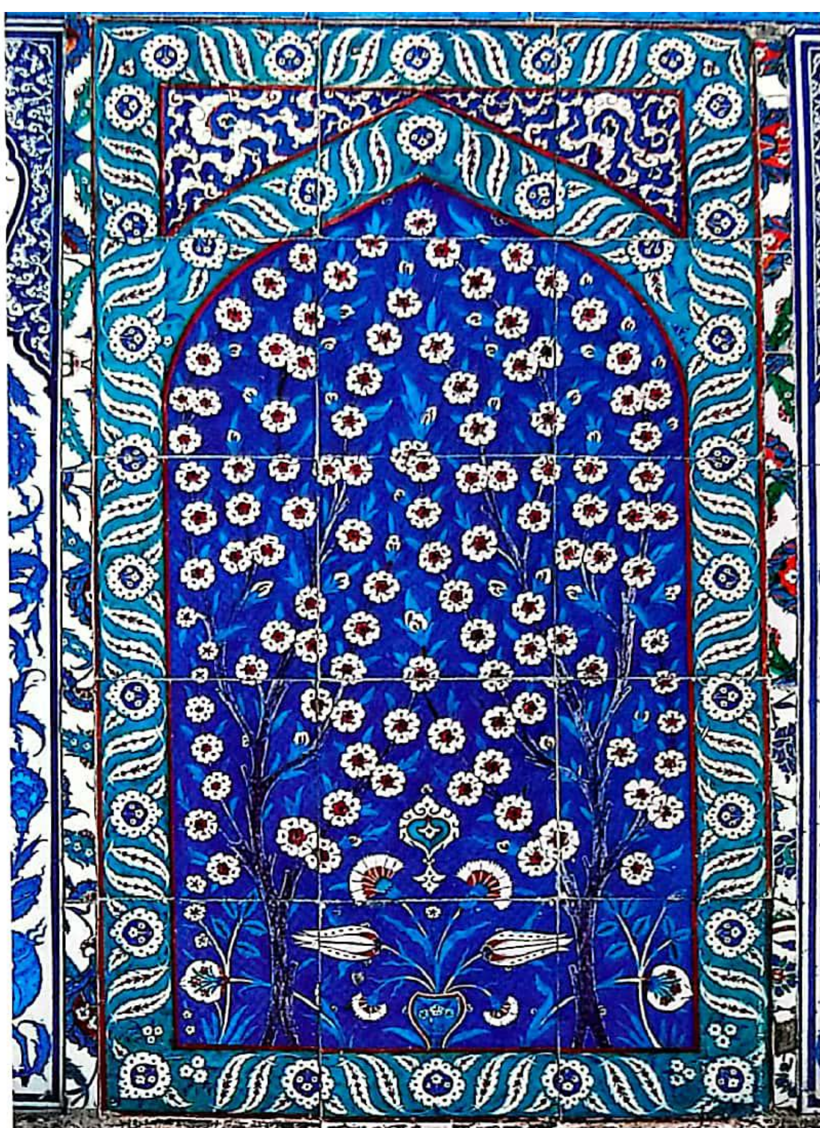

U haremu su pored supruge i majka sultana živeli i deca i braća koja su se pripremala za presto i li su se držala dalje od prestola, kao i posluga sastavljena od žena i muškaraca koji su bili u usluzi sultanovoj porodici. Neki od sultana koristilisu samo pravo koje im je po Islamu data i stupali u odnos samo sa 4 žene. Dok za vreme pojedinih sultana u Haremu je bilo na stotinjak zena. Džarije i sobarice koje su bile na usluzi sultanu dovodili su se kao ženske deca iz osvojenih zemlji. Nosili su različita imena i pripadali različitim religijama. I posle rigoroznog obrazovanja u palati primremljeni su za naredne obaveze i zadatke. Žene koji su imali odnos sa sultanom i od sultana rodili dete bile su povlaščenog statusa, dobijali su odvojenu odaju, dok su ostale nastavljali život kao posluga u Haremu ili su postajale supruge viših činovnika u državnom aparatu ili pak bile oslobođene. Skoro sve žene počev od supruge sultana pa do posluge ili su bile zarobljene, ili kupljene od

Harem

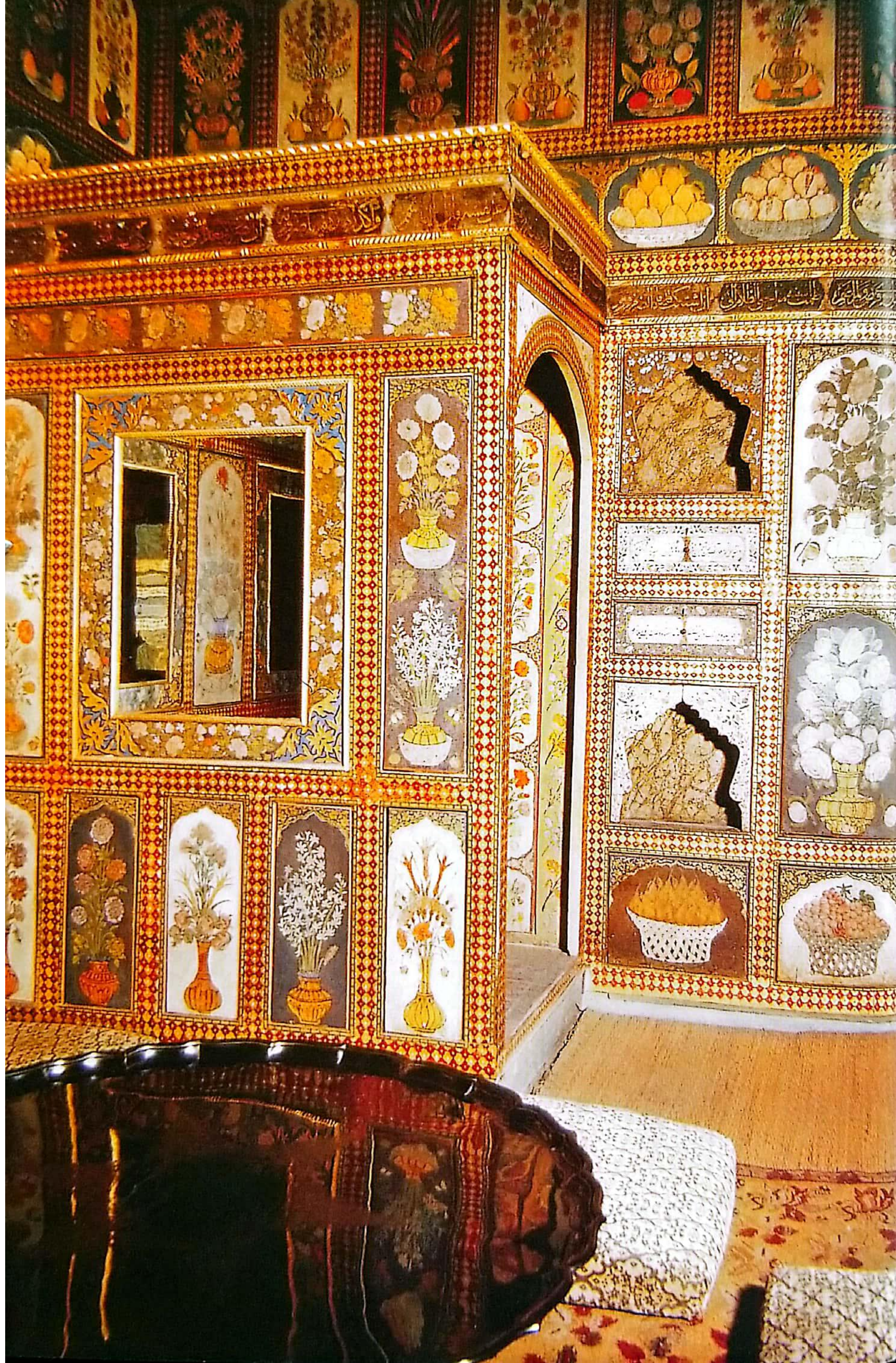
trgovaca robova ili su kao poklon darovani sultanu. One su kasnije prelazile u Islam. Nasuprot sjaju koji je u Haremu bio uveliko prisutan između žena koji su u njemu živeli uvek je bilo trzavica i konkurencaije. Po tradiciji u Osmanskom Carstvu presto je od oca prelazio na najstariji sin, zato je največa želja džarija bila da sultanu rode prvo muško dete, sa čime su postajale savim bliske sultanu.To je bio i najbolji način da zagarantuju svoju budućnost. Postati majka naj starijeg sina sultana nije bio dovoljan razlog za nastvak zivota u Haremu. Potrebno je bilo da rođeno muško dete bude u životu sve dok je i sultan ziv. Bilo je slučaja da su pojedine džarije sa ciljem da povrate izgubljenu priliku da njihovo dete bude naslednik prestola na razne načine pokušavale da uklone drugu decu. Prisutne su bile i trzavice između ljubimice sultana i sultanove majke koja je u Haremu bila dominantna osoba. Raspolagala je sa 40 odaja i večeg proja sluga.

Harem je izgrađen na povrşinu od 6.700 kavadratnih metara. Osim oko 300 odaja, biloje 46 wc, 8 turskih hamama (kupatila), 4 male kuhinje, 2 džamije, prostorije za ostavu, bazen za plivanje i jedna bolnica. U sklopu Harema je bilo 3 dvorišta okruženi odajama. Jedno od dvorišta bilo je namenjeno za sultanovu majku, sultanovih supruga i prinčeva, drugo dvorište je bilo namenjeno džrijama a treće dvorište za pripadnike obezbeđenja Harema (Karaağalar). Karaağalar su osobe koje su zarobljene po ratovima u Africi ili kupovani od trgovaca robovima. Crnci su, snažni i jaki. U haremu je živelo do 40 Karaağa, i oni us radili sve poslove za koja je bila potrebna muška snaga. Vođa Karaağe kao nadzornik

Harem, keramičke pločice i muzičari

Sultanov deo palate

devojaka bio je 3. najvaznija i snažnija osoba u palati posle sultana i njegove majke.On je istovremeno bio i odgovoran za razvoj i obrazovanje prestolonaslednika zato je njegova odaja bila puno lepša i bolja od ostalih Karaağe.

Radi jedinstva u državi i sperečavanje svadže izmedžu brače za vreme Fatiha doneti su zakoni koji su sultanu davali pravo da ubije svoju braču i njihovu decu. Kasnije se od ove tradicije odustalo, ali u slučaju da sultan u mladim godinama pirje da postane otac muškog deteta umre oni kuji su i dalje imali priliku da dođu na presto držalisu se u u pritvoru u jednoj maloj prostoriji nazvana "zlatni kafez". Sultan Ibrahim, Mustfa IV i Selim III bili su žrtve intriga u razburkanom srednjovekovnom periodu i kao rezultat toga i ubijeni u Haremu. Šetnjom po prostorijama muzeja uz prisustvo vodića turisti mogu videti odaje nadzornika hareme i dvorušte okičeno sa keramičkim pločicama, školu prinčeva, dvorište koje je namenjeno sultanovih žena i odaje u okruženju, okićen ležaj sultanove majke, odaje za ručavanje i molitvu, Tursko mermerno kupatilo sa kafezom koji je bio postavljen radi bezbednosti sultana, spavača soba Sultana Abdulhamita I koji je vladao u 18.veku, izuzetno bogata odaja u kojoj se nalazi presto Murata III koji je vladao u 16.veku, elegantno uređena biblioteka Sultan Ahmeta I, odaju nazvana "odaja voća", koja je u to doba bila jedna od naj lepše okićenih odaja sa cvetnim motivima koriščena od strane Sultana Ahmeta III kao odaja

Odaja voća Ahmeta III

Kapija Akağalar
Zgrada Pravde

za ručavanje, male odaje u kojima su godinama živeli sultanova brača kao i put dužine od 46 metara nazvan "zlatni put" u kojem su se sultani viđali sa džarijama. Pokraj ulazna vrata Harema nalazi se objekat zvan Kubealtı (ispod kupole), mesto sastanaka Divana koji je i rukovodeći organ u Osmanskoj Imperiji. Veziri su se pod rukovodstvom glavnog vezira 4 puta nedeljno sastajali gde je razmatrana unutrašnja i spoljna politika i donosili glavne odluke.U gornjem delu salona iza rešetaka nalazi se odaja sa kojoj je sultan imao mogućnost da prati sastanak vezira. Divan se isto tako koristio i za prijem inostranih ličnosti.Odmah iznad divana nalazi se kula nazvana Kulom Pravde, veličine od 41 kvadratni metar, koja je izgradena 15. veku i koriščena kao kula za nadzor. Posle izvršenih restauracija danas je jedan od sim-

bola arhitekture ne samo palate nego i celog Istanbula.

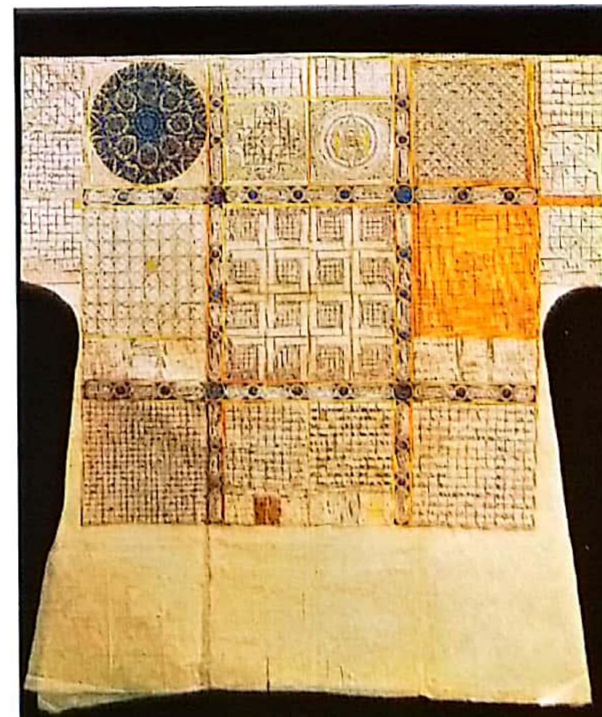
Prostor kojise nalazi do Kubbealtı za vreme Osmanskog carstva korišèen je kao spolnji trezor dok danas u njemu je izloena razlièito oruje i oklopi. U stara vremena ovde se sakupljao porez i svakih 3 meseca isplaèivale plate. Od kolekcije naoruanja najvani su oruje Fatiha, Muavijeva sablja, oklop konja Sultan Yavuz Selima koji je za vreme Osmanskog Carstva osvoio srednji istok, veæi broj pušaka inostrane proizvodnje koji potiæu iz 16-19. veka, sablje delata, luk i strela Turskog i Iranskog porekla, kao i razne sablje i oklopi. Prilikom prelaza sa 2.dvorišta u 3.dvorište nalazi se kapija nazvana Bab-üs Saade ili Kapija Akağlar, koja je po veličini je 3. kapija u Palati. Ispred kapije koja istovremeno razdvaja prostor življenja i upravljanja sultana, tokom 400 godina održavani su najvažnije proslave i brojne ceremonije. Ovde, u hladu sa 6 stuba bile su održavane proslave prilikom ustoličenje sultana, ispračaju vojske u pohode, proslava novih osvajanja i isplačivanje janičara. Na središnjem delu prostora za proslavu postavljala se zastava Osmanskog Carsta, ispred nje je staojao presto sultana dok su sotali činovnici i komandanti u obliku polukruga stajali ispred pomenutih vrata. Prolaskom kroz Bab-üs Saade ulazi se u 3.dvorište. Ispred se nalazi takozvana Odaja Ponude, objekat je veliki i okićen obloženim keramičkim pločicama. Odluke koje su donešene na Divanu u ovoj dvorani su ponuđivani sultanu. U istoj dvorani je sultan primao goste i ambasadore. Sa leve strane ove velike dvorane nalazi se jedan presto i česma. Prilikom ličnih razgovora česma je otvarana i žubor vode je sprečavao da ostali prisutni koji su bili u blizini čuju sadržinu ovog razgovora. Na zidovima salona nalaze se keremičke pločice žute, zelene i turkuaz boje, koje su i primerci naj dragocenijih Osmanskih keramičkih pločica. Sa dense strane dvorišta,

nalazi se prostor nazvan Seferliler Koğuşu (prostor za putnike) u kojoj su izloženi tkani predmeti.

U ovom delu izložena je odeća sultana i prinčeva, izrađenih od skupocenih tkanina. Pored ove prostorije nalazi se prostorija sa dve kupole nazvana Fatih Köşk koji

Sultanova odeća

je jedan od naj interesantnijih delova palate u koje se nalazi i unutrašnji trezor blaga.

UNUTRAŠNJI TREZOR BLAGA

U ranija vremena kao trezor koriščeni su podrumi palate da bi u 17. veku ovaj objekat postao trezor Osmanske države. Gosti iz Evrope koji su u 19. veku imali priliku da posete palatu imali su i priliku da razgledaju i blago izloženo u njemu. 1924 godine sa pretvaranjem palate u muzej i sistematskim izlaganjem predmeta u njemu daje potpunu sliku o bogatstvu Osmanske Imperije. Jedan deo raznih predmeta koji su izloženi u ovom delu delo su majstora dragulja koji su radili unutar palate. Naprimer, poznato je da je u 15.veku unutar palate radilo 70 mastora dragulja. I danas, umetnost dragulja, podgotovo Jermenskih majstora koji su nastanjeni u Istanbulu poznata je širom sveta. U sklopu kolekcije nalazi se i blago dobijeno tokom ratovanja i darovi koji su kasnije predati trezoru. U svakom salonu trezora od ukupno 4 u nizu i zimeđu kojih postoje balkoni sa veličanstvenim pogledom nalazi se po jedan presto koji na prvi pogled upada u oči posetioca. U 1.dvorani nalazi se presto Murata IV koji potiće iz 17.veka. izrađen od drveta obonus sa delovima slonove kosti. U istom salonu su i zlatni svećnjaci i nargile, zlatni kompleti za ručavanje, Indiska muzička kutija izrađena od slonovače, oružje okićeno draguljima, kao i poklon Nemačkog Imperatora Wilhelma II štap za šetnju okićen dragim kemenjem.

Torbica za strele okićena sa draguljima

Presto izložen u drugom salonu koriščen je od strane Ahmeta I u 17.veku, presto je pokrivenog tipa.Takoše, izložen je i nož sa draguljima poklonjen Iranskom Šahu Nadiru, na vest da je Šah preminuo dok je poklon bio na putu za Iran nož vračen u palatu. Poznat je pod imenom Nož Topkapije.

Najveće interesovanje privlaći dijamant u obliku kašike, takozvani Kaşıkçı Elmas. Dijamant je veličine 86 karata i oko njega poređano 49 briljantina.Svakako je potrebno videti i lepotu zlatnih svećnjaka koji su pripremljeni za grob Proroka Muhammeta, od kojih svaki sadrži 6.666 briljantina.

Presto koji je izložen u ovoj dvorani je presto izrađen od orahovine i obložen zlatom kojeg je Egipatski guverner Osmanskog Carstva Ibrahim Paşa kao poklon poslao Muratu III koji je vladao u 16.veku. Do 4. dvorane dolazi se preko balkona koji ima pogled na Mramorno More. U njemu je izložen presto Iranskog Šaha Nadira Sultan Muhmudu I. Presto je pozlačen i sadrži 25.000 bisera, kosti Apostola Jovana pisca Biblije, brojanice, kutije sa draguljima, bribor za pisanje, sablje, predmeti od slono-

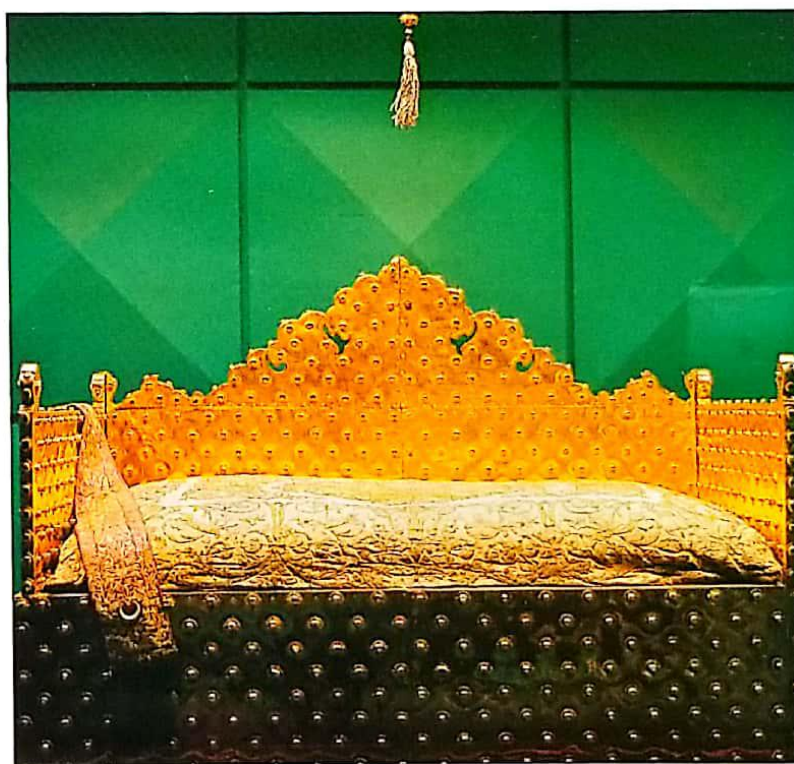

Sultanov oklop

vače i pločice okićene sa draguljima. Izlakom iz prostorije gde je izloženo blago nasatavlja se šetnja u krugu 3.dvorišta.Sa istočne strane zida nalaze se prostorije uprave muzeja, 2 uska puta koji idu prema 4.dvorištu i još 2 izložne dvorane koji nisu iste veličine kao prethodni.U jednom od nji su izloženi sultanovi portreti, razni pisani predmeti, ručno napisane knjige. U ovom delu su večinom izložene kopije sultanovih portreta koji se nalaze po Evropskim Muzejima. Isto tako se mogu videti Tursko-Islamske minijature koje potiću od 13-17.veka. U odaji nazvana Oružar izloženi su časovnici Palate.

SVETO NASLEĐE (Relikvije)

Prilikom osvajanja Egipta od strane Sultan Yavuz Selim 1517.godine u Istanbulu doneto je Sveto Nasleđe od Proroka Muhammeda. Donošenjem Svetog Nasleđa Osmanski vladari su postali "kalifa" što znaći predvodnik islamskog sevta. Za vreme Sultan Murata III posebne odaje vladara pretvorene su u odaje za čuvanje Svetog Nasleđa.
Tako da je za vreme vladavine svih vladara osmanskog Carstva u ovim odajama čuvano je Sveto Nasleđe. Unutrašnje i spoljne strane zidova ovih salona ulepšava-ju keramičke pločice plave boje izrađene u Izniku. U 1. salonu nalaze se sablje prvih 4 kalife posle Proroka Muhammeda. Od ovog salona jednim prolazom ulazi se u drugi salon u kome je staklenik u kojem je izlozen prorokov kardigan, sablja, zastava i luk kao i trag noge proroka, zub, dlaka od brade i jedno njegovo pismo. Postoje dav prolaza koje vode do ulaz u 4.dvorište,

Presto Šah Ismaila
Svečani presto
Prinčeva kolevka

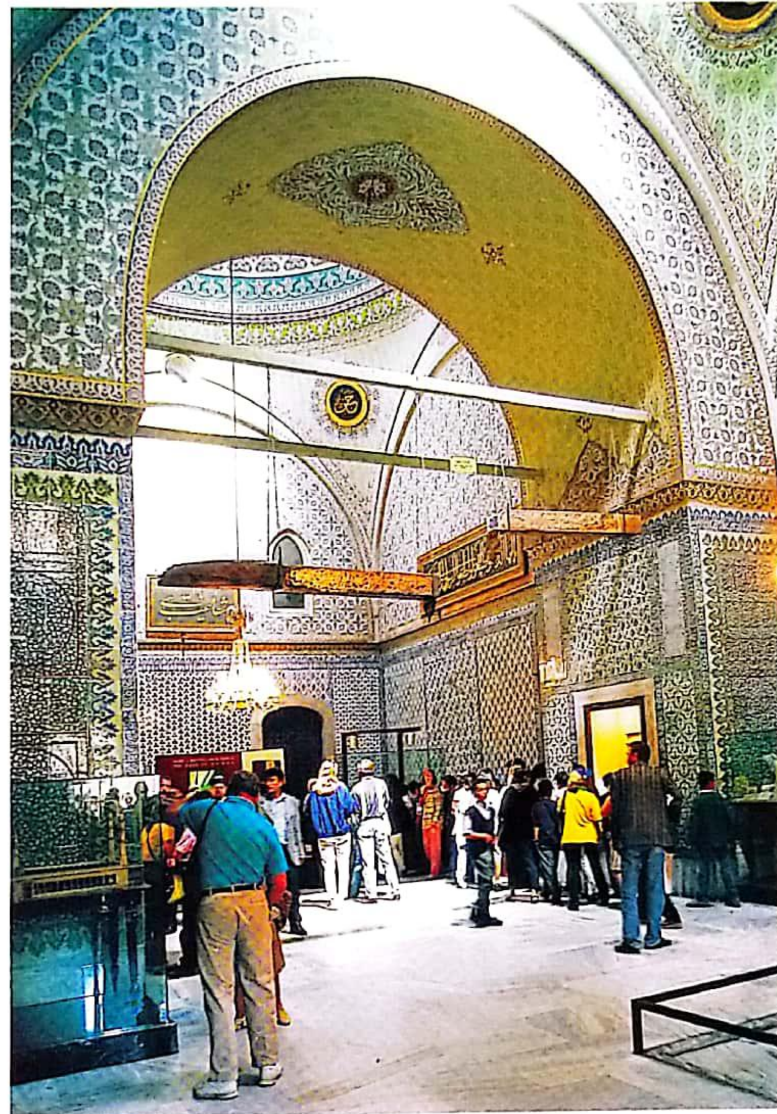

Prostorije i prdmeti Svetog Nasleđa

istovremeno i zadnje dvorište u palati. Prvi prolaz koji je od crnog šljunka vodi do sultanovog vrta lala. Najlepše doba ovog vrta je April-Maj kada je teško odoleti lepoti procvetanih lala. Sultani su svu lepotu ovog vrta posmatrali sa svojih balkona. Pomoću stepenica u vrtu lala može se izaći u dvorište nazvano Terasa Haliç, u kome se nalazi jedna fontana i balkon pokriven bronzanom kupolom namenjena za iftar (vešera u postnom mesecu Ramazan). Sa koje se širi prelep pogled preme delovima grada Eminönü , pristanište Galata i mostova na Haliçu. Sa jedne strane terase u čast pohoda na Bagdat 1638.godine od strane Murata IV izgrađen je Bagdatski Koşk dok sa druge strane

Kašikasti dijamant.
Vrtovi Topkapije.
Bokal za vodu sa draguljima.

Bagdatski Deo Palate *Česma Ahmeta III*

nalazi se odaja za sunetsku ceremoniju prinčeva. Podgotovo interesantan je Bagdatski Koşk i njegove plave keramičke pločice, pozlačeni radovi na kupoli, vrata ormara od sedefa i delovi od slonovače jedinstveni su primeri Osmanske arhitekture. Ponovnim preleskom pokraj vrta lala u pravcu prema obali Mramornog Mora prolazi se pokraj odaje Hekimbaşi i pomoću stepenica dolazi do Mecediye Koşk. On je i zadnja građevina izgrađena prije napuštanja palate. Izgrađena je od strane Sultan Abdülmecid I. Delo je arhitekta Sarkis Balyana, u njoj danas turisti mogu popiti kafu, razmeniti novac ili upotrebiti telefonske govornice.Terasa ispred Mecedije Koşka nazvana je imenom Terasa Bosfora (moreuza), sa te tačke moguć je pogled na Azijski deo grada, Mramornog Mora, Prinčevih Ostrova i Bosfora. Ovo je i zadnje mesto koje se može posetiti u palati. Za odmor uz oduševljenje atmosferom koja vlada u kafani se može popiti jedana šolja Turske kave.

Sv. Irinej

Crkva Sv. Irinej

Crkva Sv. Irinej izgrađena je oko 300. godine n.e. na temeljima starog hrama Afordita. Današnji izgled dobila je resauracijom od 532. godine od strane Justinijana. Pre izradnje Aja Sofije crkva je koriščena kao Crkva Patrijaršije u kojoj je 381. godine održan 2. ekumenski (vasilijanski) sabor. I posle izgradnje Aja Sofije zadržala je status druge nejveće crkve u gradu.

Crkva Sv.Irinej izgrađena je u obliku grčkog krsta i jedina je crkva u Istanbulu u kojoj je sačuvan atriumski deo. U crkvi su mozaici, stil sačuvan iz vremena ikonostasa, na crkvi postoji ogroman krst koji potiće sa ovog vremena (726-841). Između 15. i 18.veka crkva je od strane Osmanlija koriščena kao magacin naoružanja, da bi od 1846. godine postala Muzej Naoružanja i Arheologije. Crkva se može posetiti uz posebno odobrenje. Zbog unutrašnje izuzetne akustike crkva Sv.Irinej se u zadnhih godina koristi za koncerte klasične muzike.

Na prostoru između crkve Sv.Irinej i zidine palate nalaze se ostatci nekadašnje Samsonove Bolnice koje je za vreme pobune Nika zajedno sa crkvom Sv.Irinej zapaljena i uništena.

Muzej Arheologije

Arheološki Muzeji Istanbula

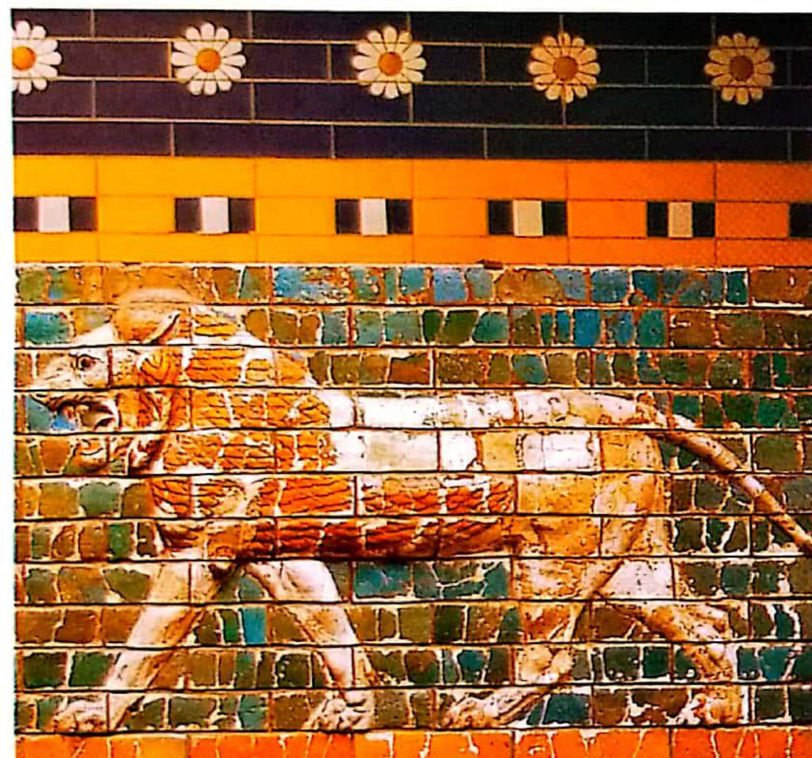
Put koji prolazi pokraj stare kovačnice novca koja se nalazi uz crkvu Sv.Irinej vodi prema ulazu u jednim od 5 najvećih svetskih muzeja arheologije Arheološki Muzeji Istanbula. Kompleks Arhioloških Muzeja Istanbula sastavljen je do Orjentalnog Muzeja, Çinili Koşk i Arheološkog Muzeja. Zgrada Orjentalnog Muzeja izgrađena je 1883. godine kao zgrada Akademije Umetnosti. U njoj su od 1974. godine smešteni predmeti doneti iz Egipta, Anadolije i Mesopotamije. Naj interesantniji predmeti su predmeti Civilizacija Stare Azije. Požnju izazivaju lavovi koji potiču iz 14.veka p.n.e.

Çinili Koşk je izgrađen 1466. godine od strane Mehmeta II i spada u grupi najstarijih objekata u Palati Topkapi. Za vreme Osmanskog carstva koriščen je kao prostor za zabavu. Od 1967. godine u njemu su izloženi keremički primerci Tursko-Islamskog stila.

Arheološki primerci po prvi put počeli su se sakupljati 1846. godine unutar crkve Sv.Irinej da bi njihovo čuvanje od 1874. godine bilo nastavljeno u Çinili Koşk. 1887. godine sarkofazi iz okoline grada Sidona (Liban) i okoline grada Konya (Turska) zajedno sa drugim predmetima doneti su

u Istanbul, usled čega se pojavila potreba za zgradu muzeja. Uz velike napore slikara Osman Hamdi Beya poznat kao tvorca Turskih muzeja 1891.godine arhitekti Aleksandru Valariju naručena je izgradnja današnja zgrade muzeja. Posle čega je veliki broj ovih kolekcija smešten u muzej. 1991. godine izgrađene su dodatne zgrade muzeja.

Iz postojećeg arheološkog inventara u Turkoj koji broji oko 2,5 milijona primeraka 800.00 primarka nalazi se unutar Arheoloških Muzeja Istanbula. Odnosno svaki 3... Nažalost izložena je samo jedna desetina ovih primeraka. Izloženi primerci pretežno su iz doba Grčke i Rima. Osim sarkofaga izloženih unutar i izvan zgrade nalazise i veći broj statua i predmeti u reljefu.

Kolekcija klinastog pisma ispisana od 80.000 parčića najveća je kolekcija posle kolekcije koja se nalazi u Brtish Muzeju. U muzeju nalazi se oko pola milijona novčića poreklom iz doba Grčke, Rima i za vreme Osmanlija. Pored ovih predmeta nalaze se i predmeti za svakodnevnu upotrebu u kuçčanstvu, uljane lampe, bitse, nakit. Izloženi su i predmeti pronađeni zahvaljujući arheoloških iskopavanja na području Anadolije i zemljama koje su nekada bile u sastavu Osmanskog carstva. Predmeti su izloženi po modernom shvatanju muzejskog rada, po periodima i u tematskim grupama.

Muzej Starih Orjentalnih Predmeta
Muzej Arheologije: Aleksanrdov presto
Srakofazi iz Likje i Sidona

Zidine uz obalu mora.

Zidine uz Obalu Mora

Stari deo Istanbula okružen je zidinama koji potiću iz vremena Vizantije. Na osnovu mesta na koje se nalaze zidine nose naziv “zidine uz obalu mora” koji su uz obale Mramornog Mora, zideni između Yedikule i Haliça “kopnene zidine” i zidine na Haliçu zovu se “zidine Haliça”. Dužina zidene uz obali mora koje se protežu od Sarayburnu do Yedikule iznosi 8,5 kilometara. Izgrađene su u 4.veku, u vreme Velikog Konstantina i u 5.veku za vreme Theodusiusa II. Zidine su i u vreme Vizantije restaurirana. Za vreme Osmanlija zbog činjenice da sa morske strane nije bilo opsnosti zidine su bile zanemarene. Samo deo zidina kod Palate Topkapi koje su koriščene i kao zidine 1. dvorişta bile su održavane. Uz zidina ređala su se pristaništa i ribarska naselja. Radi veze sa pristaništima na zidinama je postojalo nekoliko kapija. Posle osvajanja grada od strane Osmanlija u ovom delu grada živeli su pretežno Jermeni i Grci što kao rezultat toga i danas u ovom delu grada postoje Grčke i Jermenske crkve. U staro doba zidine su bile odmah uz more da bi u 19. veku izgradnjom prige i obalskog puta ostale u unutrašnjem delu kopna. U delu između Mosta Galata i Sarayburnua danas nema tragova starih zidina.U ovom delu nalazi se i ,,Sepetçi Kasri,, , objekat koji pripada Palati Topkapi. Zgrada se danas koristi kao Međunarodni Pres Centar i jedna je od 3 zgrada koje su do današnjih dana sačuvane. Objekat je izgrađen u 17.veku, u to vreme tu je bio početak šetnje Bosforom sultanovih čamaca.

umkapi

Kumkapi

Kumkapi je prvo naselje uz obalu kada se pređe naselje Kadrga (galija) koja je ime dobila zbog pristajanja velikih galija Osmanske mornarice. Kamkapi je interesantna po ribarnicama i ribljih restorana. Za vreme Vizantije ime naselja je bilo Kondoskal što u prevodu znaći "mala skela". Danas je jedno od centara zabave u Istanbulu. Potgotovo treba napomenuti riblje specijalitete pripremljeni na načinu Turske kuhinje koje se nude po restoranima. Zato se i turistima predlaže da jednu noć obavezno provedu u ovom delu grada. Za vreme Osmanskog carstva u ovom naselju pretežno su živeli Jermeni, isto kao u naselju Kadrga i ovde danas postoji jedan broj Jermenskih crkva.

Prva naredna veća raskirnica puta uz obale je kod mesta Yenkapi (Jenikapı), od te tačke se pomoću Ataturkovog Bulevara i Mosta Unkapani na Haliçu (ušće Zlatni Rog) može kopnenim putem obići istorisko poluostrovo.

Za vreme Vizantije tu se reka Ligos (Bayrampaşa) silivala u Mramorno More. Nastavkom uz obalnog puta dolazi se do naselja Samatia (Samatya). Njeno staro ime je Psamathia.To je prvo naselje otvoreno za smeštaj Jermena posle osvajanja grada od strane Osmanlija. U ovom naselju je osnovana i prva Jremenska Ptrijaršija. Iza zidina nalazis e crkva Ayios Theodoros, Jermenska Patrijaršija, crkva Surp Kevork, crkva Ayios Menos, crkva Hristos Analipsis i još puno manjih i večih crkva. Gradske zidine u predelu naselja Samatia (Samatya) na nekim mestima su sa leve strane obalskog puta što pruza pretpostavku o o izgledu zidina u staro doba.

Yedikule Hisarı (Tvrdzava Jedikule-Hisar)

Kratkim putem od obale prema kopnu brzo se može stići do tvrđave koja je i naj ipozantniji deo zidina uz obalu. Po predanju, pre izgradnje kompnenih zidina Theodosius I je na ovom mestu izgradio slavoluk (ili trijumfalni luk). Posle izgradnje kopnenih zidina ovaj deo postao je deo zidina, a slavoluk mesto okupljanja u čast novih pobeda. Kula zidine su obložene mermerom a krila kapija visoka 15 metara su bila pozlačena te je zbog toga i nazvana Zlatnom Kapijom.Vračajući se posle pobeda po Evropi i Balkanu vojskovođe i imperatori prateći put nazvan Via Egnatia u grad su ulazili na vrata nazvana Porta Aurea i putem zvanom Messe, uz veliki narodni doček dolazili su do palate imperatora. U to doba mermerne kule bile

Tvrđava Yedikule

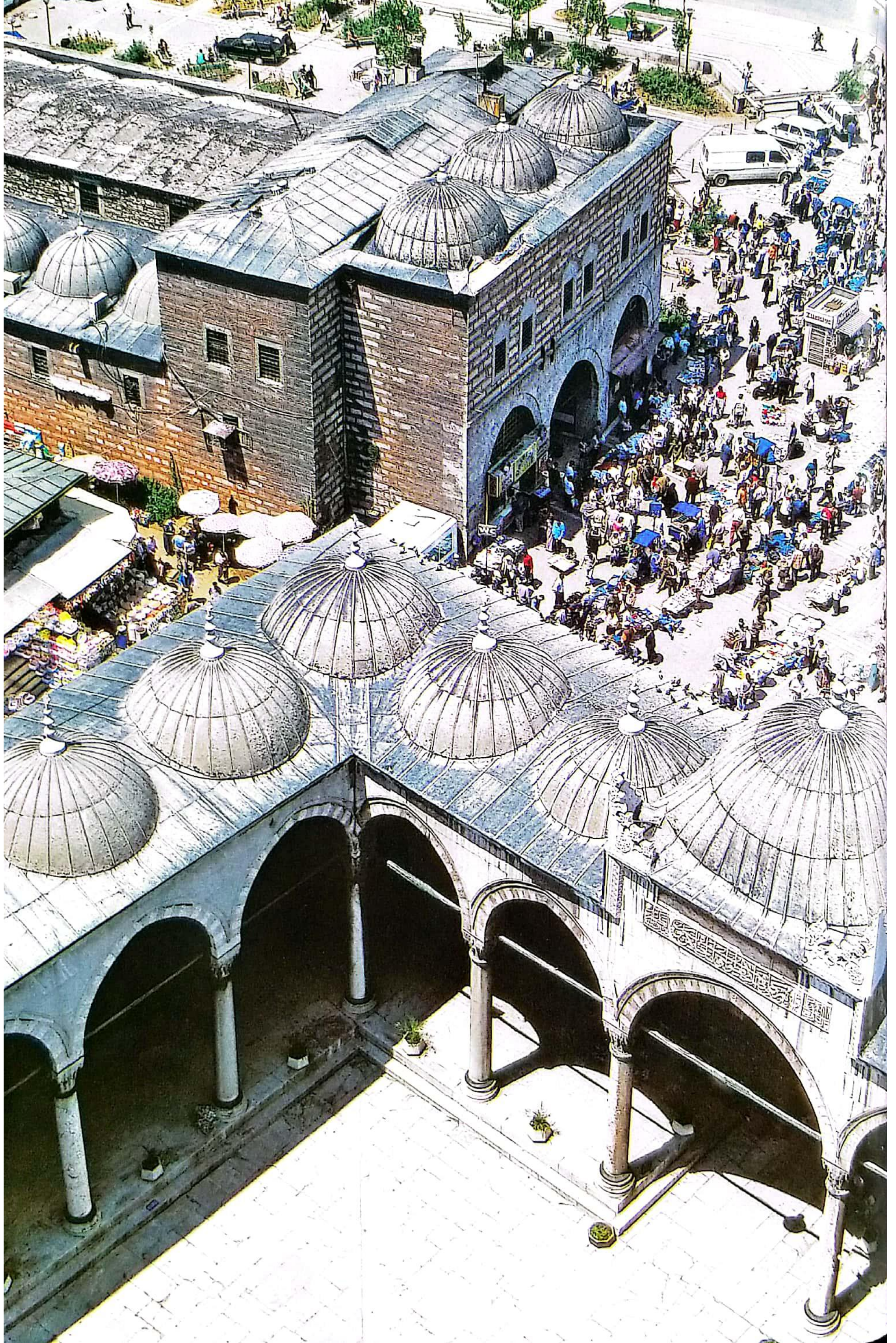
Kopnene zidine

su okićene zlatnim i bronzanin statuama. Ovu kapiju je koristio samo imperator. U doba raspada Vizantije radi bolje odbrane od napada kapija je sazidana. Za ulazak i izlazak stanovništva u ovom delu zidina postojala je još jedna kapija. Zbog rušenja pojedinih kula 1457-1458. godine od strane Fatih Sultan Mehmeta izgrađene su 3 nove kule, koje se u to doba koriščene kao karaule a i za čuvanje blaga palate. Posle preselenja prostora za blago u Palati Topkapi za vreme Murada III, trđava je do 1831.godine koriščena kao tamnica za državne ličnosti i izaslanike. Jedno vreme u njoj su se čuvali lavovi palate, kasnije je u njoj čuvan barut, zatim je ispražnjena i 1959. godine pretvorena u muzej.

Kopnene Zidine

Duzina kopnenih zidina iznosu oko 6 kilometara. Izgrađene su u 5.veku pod nadzorom gradonačalnika Anthemiosa. Osnažene su sa ukupno 96 kula. Največa tačka morske visine iznosi 76 metara. Na zidinama za kontakt sa spolnim delom grada postoje male ili veće ukupno 46 kapija. Ispred zidina izgrađen je jarak 20 metara širine i 10 metara dubine. Iza jarka su dva reda zidine, spolni je visok 7 a unutrašnji je visok 11 metara. Razmak izmđu dve zidine je 10 metara. Kule koje su izgrađene u razmaku od 50 do 75 metara visoke su 25 metara.

Region Bazara i Eminönü

Region bazara počinje od tačke koji se od Trga Sultanahmet preko puta Mese (stari naziv puta-današnji naziv puta je Divan Yolu) proteže ka kopnenim zidinamo sve do Trga Čemberlitaš. Region je tokom svih dana u nedelji najživlji deo grada u kome se nalazi veliki broj objekata koji potiću iz Rimsko doba, Vizantije i Osmanskog carstva.

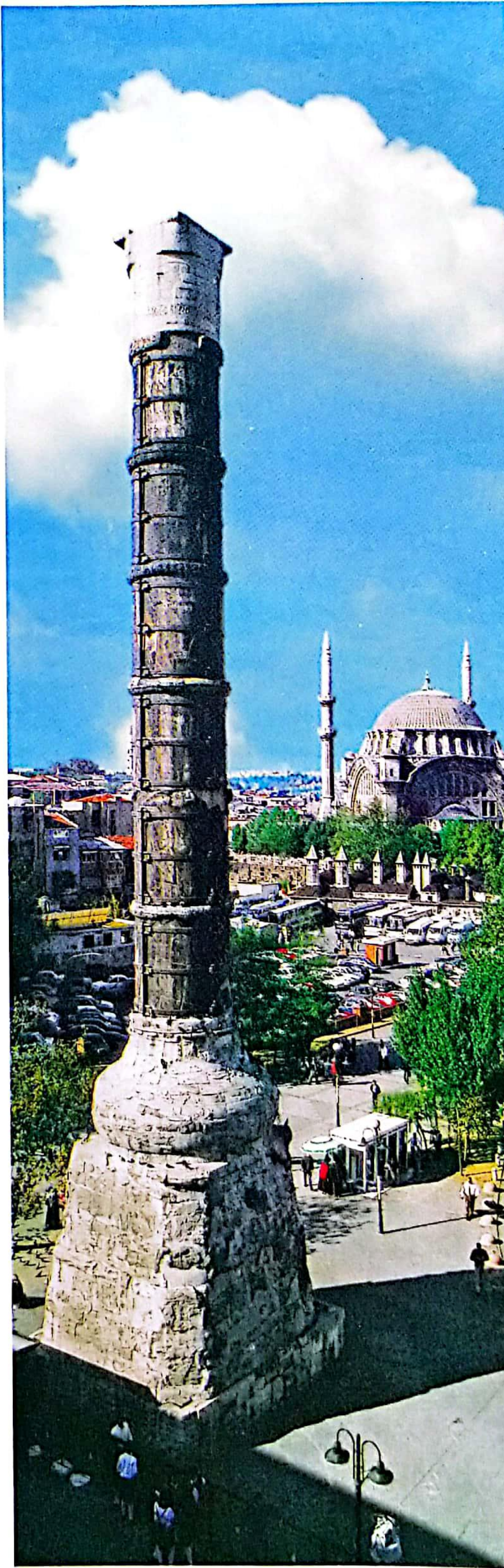
Našu šetnju ovim regionom započinimo od Trga Čemberlitaš, preko Kapaličaršije i Sahaflar Čeršije, zatim ćemo stići do Trga Beyazit i nastaviti prema Suleymaniye Džamije. Svakako, posetićemo uzbrdicu Merđan i Misir Čaršiju. Na proputovanju od početne do krajne tačke imaćemo priliku videti veliki broj istoriskih spomenika.

Čemberlitaš

Za vreme Rimske Imperije bio je najbliži deo Trgu Hipodrom. Stari naziv mesta je Forum Constantinus, od čega do dnas nije ostao ni jedan jedini trag. U to doba na ovo mesto nalazio se senat i razne državne institucije koja su ostale ispod izgrašenih objekata za vreme Osmanskog carstva i u doba današnje Republike. Jedini trag tog vremena je spomenik Čemberlitaš ili drugim imenom nazvan Yanık Sütun (izgoreli stub). Izgradzen je u 4.veku za vreme vladavine Iperatora Konstantina.Visıne stuba je 50 metara i sve do 1105. godine na vrhu stuba nalazio se bronzani spomenik pomenutog vladar. Zbog jakih zemljotresa i velikih požara stub je doživeo velika oštećenja tako da je njegova današnja visina 37 metara. Dabi se osnažio na stubu su postavljeni metalni obruč zbog čega je i danas poznat kao "stub sa obručima"

Misir Čaršija slikana od minareta Yeni Džamije

Čemberlitaš

Nur-u Osmanize Džamija

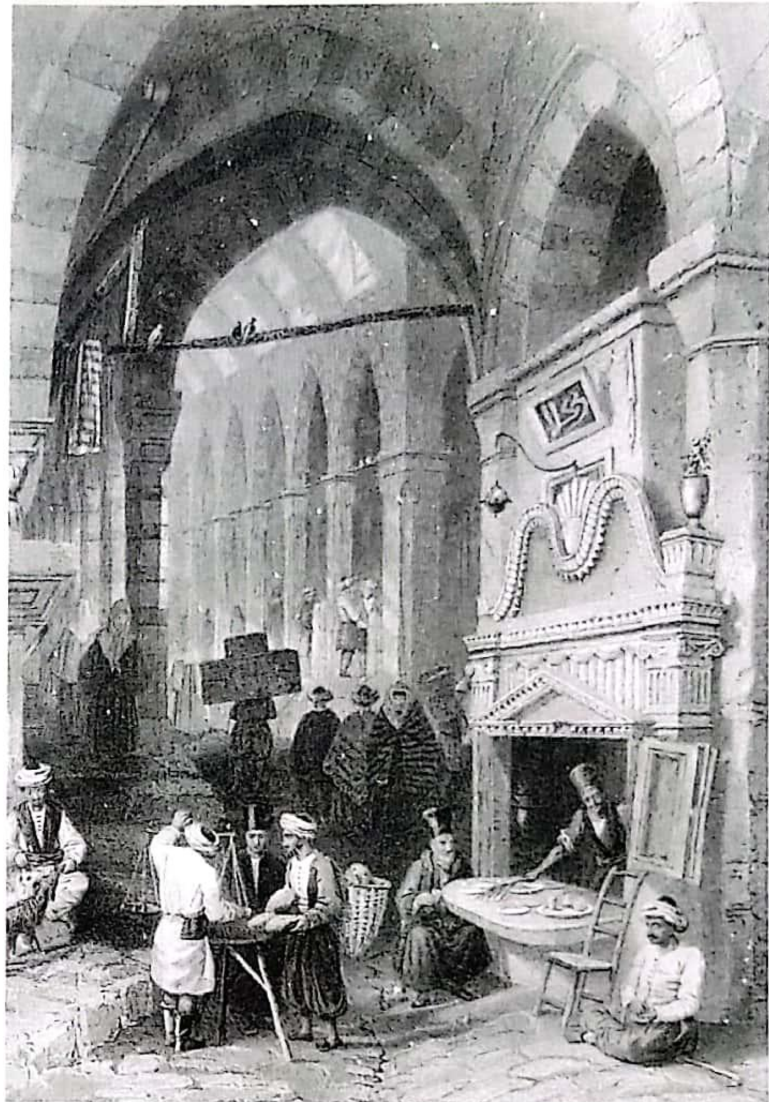
Nur-u Osmaniye Džamija

Izgradnju džamije je započeo sultan Mahmut I ali zbog njegove smrti izgradnju je nastavio njegov brat Osman III. Izgradnja džamije je trajala od 1748 do 1755. godine. Ime džmije nosi i naselje u kojoj se ona nalazi. Nalazi se na ulazu u Kapaličaršiji. Prvi je je primer i pokušaj na kome je primenjena arhitekture Evropskog baroka 18.veka na tlu Osmanskog carstva. Džamija je izgrađena na jedno od 7 brda unutar zidina Konstantinopolja. Predpostavlja se da je dolo arhitekta Grčkog porekla po imenu Simeon. Po nekim izvorima delo je arhitekta Mustafa Ağa. Najbitnije razlike koju Nur-u Osmaniye Džamiju odvaja od drugih klasičnih džamija Osmansgog doba su bogato ukrašeni lukovi na glavnim zidovima, ukrašeni minareti i otlar (mihrap) koji je izvan centralnog prostora džmije. U kompleksu džmije nalazi se polukružno unutrašnje dvorište, bez fontane sa 12 stuba i 14 kupola.Sa bogato ukrašenim delovima i posebnom arhitekturom na sebe nosi tragove baroka što nije primer kod raniije izgrađenih džamija. Za ulazak u dvorište džamije nalaze se tri kapije. Dvorište je ograđeno zidovima u kojima su prozori raspoređeni u 2 reda. Po pravougaonom ubliku slična je Laleli Džamiji. Po skromnosti slična je arhitekturi Osmanskog doba sa džamijama u Bursi i Jedrenu. Sastoji se od jedne centralne kupole. U unutrašnosti džamij ne postoje stubovi.Visina kupole je 25,75 metara. Centrali prostor ima tri kapije. Centralni prostor osvetljava veliki broj prozora što dolikuje i imenu džmije. Prozori su postavljeni u 5 redova. Minber (propovednica) je napravljen od zelenih profila. Unutrašnji deo prostora okružuje keramički reljefni pojas sa natpisom delova iz Kurana.

Kapaličaršija

Više nego sigurno je da Kapaličaršija je prvo mesto koje svakom turistu pada na pamet. Na hiladu dučana prodaje na milijone različitih predmeta koji kod stranih turista pobudžuju veliko interesovanje. I akoje današnji izgled Kapaličaršije izgubio dosta od orjentalnog izgleda od pre 100 godina, i danas je mesto u gradu koje svakako treba posetiti.

Prostor je za vreme Vizantije koriščen kao pijaca otvorenog tipa. Odma iza osvajanje grada od strane Fatih Sultan Mehmeta, njegovim nalogom kaok bi se prikupila sredstva za finansiranje restauraciju Aja Sofije započeta je izgradnja prvog dela Kapaličaršije. U narednim godinama u okruženju su izgrašeni dučani za pordaju raznih predmete sa ćime je Kapaličaršija dobila konačan izgled i postala centar trgovine u gradu.

Kapaličaršija

U središnjim delu Čaršije nalaze se zasvodžene kupole i većinom dućani koji turistima nude starinske predmet.To je i ujedno najinteresentniji deo Kapaličaršije.Usled mnogobrojnik jakih zemljotresa i požara koji su se desili tokom Osmankog perioda čaršija je nekoliko puto obnavljana i prošerina novim delovima tako da je današnji oblik stekla pre oko 100 godina. Za vreme Osmankog carstava Kapaličaršija je preživela 12 jakih zemljotresa i 9 velikih požara. Posle jakog zemljotresa 1894. godine i velikog požara 1954.godine Kapaličaršija je obuhvatno restaurirana.Obuhvata prostor od 30 hektara i unutrar objekta je 80 ulica i ulićica koje spajaju oko 3.500 dućana u kojima radi oko 15.000 ljudi. Čaršija ima ukupno 18 kapija od kojih su najpoznatije sa strane Nur-u Osmaniye Džamije nad kojoj je amblem Osmanskog carstva i Bayazit Kapija nad koju je je nastpis "Bog voli ljude koji trguju" i monogram sultan Abdulhamida II. Unutar čaršije postoje 7 česmi, 1 džamija i 12 prostorija namenjene za molitvu. Škola i hamam koji su se nalazili unutar Čaršije posle restauracije iza zemljotresa 1894.godine izbačeni su. Kapaličaršije za vereme Osmanskog carstva ne da je bila samo mesto trgovine nego i financiski centar i mesto ekonomskog organizovanja. Igrala i ulugu banaka i berze. Istovremeno bila je i uzorak sagrađenih sličnih čaršija u istočnim zemljama. Zavisno od prodaje predmeta u dućanima njene ulice mirisale su na tekstil, raznovrsne začine, kožnih ili proizvoda od drveta. Do sredine 19. veka u Kapaličaršiji trgovalo se i robovima. Početkom 20.veka, posle Revolucije u Rusiji kao i posle proglašenja Republike Turske u čaršiji su se prodavali predmeti donešeni iz Rusije i predmeti Osmanske dinastije. Svakako u njoj se prodaje i tekstilna roba uvezena iz Evrope. Sa privlečenjem velikog broja turista, nažalost od 1970.godina od kada je Istanbul postao turistikči centar pa naovamo u Kapaličaršiji se prtežno prodaju jeftine stvari i imitacije vrednih predmeta. Kapaličaršiju sa aspekta turizma prvi su je "pronašli" vojnici američkih flota koji su došli u grad, zatim su počeli dolaziti Evropski turisti. Ranije se unutar čaršije proizvodila raznovrsna roba široke potrošnje počev od tekstila i metala, dok danas roba koja se nudi namenjena je turistima. Kapaličaršija je danas centar zlata i trzište deviza u gradu. Svakog dana skoro pola milijona prolazi kroz Kapaličaršiju kojoj se u dućanima zlato prodaje, kupuje ili daje u najam u kilogramima. Predpostavlje se da od prilike u 1.500 dućana zlata u Kapaličaršiji ime negde oko 10 tona zlata.

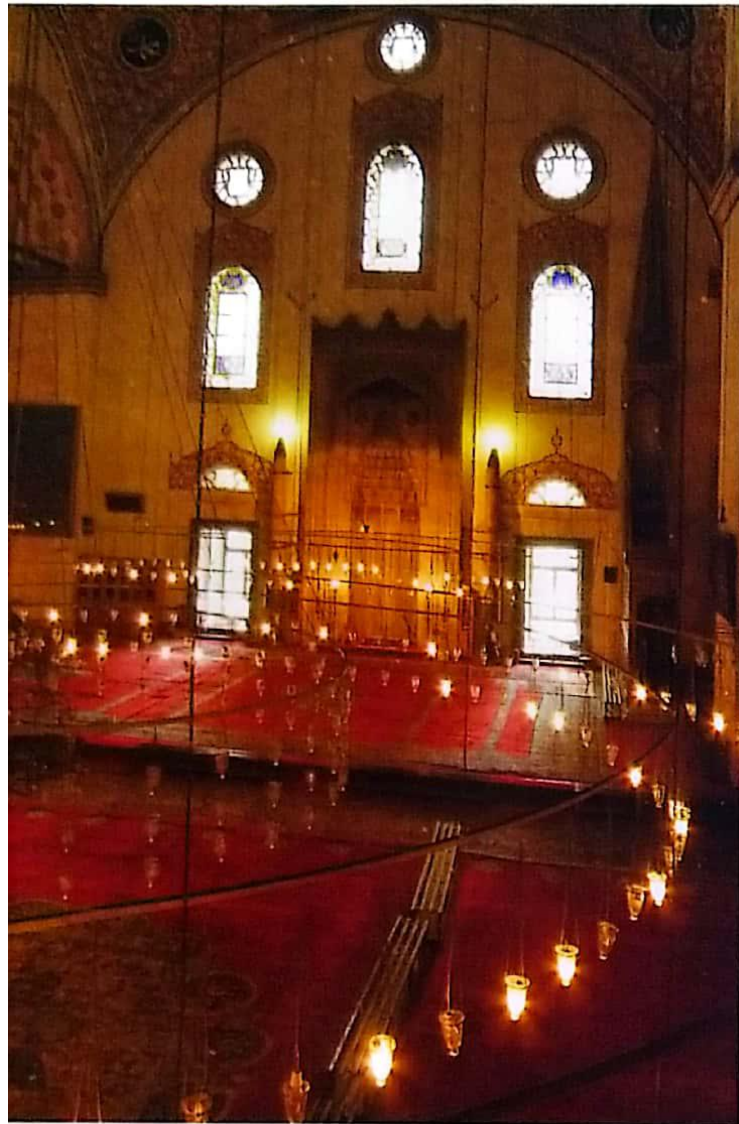
Kapaličaršija

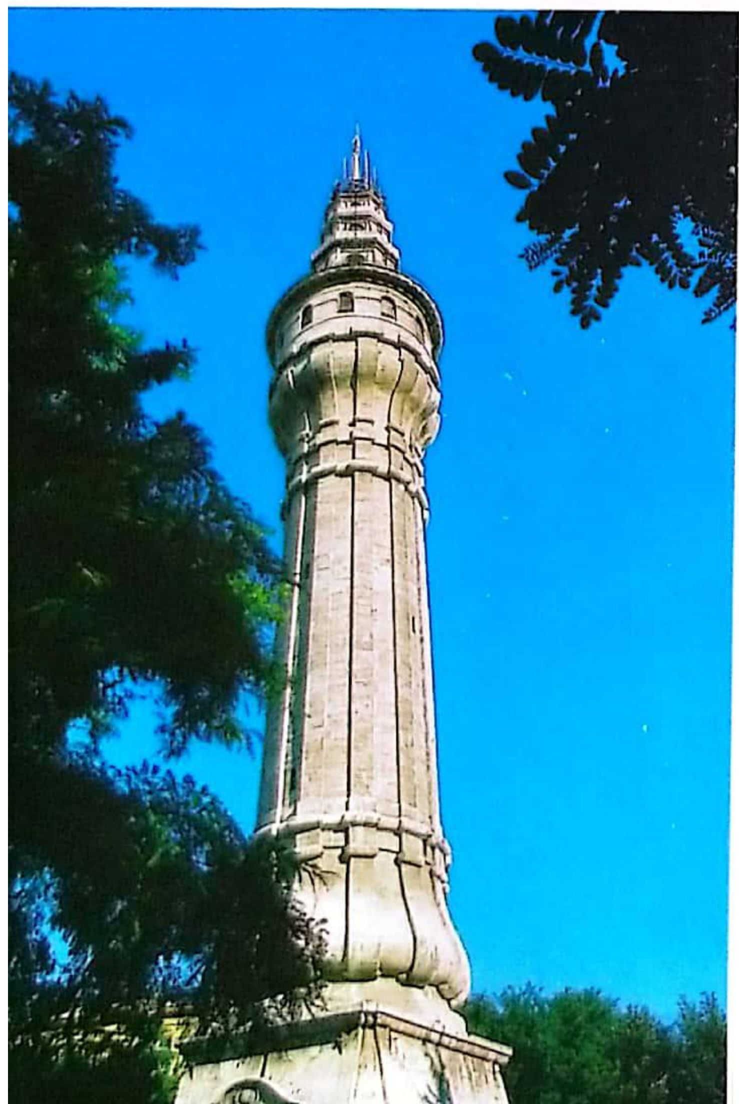
Trg Byjazit i Kapija Istanbulskog Univerziteta.

Trg Beyazit

Trg je izgrađen u Vizantijsko doba od strane Imperatora Theodosiusa sa tadašnjim imenom Forum Tauri u prevodu Trg Bika. Postavljen je na prostoru antikče ulice Mese, i iza Foruma Constantinusa po redu drugi je prostor otvorenog tipa .Izgrađen je po ugledu na Rimskog Trojanskog Trga. U to doba se na prostoru trga organizovale zvanične ceremonije, diplomatski prijemi.U okolini trga postojala je jedna bazilika, veliki pijačni prostor, spomen česma i palate državnih činovnika. Na središtu trga nalazio se spiralni stub visok 40.metare reljefno ukrašen na čiji je vrh bio postavljen spomenik Imperatora Theodosiusa I na konju. Posle osvajanja grada od strane Fatih Sultan Mehmeta u blizini ovog trga izdrađena je prva palata za sultana sa čime je i važnost ovog trga u veliku meru povečana. U 16. veku veliki deo trga iskoriščen je za izgradnju kompleksa Beyazit Džamije. 1866. godine na mestu stare palate izgrađena je zgrada vojnog ministarstva koja je danas zgrada Istanbulskog univerziteta. Prilikom posete Istanbulu Nemačkog Imeratora Wilhelma srušene su zanatske barake u okruzenju sa čime je trg bio očišćen.1950.godine trg je ponovo reorganiziran.

U kanijim vremenima postao je središte studentskih i političkih zbivanja. U okruženju Trga Beyazit nalazi se i kula pokazana dole u uglu, Beyazit Hamam za čiju izgradnju su koriščeni materijali Theodosijovog spomenika, ostatci Vizantiskog slavoluka u obliku tri luka, i zgrada Istanbulskog Univerziteta u kojoj se nalze razni fakulteti.

Istanbulski Univerzitet Glavna Zgrada i Kula Beyazit

Iza dvorišta Beyazit Džamije, istoriski objekat opkoljen zelenilom, izgrađen 1866-1870 po planu Franscuskog arhitekta Auguste Bourgeois je zgrada Vojnog Ministarstva. Na isto mesto ranije se nalazila Stara Palata Osmanske disnastije koja je kasnije preseljena u Palati Topkapi.

Pre ovoga, tačnije u 5. i 6. veku na ovom prostoru su se nalazile bazilike. Posle preseljenja zgrade Ministrastva u Ankari zgrada je na koriščenju predata Istanbulskom Univerzitetu. Kula koja se nalazi ispred Rektorata Univerzitete visine od 85 metera je Kula Beyazit. Izgradzena je naredbom sultana Mahmuda II za potrebe nadzora grada u situaciji mogučih požara.

Arhitekta ovog zdanja koja je izgrađena od belog mermera donet sa Mramornog Ostrova je Semekerim Kahje iz porodice Balyan koji je tvorca i drugih arhitektonskih zgrada tog perioda. Kula ima 180 stepenica i imenima "straža", "znak", "korpa" i "zastava" odvojena je na 4 sprata. Na vrhu kule postavljene su bile raznobojne neonke sa ciljem obaveštavanja stanonivštva o vrmenskim prilikama u narednom danu. Spuštanjem od Trga Beyazit pod

Beyazit Džamija

Kula Beyazit

starim nazivom ulicom Messe, današnji naziv ulice je Ordu Caddessi dolazi se do naselja Laleli gde se može posetiti Laleli Džamija. Preko puta ove džmije nalazi se Bodrum Džamija koja je za vreme Vizantije u 10.veku izgrađena kao crkva koja je u 15.veku pretvorena u džmiju.

Ponovo se vratimo na prostoru Trga Beyazit, prolazeći pokraj vrta Istanbulskog Univerziteta još malo prošetajmo regijonom Čaršija. Ovim putem stičićemo do Sulezmanize Džamije i njenog kompleksa koji svakako treba razledati.

Aksaray Valide Džamija

Beyazit Džamija

Beyazit Džamija nalazi se na Trgu Beyazit, izgrađen za vreme Imperatora Theodosiusa u doba Vizantije kao trg pod imenom Forum Tauros. Prvo je arhitektonsko zdanje koje je zadržalo sve osobine Osmanske arhitekture. Džamiju je prvo izgradio Fatih Sultan Mehmet koja je kasnije srušena zatim ponovo izgrađena od strane njegovog sina sultan Beyazit. Džamija je istovremeno jedna od najstarijih Osmanskih arhitektonskih zdanja. Današnje ime trga je Hürüyet Meydanı (Trg Slobode).

Beyazit Džamija je u obliku naopakog slova T, kombinacija je arhitekture izgrađenih džamija u Bursi i klasične Osmanske arhitekture. Prihvata se kao prelazni period u arhitekturi. Izgrađena je od strane Beyazita koji je vladao između 1481 – 1512. godine. Delo je arhitekta Yakup Şah ili Haryettin Paşe. Izgradnja je trajala izmedzu 1501-1506. godine. Glavni plan džmije je veoma sličan planu Aja Sofije. Istovremeno je prvi primerak klasične Osmanske arhitekture. Po predanjima se kaže da je Mimar Sinan pre izgradnje svoih dela u Istanbulu dugo proučavao palan ove džamije. Nalazi se po tri ulaza u dvorište i u centralnom delu džmije. 25 kupola džamije leži na 20 antičkih subova izgrađenih od porfira u boji i granita, u središte centralnog prostora postavljena je jedna elegantna fontana.Tačno preko puta oltara (mihrap) nalazi se krunasta kapija, glavna kapija prednjeg dvorišta, bogata stalaktitima i natpisima.

U Osmansko doba za vreme postnog meseca Ramazana u dvorištu Beyazit Džamije postavljao se pijac koji se po obimu i bogatog izleda razlikovao od drugih džamija.

Suleymaniye Džamija

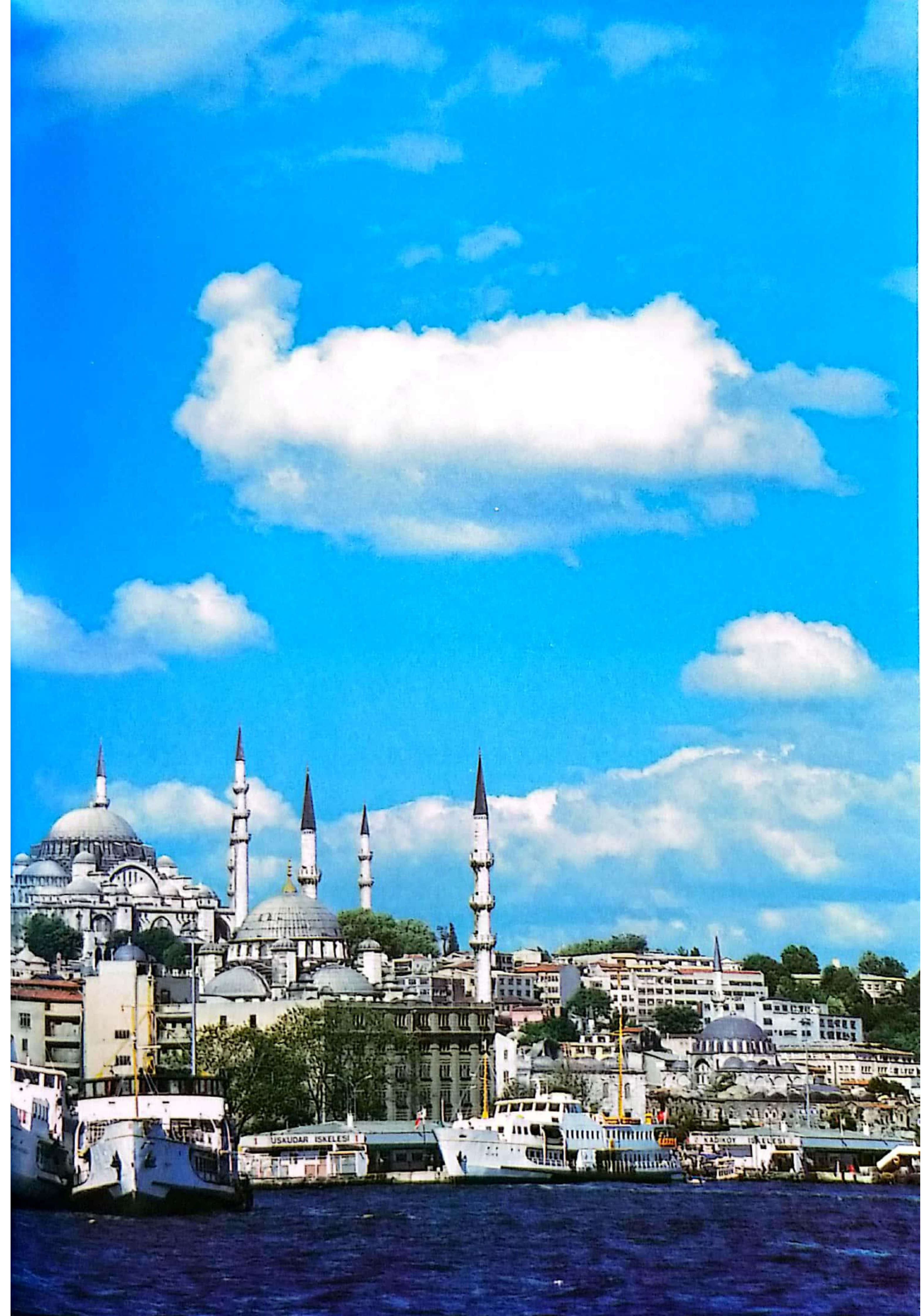
Izgrađena je za vreme 10. Osmanskog sultana Sultan Suleymana poznat pod nadimkom Zakonodavac. Izgradnja je trajala između 1550-1557. godine i najznačajnije je delo Osmanske arhitekture. Tvorac ovog velelpnog objekta je poznati arhitekta Mimar Sinan. Sultan Suleyman Zakonodavac osim što je osvoio Beograd, Rodos, Budin, Alžir, Temišvar, Zigetvar bio je i u pohode za Nemačku, Mađarsku i Beč. U njegovo doba Osmanska Inperija je bila prostrana na najširem prostoru njene istorije. U čast 30.godišnjice njegovog dolaksa na presto izgradio je dzmiju koja nosi njgovo ime istovremeno zdanje koje je i najlepše među džamijama izgrađenih u Istanbulu.

Period vladavine Zakonodavca je i kraj perioda procvata osmanske imperije. U Evropi je poznat i pod imenom "SulejmanVeliçanstveni".U trajanju njegove vladavine u periodu od 46 godina postignut je najveći razvoj književnosti, nauke i umetnosti kod Osmanlija. Mimar Sinan je poznat kao arhitekta "koiji nema potrebu za plan gradnje". Živeo je između 1490-1588. godine. Kao glavni arhitekta u Osmanskoj Imperiji radio je za 5 sultana. U svom 50.godišnjem arhitektskom životu izgradio je oko 400 velelepnih zdanja. Rodzen je u Kayseri i kao 22 godišnji mladić premljen je u Palatu i posle janičarske službe koja je trajala 19 godina u njemu je pronađena velika arhitekturska sposobnost što je i početak njegovog bavljenja arhitekturom. U njemu vide velike sličnostisa sa Italijanskim umetnikom Mikelađelom. Mimar Sinan tvorac je arhitektonskih zdanja u Budimpešti, Mekki i još u drugim zemljama.

Izgradnja ove džamije i njenog kopleksa trajao je 7 godina, u prvih 3 godina izgradnje na kopamnju stenovitog prostora za temelj u dubini od 6-7metara radilo je 3.000 radnika. Prema izveštaja o izgradnji objekta koje posedujemo danas može se videti da od radnika 1.713 su muslmani 1.810 su hriščani. Sa ukupno 3.523 radnika potrošeno je 2.7 milijona radnih dana Za izgradnju džamije i njenog komleksa potrošeno je 60.180 akče, odnosno današnjim jezikom potrošeno je 60 milijona zlatnika. Razlog dugo vremena izgradnje džamije je činjenica da je Mimar Sinan paraleleno sa izgradnjom ove džamije gradio i druge objekte.

Suleymaniye Džamija

1 USKUDAR ISKELESI 1
KADIKÖY ISKELESI

Unutrašnji deo Suleymaniye Džamije

To je naljutilo sultana koji je Mimara Sinana upozorio te je u roku od samo nekoliko meseca izgradnja džamije završena na čemu se Zakonodavac jako obradovalo. Tim povodom je Mimar Sinanu dao čast da zlatnim ključem otvori džamiju.

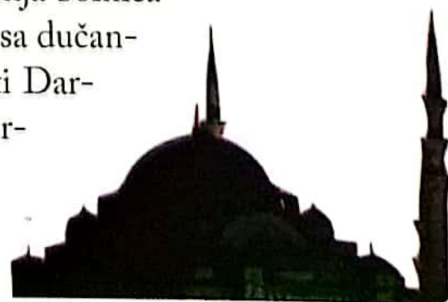
Specijalnim otvaranjem i postavljenjem temelja zdanje je poznato kao objekat izdržljiv zemljotresu. Prema predanju, prilikom otvaranje džamije Mimar Sinan je Zakonodavcu rekao da "dok ima sveta i veka postojaće i ova džamiija". Tačnost Sinaonove tvrdnje može se potvrditi podatkom da je od 24 važnijih objekata koje je on izgradio u Istanbulu, u prošlih 500 godina sa malim oštečenjima preživelo 89 zemljotresa ječine 7 stepeni po Rihterovoj skali. Generalno gledano plan zdanje popriličnо liči na plan Aja Sofiije. Aja Sofija je za razliku od hrama Sv. Simeona veličenstvenijeg izgleda. Da bi skoro 1.000 godina kasnije od strane vladara druge religije Sultan Suleyman Zakonodavca bila prihvačena kao uzorni plan za gradnju džemije. Jedini cilj Sultan Suleyman Zakonodavca i Mimar Sinana je bio da dostignu i premaše Aja Sofiju. Iako po veličine i visine kupole izostaje iza Aja Sofije generalno gledano elegancija arhitekture i veličina ukupng objekta sa kompleksom koji je u sklopu džamije Suleymanije, Džamija je na čelu objekta koji su u Istanbulu izgradženi pre i posle nje. Džamija za koju je sam rekao da je njegovo delo dok je bio kao kalfa postavljena je u vrtu sa dimenzijama 200 x 140 metara.

Suleymaniye Džamija.

Ispred džamije je dvorište u obliku verande, iza objekta nalazi se groblje u čijem sklopu su i turbe (grobnice) Sultana Suleymana Zakonodavca i njegove supruge Hürrem Sultan. Džmija je okružena sa objektima koji spadaju u kompleksu džmije izgrađenih od strane Mimara Sinana. Jednospratni objekti koji okružavaju džamiju daju izgled jednog grada.

Važniji deo objekata koji se nalaze u sklopu kompleksa su svakako objekti posvećeni obrazovanju kao na primer medresa. Preko puta džmije nalaze se Prva (Evvel) i Druga (Sani) Medresa, dok na strmnini okrenuta prema Haliçu nalaze se Treça (Salis) i Četvrta (Rabi) Medresa.U svakoj od ovih Medresa je centar od 4 prihvaćenih i priznatih sekti u Islamu (Hanefi, Maliki, Şaafi i Hanbeli). Medresa i Hamam (Tursko kupatilo) koji se nalaze na jugoistočnom delu dvorišta sa posebno lepom arhitekturom nažalost nemugu se posetiti jer su u privatnom vlasništvu. Preko puta džmije, pokraj 1. i 2. Medrese nalazi se mali objekat koja je nekada bila dečija škola, danas je njen jedan deo restoran, sa druge strane nalazi se nekadašnja bolnica koja je i danas zdrastveni centar. Ispod Medresa nalaze se Tiryaki Čaršija sa dućanima suvenira. U slupu komleksa Suleymaniye Džamije nalaze se i objekti Darüş Şifa, Imaret i Kervansaraj. U nastavku je objekat gde se organiziraju kursevi učenja Kurana.

Tu je i restoran Dar-üz Ziyafet kao i drugi objekti koji zbog koriščenja u raznim svrhama nisu u prvom planu.

Za ulazak u dvorištu koje zauzima prostor na sredini kompleksa postoje 11 kapija. Spolnjo dvorište je pretežno u zelenilo. Uz južnog dela zida džamije nalaze se česme za potrebe vernika. Za ulazak u dvorište koje je sa zapadne strane postoje 3 kapije. Dvorište je pokrivenog tip i sa 24 stuba od kojih su 10 beli, 12 roze i dva porfira na sebe nose 28 kupola. Stubovi su doneti sa imperatorske lože zvana Katisma, stubovi od granita su duzine od po 11 metara, dok za mermerne stubove predpostavlja se da su tekši po 4 tona. Na sredini prednjeg dvorišta nalazi se šadrvan (fontana) četvrtastok oblika koja podsečaa na objekat Kabe u Mekki.

Džamija ima 4 minareta od koja su dva sa po tri i dva minareta sa po dve šerife. Predpostavlja se da je ovime Mimar Sinan želo simbolično prikazati da je Sultan Sulejman Zakonodavac 4. sultan po redu posle osvajanja grada i da je 10. sultan u istoriji Osmanskog carstva. Visina dugačkih minareta je 74 metara. O minaretima postoji sledeča legenda u kojoj se govori da Iranski Şah Tahmasp zeleći da pomogne izgradnju džamije poslao drago kamenje na što se Sultan Suleyman Zakonodavac naljutio i po njegovoj naredbi svo blago je ukopanu u temeljima jednog od minareta. Posle zdanja Şehzade Džamije za kojeg je Mimar Sinan rekao de je njegovo delo od doba šegrtstva za Suleymaniyu Džamiju kaže da je njegovo delo dok je još bio

Unutrašnjost Suleymaniye Džamije

Suleymaniye Džamija

kalfa.Ne treba zaboraviti da je Mimar Sinan Suleymaniye Džmiju počeo graditi u 69. godini starosti. Dimenzije džamije su 57 x60 metara i obuhvata prostor od 4.500 kvadratnih metara. Ako se uzme u obzir da za molitvu jedne osobe potreban je prostor od 1 kvadratnog metra lako je izračunati da istovremenu u džamiji može da stane 5.000 ljudi. Sa ovim dimenzijama pomenuta džamija je posle Džamije Sultan Ahmeta druga po veličini džamija u Istanbulu.

Suleymaniye Džamija osim sa sličnostima koje ima sa Aja Sofijom ima kupolu preçnika od 26,6 metara i visine od 50 metara koja leži na 4 nosača potpomognuta sa dve polukupole sa istočne i zapadne strane. Na zapadnom i južnom delu nalaze se po dva stuba od crvenog granit na kojima leži dva ogromna luka. Ova 4 stuba visine su od po 9 metara, prećnikom od 1.4 metara i težinom od 30 tona. Jedan od stubova donet je od Zeusovog hrama u Baalbek (Liban), drugi iz Aleksandrije, jedan od naselja Vefa koji se nalazi u blizini džamije i četvrti iz okoline Palate Topkapi. 4 stuba simbolizuju 4 Islamskih Kalifa. Da bi kupola bila lakšija u njoj i ugradzeno 64 čupova tako da je kupola teška oko 1.000 tona. U kupoli ima 32 dok u ostalom delu džamije 136 prozora.Prečnik polu kupole koje su ispod centralne kupole je 23 metara.Njihova visina iznosi 40 metara.Osim veličanstvenog lepog spoljnjeg izgleda ista pažnja je posvečena i u unutrašnjem enterijeru.Vitraži su delo poznatog majstora Sarhoş Ibrahima.

Şehzade Džamija

Sehzade Džamija

Džamija se nalazi na prostoru između Beyazita i Unkapana, centralno mesto u Istanbolu tkom 16.veka. Delo je Mimara Sinana, izgrađena je između 1543-1548.godine. Džamiju je naručio Sultan Suleyman Zakonodavac posle smrti i u čast zvog voljenog sina şehzade (princa) Mehmeta. Jedna je od največih 5 džamija u gradu. Sa centralnom kupolom visokom od 37 metara i prečnikom od 18 metara i 4 polukupole potseča na Sultanahmetovu Džamiju. Džamija sadrži dva minareta sa po dve šerife bogato okićenih, otlar (mihrap) i propovednica (minber) su izrađeni od mermera. Unutrašnje dvorište džamje je okruženo pokrivenim delom od 10 kupola. U kompleksu džmije su još i medresa, imaret, kervansaraj, spavaonica za putnike namernike, dečija škola, i turbe Şehzade Mehmeta.

Rustem Paşina Džamija

Sadrazam Rustem Paşa je zet Sultan Suleymana Zakonodavca, muž čerke Mihrimah Sultan. Prihvata se za jedan od naj jačih ličnosti toga doba.1561. godine izgradnju džmije je naručio Mimaru Sultanu. Džamija se nalazi u naselju Tahtakale, na prostoru blizu Misir Čaršije i Nalburlar Čaršije. Rustem Paşa je zajedno sa Ibrahim Paşom jedan od najvažnijih sadrazama za vreme vladavine Zakonodavca. Hrvatskog je porekla, završio je obrazovanje Enderuna (škola za činovnike), poznat je kao dobar trgovac sa lukavim osobinama. Bio je vlasnik širokih polja, solana, zgrada i placeva, bogatstva na kome mu se svi divili. Ubistvom Mustafe, sina Sultan Suleymana Zakonodavca koga je najviše voleo otvorio je put ka prestolu prinčevima rođenih od Hürrem Sultan. Njenim naredbama bio je postavljen na najvažnija mesta u carstvu. Pošto nije se našlo adekvatno mestu u džamiji koju je izgradio njegovo turbe (grobnica) koje nosi i njegovo ime nalazi se u dvorištu Şehzade Džamiije.

Mimar Sinan je izgradnju ove džamije započeo 4 godine posle završetka Suleymaniye Džamije i 8 godine prije početka izgradne Selimije Džamije u Jedrenu, koje se smatra negovim delom u doba majstorstva i njegovog savršenstva. Gradeći džemije za Sokollu i Rustem Pašu Mimar Sinan je istovremeno usavršavao svoje znanje o arhitekturi prije izgradnje Selimiye Džamije. Cilj je bio da stubovi nosaći kupola ne zauzimaju prostor u centralnom delu zdanja. On je njih ugradio u unutar zidova.

Mesto za izgradnju džamije koje je predložio Rustem Paşa nije bilo adekvatno za ovakav jedan poduhvat. Zato je Sinan ovu džamiju izgradio nad podijumu sastavljenog od dućana. Sa ovime je doprineo da tako uzvišena džmija bude primećena sa svih strana.Osim toga u ovom trgovačkom delu grada izgradnjom dućana ispod džamije obezbedio je redovan prihod za potrebu džmije.

Rustem Paşina Džamija

Misir Čaršija

Misir Čaršija

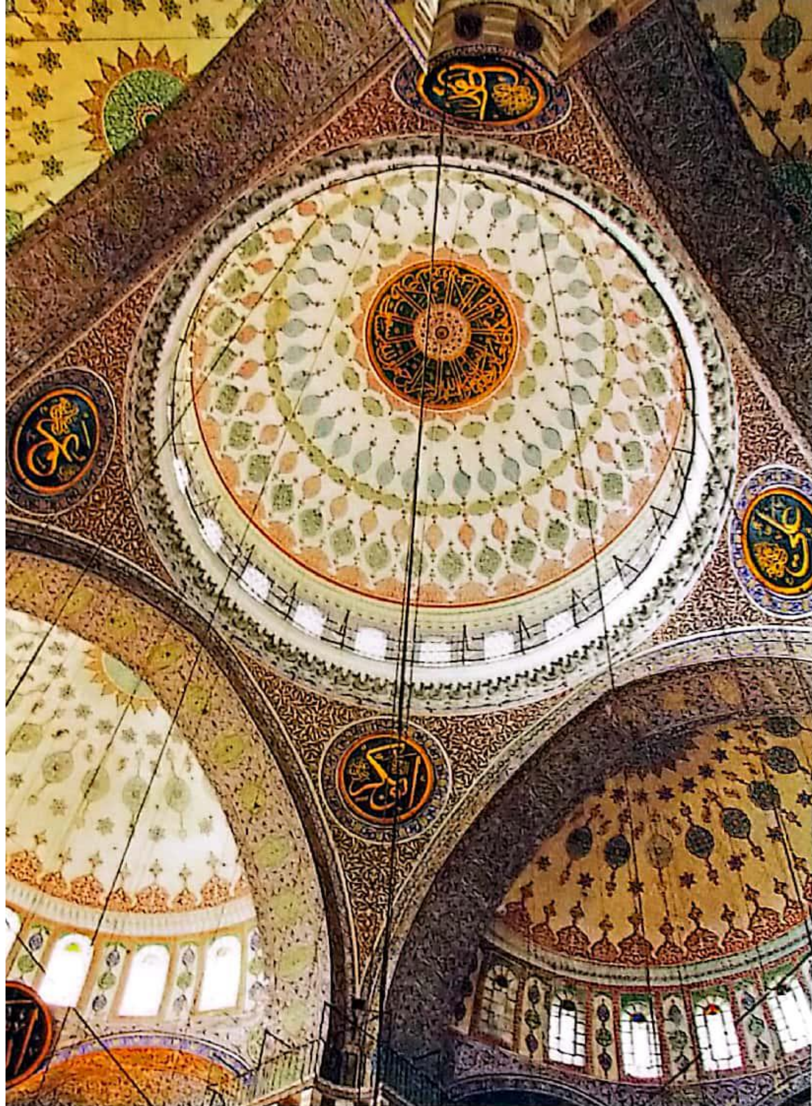
Za vreme Vizantije na mestu Misir Čaršije postojala je čaršija gde su trgovali trgovci iz Dženove i Mleta. U doba Osmanskog carstva ovde se pretežno prodavala roba poreklom iz Egipta (Mısır) pa je zbog toga i mesto dobio naziv Misir Čaršija. Nalazi se u regionu Emenönü odmah preko puta Galata Most. Izgrađena je 1660.godine sa ciljem obezbeđenja prihoda za financiranje kompleks objakata Yeni Džamije čija izgradnja je završene tek u drugom delu17.veka. Unutar čaršije nalazi se oko 80 dućana. Izgrađena je po planu naopakog slova L i pokrivena je sa kupolama livenog olova. Pomoću 6 kapija omogučen je ulaz sa raznih strana. U njoj se mogu kupiti razni začini i lekovito bilje u pripremljenim ambalažama na kilogram ili u gramovima. Pored ostalog prodaje se pastırma, sir, slatko, Turski lokum, prirodni sunđer za kupanje, razno suvo voće, orjentalni mirisi u malim bocama i kao što je primer i u Kapaličeršiji suveniri namenjeni za tursite.Svakako prilikom kupovine treba pazariti i po mogućnosti probati proizvod koji se želi kupiti. Unutrašni enterijer Čaršije je punoviše orjentalne atmosfere nego što je slučaj kod Kapaličaršije. Njena okolina je isto interesantna kao i unutrašnji deo.U okruženju prodaje se raznoliko cveće i razne domaće životinje.Istu pažnju privlaće i proizvodi koji se prodaju uz zidova Čaršije na postavljenim tezgama. Na primer teško je odeleti izloženim prozivodima kao što su proizvodi za doručak, sveža riba, mesnati proizvodi kao i voća i povrća.

Yeni Džamija

Yeni Džamija

Izgrađena je na danas najporometnijem delu grada u Istanbulu. Zbog toga poznata je i po velikog broja vernika koji dolaza na molitvu. Prije njene izgradnje u Üsküdaru bila je izgrađena jedna džamija posvećena majci (valide) pa je u prvom perioda bila poznata kao Zeni Valide Džamija (Nova Majčina Džamija) da bi kasnije njeno ime postalo Yeni Džamija. Prilikom pripreme za izgradnju ove džamije previše dogo je trajao period eksproprijacije tako da su je nazvali Zulum Džamijom. Posle isplate novca dobila je ime Džamija Pravde. Jedna ja je od džmija u Istanbulu čija je izgradnja jako dugo trajala. Igradnja Yeni Džamije trajala je 66 godina. Izgradnju je započela 1597.godine po marudbi supruge Sultan Selima II i majke Sultana Mehmeta III Safiye Sultan

poreklom iz Mleta (njeno prvo ime je Bafo). Izgradnju je započeo arhitekta Davut Ağa, prvo zbog njegove smrti a kasnije i zbog problema oko financiranja između 1605 – 1661 godine obustavljeni su radovi izgradnje. Kasnije po naredbi majke Sultana Mehmeta IV Turhan Sultan arhitekta Mustafa Ağa nastavio je radove na izgradnju da bi 1663.godine i završio džmiju. Poznato je da su u izgradnji objekta učestvovali arhitekte Dalgıç Amet Çavuş i Kasim Ağa. Za vreme izgradnje džemije morska voda je bila na dnu podijuma dzamije visine od 3 metara. Zato je izgradnja džamije zahtevala posebno arhitektsko i graditeljsko znanje. Na molitvama prilikom otvaranja džamije učestvovala je i Sultanova majka, brojni veziri i naučne ličnosti tog doba.U čast otvaranju džamije narodu su delenji zlatnici i srebrenici. Generalni plan džamije je sličan Şehzade Džamije i Sultanahmet Džamije gde su arhitekti Mimar Sinan i Mehmet Ağa uz pomoć 4 polakupole centralnu kupolu postavili na 4 stuba nazvani imenom slonske noge. Dodatno na uglovima nalazi se po jedna mala kupola. Zbog broja i položaja velikih i malih kupola džamija daje utisak piramide, uzvišije se prema nebu. Centralna kupola je visoka 36 metara sa prečnikom od 17,5 metara.Raznobojna stakla na prozorima i obloge od sedefa na kapijama primeri su elegancije Osmanske umetnosti. Nad svim prozorima nalaze se ispisani delovi Kurana. Keramika koja je korišćena nije tako velikog kvalitete kao kod drugih džamija.U levom delu nalazi se deo odvojen za sultana, koji je naslonjen sa poznatom žutom stubu.

Yeni Džamija

Galata Most

Galata Most

Posle razvijanja naselenih delova grada severno od Haliça, u 19. veku je izrađeno veći broj projekta koji su za cilj imali spajanje dve obale Haliça. Još više, stotinak godina unazad i Leonardo Da Vinci je napravio projekat mosta koji je predat sultanu. Da ne bi se zatvorio deo Haliça koji je i prirodna luka grada trebalo je sačekati da se usavrši tehnologija izgradnje mosta koji se po potrebi može odtvarati.Tako da je transport do izgradnje mosta obezbeđen pomoću čamaca i brodića. Podgotovo, posle odluke da se Palata Topkapi napusti i preseli u Palati Dolmabahçe ideja o izgradnji mosta je ubrzana.

Prvi most nad Haliça izgrađen je 1836. godine, izgradnjom mosta u unutrašnjosti Haliça između Unkapana i Azarkapi. Sa ovim se stekla potreba za izgradnju još jednog mosta koji će obalu spojiti sa Galatom. Izgradnja mosta je završena 1845.godine.Predvodnik za izgradnju mosta je bila Sultanova majka Bezm-i Alem Valide Sultan tako da je i most dobio ime Validin Most ili Yeni Most. Izgrađen je tašno ispred Yeni Džamije. Most je prvu restauraciju doziveo 1863-1875. godine. Interesantno je reći i to da se prelaz preko mosta naplaćivao.

1912. godine most je izgrađen od strane Nemačke firme MAN, dužina mosta je bila 468 metara. Korišćen je sve do 1992. godine, kada je od požara bio u velikoj meri oštećen.

Današnji most je izgrađen od strane Nemačke firme Thyssen, leži na 114 čelična stuba prečnika od 2 metara i dužine 80 metara. Radi prelaza brodova u brodogradilištima koji se nalaze u Haliçu novi Most Galata ima 4 krila težine od po 500 tona koji se otvaraju i zatvaraju. Dužina mosta je 484 metara.

Region Fatih, Eyup i Haliç

Središnji deo istoriskog poluostrova, i ako ne u istoj meri kao kod slučaja Sultanahmeta i njegove okoline ipak je bogat istoriskim spomenicima koji privlaći interesovanje inostranih turista. Šetnju ovim delom započnimo opisivanjem vijadukta Velensa na Unkapanu koji je koriščen za prenošenje vode. Zatim ćemo razgledti Osmansku i Vizantijsku arhitekturu koja se nalazi u Fatih. Spustićemo se na obali Haliça, posetiti mesto Eyup koje se nalazi van zidina starog grada i na kraju šetnju nastaviti opisivanjem zidina na Haliçu. Zadnja tačka ove šetnje prolazeći preko obale Haliça biće nam Unkapani.

Vijadukt Bozdağan

Vijadukt Bozdağan izgrađen je od strane Vizantijskog imperatora Valensa 375.godine, poznat je i pod imenom Vijadukt Valens. Perdpostavlja se da pre izgradnje vijadukta Valens na ovom mestu je postojao još jedan vijadukt izgrađen u 2.veku.Vijadukt je u 6.veku od strane Justinijana, u 8.veku od strane Konstantina i u 11.veku od strane Basileusa rekonstruiran.

Izgrađen je između 3. i 4. brda koji se nalaze na istoriskom poluostrovu. Voda koja je iz Beogradskih Šuma donešena tekla je iz ogremne česme (nymphaion) koja se nalazila na Trgu Beyazit. Nadmorska visina objekta je 64 metara sa visinom objekta od 20 metara. Ukupna dužina Vijadukta Bozdağan je 1 kilometar. Danas od objekta je ostalo 600 metara koji se nalazi kod Unkapana, i 200 metara dela koji sa nalazi na Beyazitu

Donji deo vijadukta je igrađen od velikog tesanog kamena dok je gornji deo izgrađen od manjeg tesanog kamena. Koriščena je građa sa zidina starog grada Khalkadona. Vijadukkt je tokom1.500 godina grad snadbevao vodom. U 17. veku za vreme Osmanskog carstva vijadukt je doziveo još jednu restauraciju.

Vijadukt Bozdağan/Valens

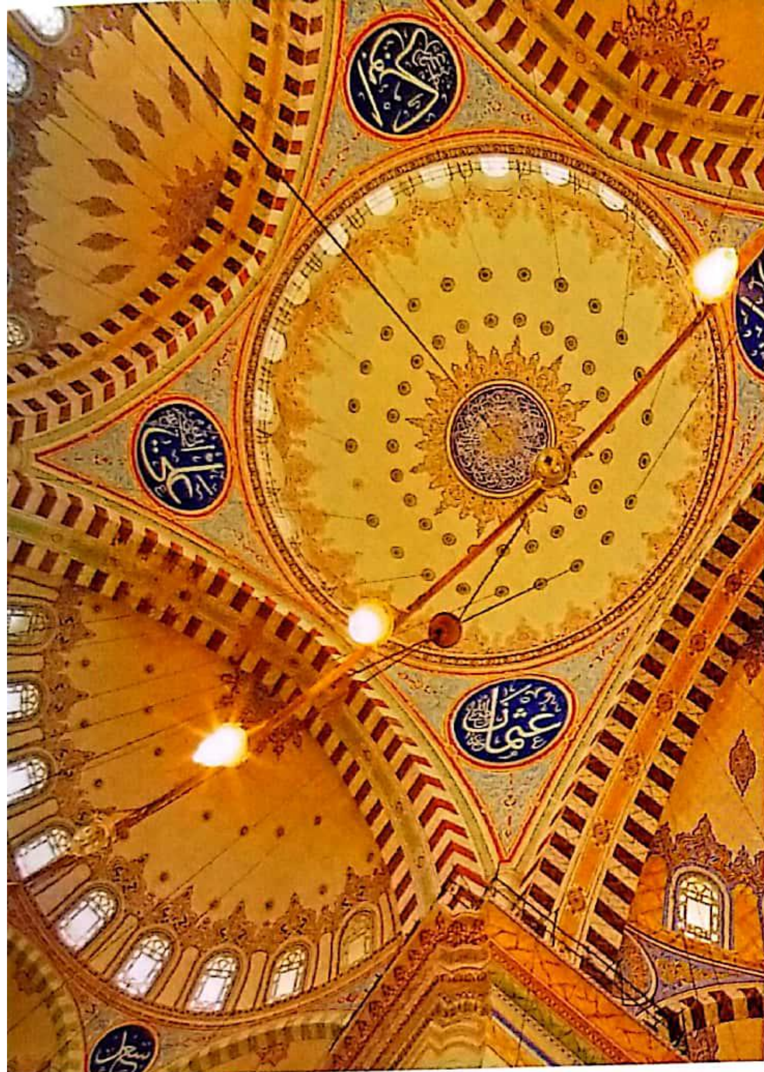
Haliç

Fatih Džamija

Prva je careva (sultanova) džamija izgrađena u gradu posle osvajanja Istanbula. Na mestu isgrađene džamije koja se nalazi na 4.brdu grada za vreme Vizantije postojala je jedna od največih crkvi izgrađena od strane Konstantina I nazvana Sv.Apostol (Aya Apostoli) ili Havarijun. 900 godišnja crkva je bila izgrađena u obliku krsta u kojoj su se nalazili i grobovi Vizantijskih vladara sa čime je ona nosila i simoboličnu vrednost. Pre osvajanja grada bila je lošeg stanja. Do preselenja Patrijaršije u Crkvi Pammakarsitos igrala je i ologu Patrijaršije koja je čak bila i uzorak katedrali San Marko izgrađena u Veneciji.

Povodom 10.godišnjice osvajanja grada Sutlan Fatih je odlučio da na mesto ovog objekta se izgrada kulturni i religijski centar koji će noiti njegovo ime. Njegov cilj je bio odmeriti snagu sa arhitektskim objektima izgrađeni na vrhuncu razvoja Vizantijskog carstva i objekata koje se grade u njegovo doba. Prva izgradnja Fatih Džamije sa kompleksom trajala je ukupno 8 godina. Delo je arhitekta Grčkog porekla Atik Sinana. U nekim izvorime se pominje i ime arhitekta Christodolusa. Sa kupolom od 26 metara i veličinoom od 50 metara do izgradnej Suleymaniye Džamije zajedno sa pratećim kompleksom bila je najzveća džamija u gradu. Koriščen je jedan deo materijala od srušene Vizantijske crkve. U sklopu kompleksa je osnovan i univerzitet koji se smatra za prvim univerzitetom u Osmanskom carstvu.

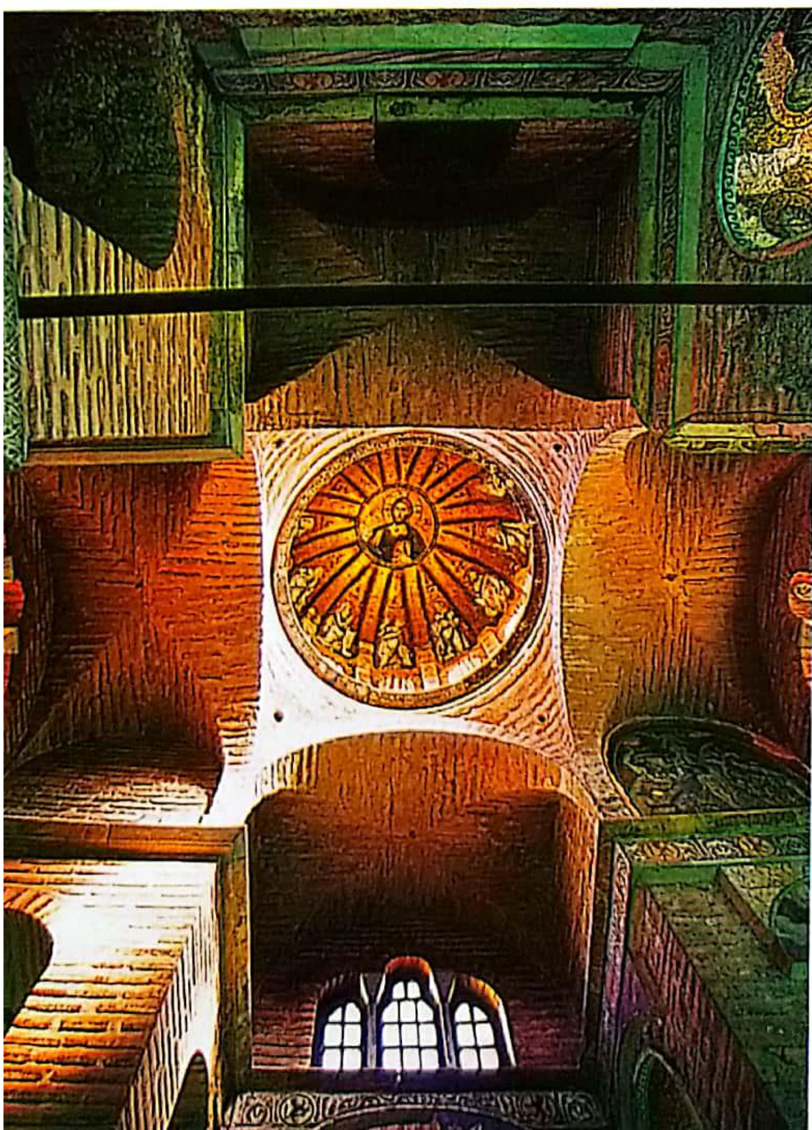
Fatih Džamija

Kompleks objekta sadrži, nekoliko medresa, biblioteka, osnovnu školu, narodnu kuhinju, kervansaraj, spavaonice za putnike namernike, darüşşifa (bolnica) i hamam (tursko kupatilo). Zemljotres koji se dogodio 1766.godine objekat je u toj meri oştetio da više se nije mogao koristiti. Objekat je potpuno strušen i na njegovo mesto je 1771. godine isgrađena nova Fatih Džamija. Izgradnja nove džamije financirao je Mustafa III. Arhitekta džamije je naj poznatiji arhitekta tog vremena Mehmet Tahir Ağa. Kupola džamije leži na lukovima koji drže 4 velika stuba. Uz centralnu kupolu nalazi se i 4 polupupole kao i po jedna mala kupola po uglovima objekta. U prvobitnom stanju minareta su imali po jednu šerifu da bi ponovnom izgradnju bila dodana još po jedan šerifa. Oltar (mihrap) je u stilu baroka. Unutar džmije u desnom uglu nalazi se česma sa pijećom vodom savršeno lepog izgleda. Na dva kraja spoljašnjeg dvora nalaze se po četri objekta koji su koriščeni kao medrese za visoko (Semaniye) i piprema za visoko (Tetimme) obrazovanje. Medrese (južne) poznata su pod imenom Sredozemlje, Crno More (severne). Simetričnog su oblika sa 8 učiona i 152 sobe za učenike. Finaciranje kompleksa je obezbeđeno preko fondacije koju je Fatih osnovao. Pretpostavlja se da je ovde visoko obrazovanje steklo oko 1000 učenika.

Na ulazu sa dense strane u kompleksu nalazila se prva škola i biblioteka koje su srušene. U dvorište okruženo zidovima na kojima postoje po dva reda prozora ulazi se preko veličenstveno lepih kapija. Postoje ukupno 3 kapije za ulazak u dvorište. Na sredini dvorišta nalazi se fontana (šadrvan) u 8 ugaonim oblikom sa 8 stuba.

Fethiye Džamija (Crkva Pammakaristos)

Fethije Džamija ili Crkva Pammakaristos

Objekat je zigrađen u 12.veku od strane Johannes Komnenosa i njegove supruge, u 14.veku objektu je dodana kapela da bi posle osvajanja grada i u čast osvajanja Gruzije i Azerbejdžana pretvorila u džamiju pod imenom Fethiye Džamija. Danas se jedan deo objekta koristi kao džamija dok drugi deo kao muzej. Fethiye Džamija posle Karije i Aja Sofije sadrži najlepše primerke mozaika Vizantijskog doba. Posle osvajanja grada i odluke da se sruši Crkva Havaiun u kojoj je bila i Patrijaršija, ovaj objekat je u periodu od 1455-1586.godine koriščena i kao crkva Patrijaršije.

Muzej Karije ili Crkva Chora

Izgrađena je u 4. veku na prostoru koji se nalazio van zidina grada. Zbog toga je nazvana imenom Chora što u prevodu znači "izvan grada, u poljani,,.Ali proširenjem grada i izgradnjom novih zidina objekat se našao unutar granice istoriskog grada.To je i bio razlog da se ime crkve vremenom i promeni. Današnji objekat izgrađen je od strane Maria Dukaina u 11.veku koja je u 12.veku restaurirana i proširena od strane Issak Komnenosa. Restauracijom u 14.veku od strane Theodor Matochitesa crkvi je dodata prigrata i kapela (grobnica). Između 1316. i 1321.godine Methochites, koji je poznat kao vladar ljubitel umetnosti i koji je svoje bogatstvo trošio na dobrotvornim poslovima, u crkvi je naručio izradu mozaika i fresaka. Crkva je u 16.veku, tačnije 1511.godine od strane Atik Ali Paşa pretvorena u džamiju .Na spoljnom delu objekta dodano je minare, dok su freske i mozaici 1765.godine bile obložene gipsanim slojem. Objekat je dugo vreme koriščen kao džamija, da bi za vreme 2. Svetskog Rata od strane Amerških arheologa mozaici bili očišćeni. Objekat je 1948.godine zatvoren za verske obreda i restauracijom koja je trajala do 1959.godine pretvorena u muzej. Muzej Karije je objekat koji poseduje najlepše mozaike Visantijskog perioda u Istanbulu. Posetu muzeju treba započeti od dela koji je koriščen za molitve. Raznobojni mozaici od mermera na tlu i mermerne obloge na zidovima u unutrašnjem enterijeri daju poseban izgled. Osmanski oltar (mihrap) koji se nalazi unutar Vizantijske apside i okrenut u pravcu jugoistoka ne nalazise na središnjoj osi crkve. Zbog ozbiljnih restauracija koja je crkva preživela orginalne mozaike moguće je videti samo nad lukova prozora. U naosu koj potiće iz 14.veka postoje samo 3 mozaika. Sa dense strane apside nalazi se odslikan Isus kao dete i Bogorodica.

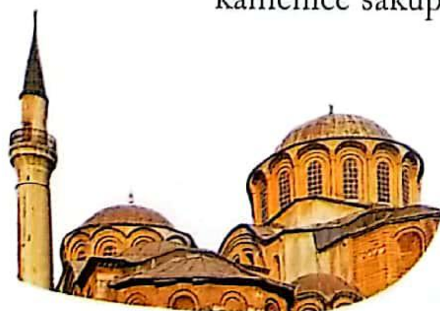

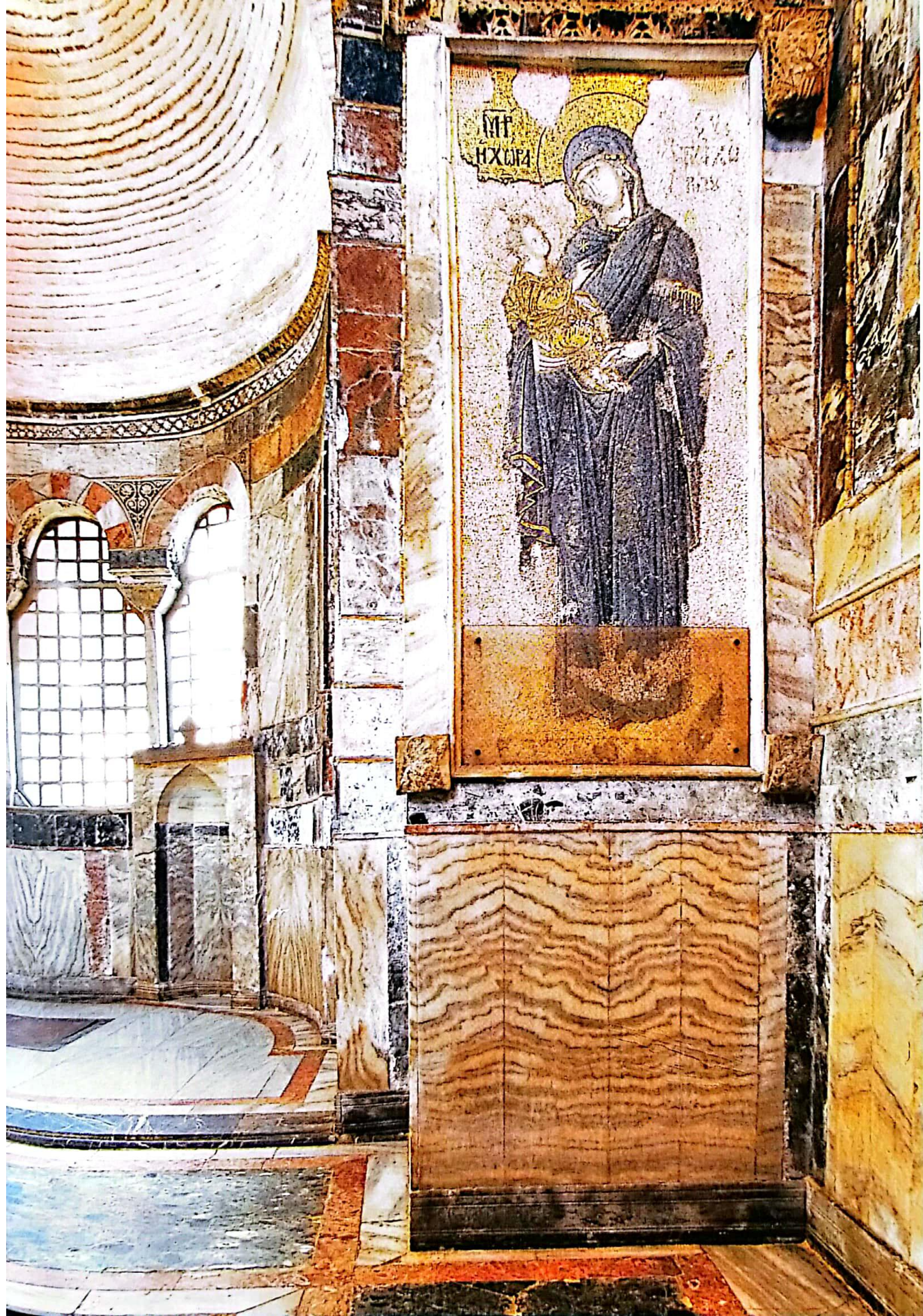

Mozaici iz Karije.

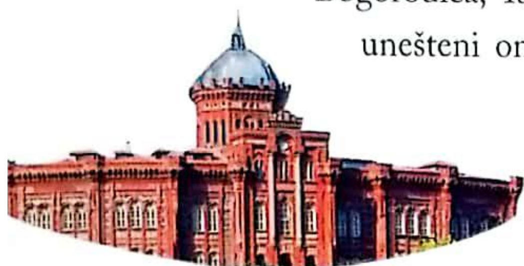
Karije: Teodor Metokit i Isus Hristos

Mozaici u kome je odslikan Isus Hristos su delimično oštećeni. Nad ulazna vrata je scena smrti Bogorodice ("koimesis") koja je u dobro očuvanom stanju. U središnjem delu mozaika pokraj Bogorodice su Isos Hristos, apostoli i andželi. Najlepši mazaici u crkvi nalaze se u spoljnom i unutrašnjem delu priprate . Raznolikost tema događaja, bogat broj boja i opisani detalji su jedinstveni primerci u Vizantijskm crkvama. Teme koje se obrađuju u mozaicima su uzete od priča koje se nalaze u bibliji. Ali rođenje Bogorodice i njeno detinjstvo uzeti su iz priča u Bibliji Apokrifa. Cilj mozaika je da ljude koji neznaju čitati i pisati ili nemaju mogučnost kupiti Bibliju da se bliže upoznaju sa Biblijom, Isusom i njegovom porodicom. Dok su slike delo nekih monaha koji su služili po dugim crkvama Mozaici i freske u Crkvi Chora su delo poznatih umetnika. Za izradu mozaika na kojima su odslikane dinamične i žive scena koriščeni su kamenice sakupljenih sa reka u Istanbulu i obala Mramornog Mora. Mozaici Chora je na neki način i vest o ponovnom rađanju slikarstva. Da bi se prikazala 3. dimenzija objekti u pozadini mozaika odslikani su kao prekriveni tkaninom. Važnije ličnosti su u prikazani u potretu dok su ostali u profilu.

ΜΡ
Η ΧΩΡΑ

Slike u mozaicima prate hronološki događaji. Na ovim mozaicima prikazano je rođenje Bogorodice, njeno detinjstvo, njen ulazak u hram, njena zenidba sa Josipom. Na obe strane vrata koja spaja unutrašnu pripratu sa naosom odslikani su Sv.Pavle i Sv. Petar, dok je nad vrata odslikan Theodor Matochites i Isus koji je na prestolu. Sa dense strane ulaskom u priprate unutar središnje kupole odslikanisu proroci i svetci iz starog Zaveta. Ispod ove slike odslikan je Isus i njegova moćç iscelenje, varačanje slepima vid i ponovno oživljavanje mrtvih. U ovom delu na zidu odslikani su Isus, Bogorodica, Isaak Komnenos i kaludžerica Melanie. Iako su donji delovi slika unešteni ona je njlepša slika Isusa u gradu. Na spoljnoj strani priprate priča započinje opisivanjem selidbe Bogorodice sa Josipom za Betlehem.Priča se nastavlja sa rođenjem Isusa, koja kasnije gubi hronologiju događaja. U središnjem delu je đavolovo testiranje Isusa. Tačno iznad ulaksa odslikan je Isus i njegova prva čuda. Nad ulazna vrata odslikna je Bogorodica dok nad ulazna vrata u unutrašnu pripratu nalaze se velike slike Isusa Pantokratora. Sa dense strane na ulasku spoljne priprate nalaze se slike Herodesa koji poziva Isusa i slike sa čudama Isusovih, nažalost slike nisu dobro očuvane.

Smrt Bogorodice

Palata Tekfur

Kapija na kojoj je izlazio put koji je u Osmansko doba vodio ka Jedrene drugim imenom poznata je i kao Edirne Kapi. Ne izlaskom sa prostora zidine grada i skretanjem u pravcu kopnenih zidina prema Haliçu naićićemo na nekih od ostataka iz Vizantijskog perioda.

Prvi od njih je Palata Tekfur. Predpostavlja se da je izgrađena između 11. i 14.veka. Jedini je ostatak od nekadašnjeg kompleksa Palate Vlakerna. Palata Tekfur pažnju privlaći načinom gradnje u kojoj je koriščen beli mermer i crvena cigla, pri čemu je koriščena posebna tehnika gradnje. Na donjem delu nalaze se lukovi postavljeni na dva stuba, u 2. i 3. delu nalaze se okrugli prozori. U 18. veku je unutar objekta radila fabrika za izradu keramike.

Eyup Džamija

U toku 1. opsade grada od strane Arapa 674. i 678.godine pod komandom Jezida sina osnivača dinastije Emevije Muavija život je izgubio Eyüp el Ensari ili drugim imenom Halid bin Zeyd. Na njegovo sećanje na ovom mestu je izgrađena džamija. Ostatci prve Eyup Džamije koju je posle osvajanja grada 1458.godine izgradio Fatih Sultan Mehmet danas ne postoje. Posle jakog zemljotresa 1766.godine džamija je pretrpela velika oštečenja tako da je između 1798. i 1800.godine naredbom Sultana Selima III potpuno srušena i na istom mesto izgrađena nova džamija.

Eyup Sultan Džamija

Eyup Sultan Džamija je naj posećenije mesto od strane vernika muslimana u gradu. Najveća odlika ove džemije je da se unutar dvorišta nalazi turbe najbližeg prorokovog druga Eüp el Ensara. Prije osvajanja grada od strane Turaka 1453.godine učitelju Fatih Sultan Mehmeta Akşemseddinu se snu prikazalo mesto groba. Pronalazak groba je podigao moral Osmanske vojske što je pomoglu prilikom osvajanja grada. To je i razlog da odmah posle osvajanja grada Fatih Sultan Mehmet je na tom mestu izgradio turbe i džamiju. Prema nekim izvorima kaže se da je mesto groba bilo poznato tako da je Fatih samo proširio i ulepšao objekat.

Prilikom izlaska na presto Osmanskih vladara najveća ceremonija je bila predaja sablje osnivaća imperije Sultan Osmana I novome vladaru od strane Šeika Mevlevija, u pravo ovde u Eyup Džamiji. Ova ceremonija se uvek priređivala u Petak i poznata je bila pod imenom "Povorka Sablje". Dok je mesto za vreme Vizantije bilo jedno malo naselje, dolaskom Osmanlija i zahvaljujući džamije poraslo je u mesto jedno od 3 najvećih naselja u okruženju zidine grada (Galata, Üsküdar, Eyüp). Džamija je četvorougaonog plana sa centralnom kupolom. Centralnu kupolu okružuju još osam polu kupola. Arhitektura je veoma slična Sokkolu Džamije koju je izgradio Mimar Sinan. Osim ove nema puno sličnosti sa džamijama tog vremena. Unutrašnjost džamije je okićena sa natpisima raznih perioda koji su džamiji podareni.

Naj privlaćnija strana turbeta Eyüp Ensarija su keramiçke pločice iz 16.veka na kojima je očigledna dominacija plave i zelene boje. Objekat je izgraden 1458.godine osmougaona je i sa jednom kupolom.

" Prozor Života" sa pogledom ka dvorištu izgrašen je od strane Sultan Ahmeta I. U natpisu stoji da je Sultan Ahmet I prilikom restauracije džamijinih minareta restaurirao i turbe. U okruženju džmije nalazi se groblje u koje su grobovi viskohih ličnosti ćija je želja bila da se pokopaju pored poznate Islamske lićnosti Eyüp el Ensarija. Tako da se u blizini nalazi veliki broj grobova sadrazama, paša, kapetana, vezira, begova i sultanovih majki.

U spoljnom delu dvorišta nalazi se više stotina godišnje staro stablo i elegantna fontana (şadırvan). Sa tri strane unutršanjeg dela nalazi se prostor pokriven sa 13 kupola koje leže na 12 stubova. 7 srediđnjih kupola označavaju zadnji red vjernika u toku molitve. Pretpostavlja se da je stablo na sredini dvorišta još od doba Fatiha. U okruženju stabla nalaze se česme nazvane "česmama sreće". U kompleksu Eyup Džamijr nekada se nalazila medresa, kervansaraj, imaret i hamam. Od njih do današnjeg dana je ostao samo jedan deo hamama i turbe. Muška deca pred suneta, beznadežni bolesnici, sportaši prije takmičenja su samo neki od onih koji dalaze na molitvu. U okruženju je velik broj izgrađenih turbeta vernika koji žele da budu pokopani pored ove svete lićnosti.

Put koji prolazi kroz groblje vodi do poznate kafane Pierre Loti. Pogledom iz ove tačke prema Haliçu uz poznatu Tursku kavu je doživljaj koji se neće lako zaboraviti. Kafana nosi ime po Francuskom piscu iz 19.veka koji je često dolazio na ovo mesto.

Bugarska Pravoslavna Crkva

Grčka Patrijaršija Fener

Zeyrek Džamija (Crkva Pantokrator)

Manastir Pantokrator ili Zeyrek Džamija

Izgrađena je na pošetku 12.veka od strane Johanes Komnenosa II i njegove supruge Irene (jedan od vladara čija je slika prisutna i u Aja Sofiji). Kompleks objekta je delo arhitekte Nikephorosa. Sastoji se od dve crkve između kojih se nalazi kapela a u okruženju je i bolnica, dom staraca, duševna bolnica i objekat za kaluđere. Crkve su posvećene Isusu i Bogorodici, dok je kapela posvećena glavnm anđelu Mihailu. Posle Aja Sofije druga je crkva po veličini u Istanbulu koja je dospela do današnjih dana. U Manastiru Crkve Pantokrator je nekada radilo 700 ljudi. Posle osvajanja grada od strane Osmanlija na mestu patrijarha postavljen je Gennadsi koji je za vreme Vizantijaca ovde bio u pritvoru. Posle osvajanja grada crkva je pretvorena u džamiju dok je manastir postao medresa. Vremenom medresa gubi značaj što je i razlog njenog nestanka. Dok crkva koja je korišćena kao džmija bila lošeg stanja. Raznobojni mazaici na podu i raznobojna stakla na prozorima samo su neki od detalja koje govore o nekdašnjem sjaju ovog objekta. Ponovnim povratkom na bulevar i nastavkom našeg putovanja ka uzbrdicu ponovo ćemo stići do vijadukta Valens gde je i kraj naše šetnje ovim delom.

Kula Galata

Okolina Galate i Taksima

U ovom delu iz bilza ćemo upoznati delove grada, okolinu Galate i Trga Taksim. Za vreme Vizantije ovi prostorisu bili su pod vlast Dženovljana i Mlečana. Nazalost danas nije moguće pronaći ostatke ovih kultura u ovom delu grada. Kula Glata i Arap Džamija su najstariji spomenici tog vremena.

Posle pada grada pod Osmansku vlast nije došlo do promena običaja života manjina u ovom delu grada. To je i najznačajniji razlog da i danas u okolini Galate, Beyoğu i Taksim postoi veliki broj crkva i sinagoge. Za vreme Osmanske vladavine potgotovu tokom 18.veka okolina Galate i Beyoğlu je bilo mesto gde su ziveli i radili trgovci iz Evrope i nalazile zgrade raynih ambasada.

Krajem 19.veka bankari koji su zadužili Osmansku državu i ambasade koje su očekivale kapitulaciju između sebe su sarađivali. Danas ovaj deo grada možemo nazvati i "Novim Gradom" jer je on jedan od važnijih trgovačkih centara. Istovremeno je i centar bogatog noćnog života.

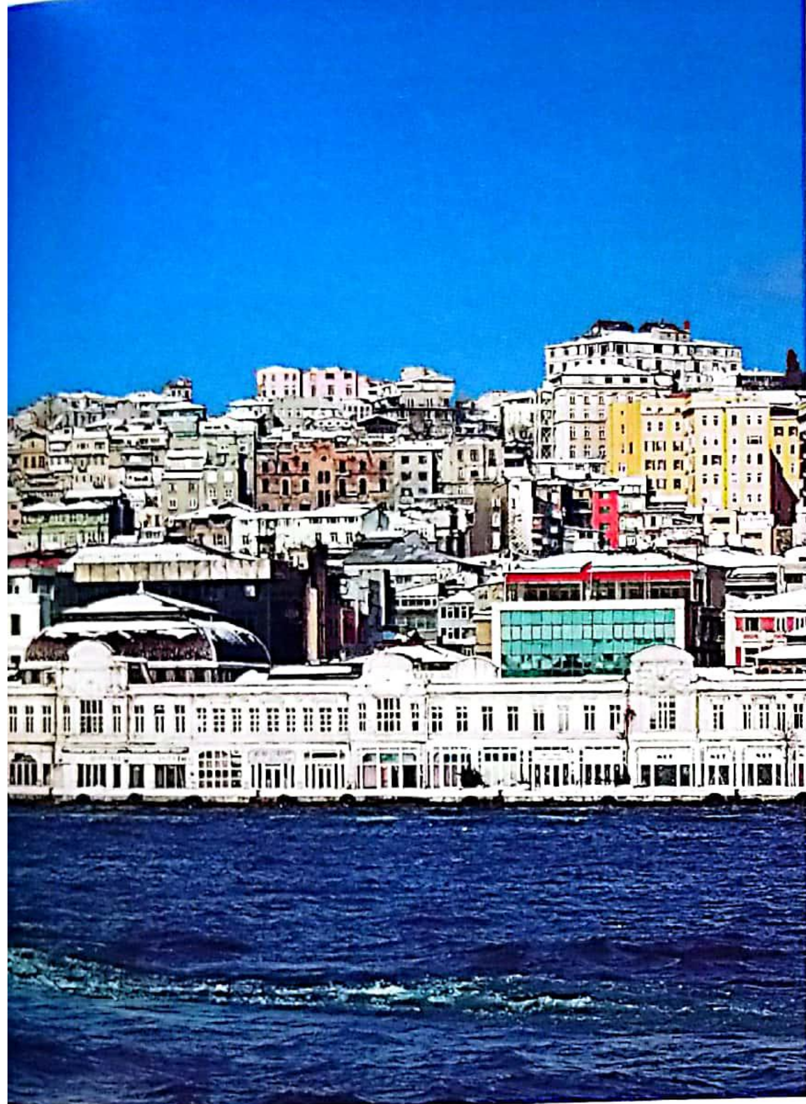

Tunel

Preko puta Mosta Galata nalazi se mali metro koji ovaj deo grada spaja sa Beyoğlu koji se nalazi iznad naslja Galata.

Projekat je delo Francuskog inžinjera Eugen Henry Gavandija dok je izgradnju izvršila zajednička firma koju je osnovao sa Englezima između 1871-1876.godine. Metro je istovremeno i najstari od 3 metrao u svetu ali i najkraći. U vermenu od 2 minuta pređese dužina od 570 metara. Metroem danas posluje opština grada.

Kula Galata

Kula Galata

Nalazi se na tačci koja se može videti gotovo sa svih strana u gradu.Visoka je 61 metar. Izgrađena je na strmini Galate. Panorama koja se posmatra sa vrha kule je doživlja kojeg svaki turista obavezno treba da doživi. Izgrađena je na mestu sa kojeg se sa jedne strane vidi Haliç, sa druge strane moreuz Bosfor i sa treće strane Mramorno More. Do terasa namenjena za pogled na grad stiže se pomoću 143 stepenica ili lifta.

Sigorno je posnato da je još u 5.veku n.e na ovom mestu postojala kula. No izgradnja kule sa današnjim izgledom potiće od 1348-1349.godine. Dženovlajni koji su od Vizatijaca osvojili ova deo grada uz zidina za odbranu izgradili su ovu kolu koju su nazveli imenom "Isusova Kula". Nadmorska visina kule iznosi 140 metara. Njen unutrašni prečnik je 9 metara. U Osmansko doba kula je koriščena kao zatvor, magacin, svetionik i kula za nadgledavanje požara. Restauracijom između 1964-1967.godine na kuli je postavljen i novi krov. Prema predanjim za vreme Osmanlija pronalazač po imenu Hezarfen Ahmet Çelebi prostor od kule do Üsküdara preleteo je na krilima koje je sam napravio. U nutar objekta danas posluju restorani.

CITE DE PERA
Çiçek Pasajı
Şarabı
Meyhanesi

Ulica Istiklal

Ulica koja spaja gornji ulaz tunela sa Trgom Taksim zove se Ulic Istiklal (İstiklal Caddesi). U zadnejm periodu Osmanskog carstva ovaj deo bio je izdvojen za izgradnju ambasade Zapadnih zemalja. Zajedno sa izgradnjom zgrada ambasada početkom 19.veka na ovom području niću kafane, dučani i pasaži sa kojima u Istanbulu počinju i prve navike trgovanja na zapadni način. Ulicom koja spaja Taksim i Tunel radi "nostalgiski tramvaj", dok drugim prevoznim sredstvima prolaz ulicom je zabranjen. Pažnju privlače fasade objekata koji su izgrađeni krajem 19. i početkom 20.veka.

Duž ulice Istiklal, iz pravca Tunela prema Taksimu poredzane su zgrade konzulata Švedske, Holandije, Rusije, zatim crkva Santa Marija Draperis, Katolička Crkva izgrađena između 1906-1912.godine delo Italijanskog arhitekte Guilio Mangarija u neogotskom stilu i Italijanska crkva San Antuan. Sa leve strane ulice su mnogobrojni pasaži i trgovažki centar Odakula izgrađen 1976.godine.

Pasaz Cveća (Çiçek Pasajı)

Ulica Istiklal (İstiklal Caddesi)

Trg Taksim

Takođe u ovom delu se nalazi i najluksuzniji hotel u Istabulu Pera Palas, Italijanski Kulturni Centar, zgrade konzulata S.A.D i Engleske. Na središnjem delu ulice Istiklal nalazi se Trg Galatasaray. U okruženju trga nalaze se jedna od najsatrijih gimnazija u gradu, Galatasaray, u kojoj su svojevremeno školu pohađali i prinčevi Osmanske dinastije, zgrada Pošte koja potiće iz 1875.godine, Pasaž Cveća unutar kojeg ima veži broj pivnica, Riblja Pijaca u kojoj se prodaje razna vrsta hrane i tipičan Turski hamam (kupatilo) Hamam Galatasaray. Ovo su sve objekti koji svakao treba posetiti. Hodajući od Galatasaraya preme Taksimu sa leve strane nalazi se Aga Džamija izgrađena 1834.godine i podugačka zgrada izgrađena 1898.godine koja poćev od 1920.godine se koristi kao zgrada Konzulata Francuske. Dužinom ulice sa leve i dense strane nalaze se mnogobrojne kafane i restorani koji obogaćuju noçćni život u Istanbulu.

Trg Taksim

Veliki trg na kraju Ulice Istiklal je naj živa tačka u Istanbulu, to je Trg Taksim. Svakodnevno trgom prolaze na stotinu hilada ljudi. U okruženju trga nalaze se mnogobrojni trgovački centri, prodavnice i razni dučani. Ime nosi po zgradi koja se i danas nalazi na početku Ulice Istiklal sa koje je bilo raspoređivanje vode preme nekim naseljima u gradu. Objekat potiće iz 1733.godine. Trg je tokom svoje istorije bio mesto na kome su organizovane značajne

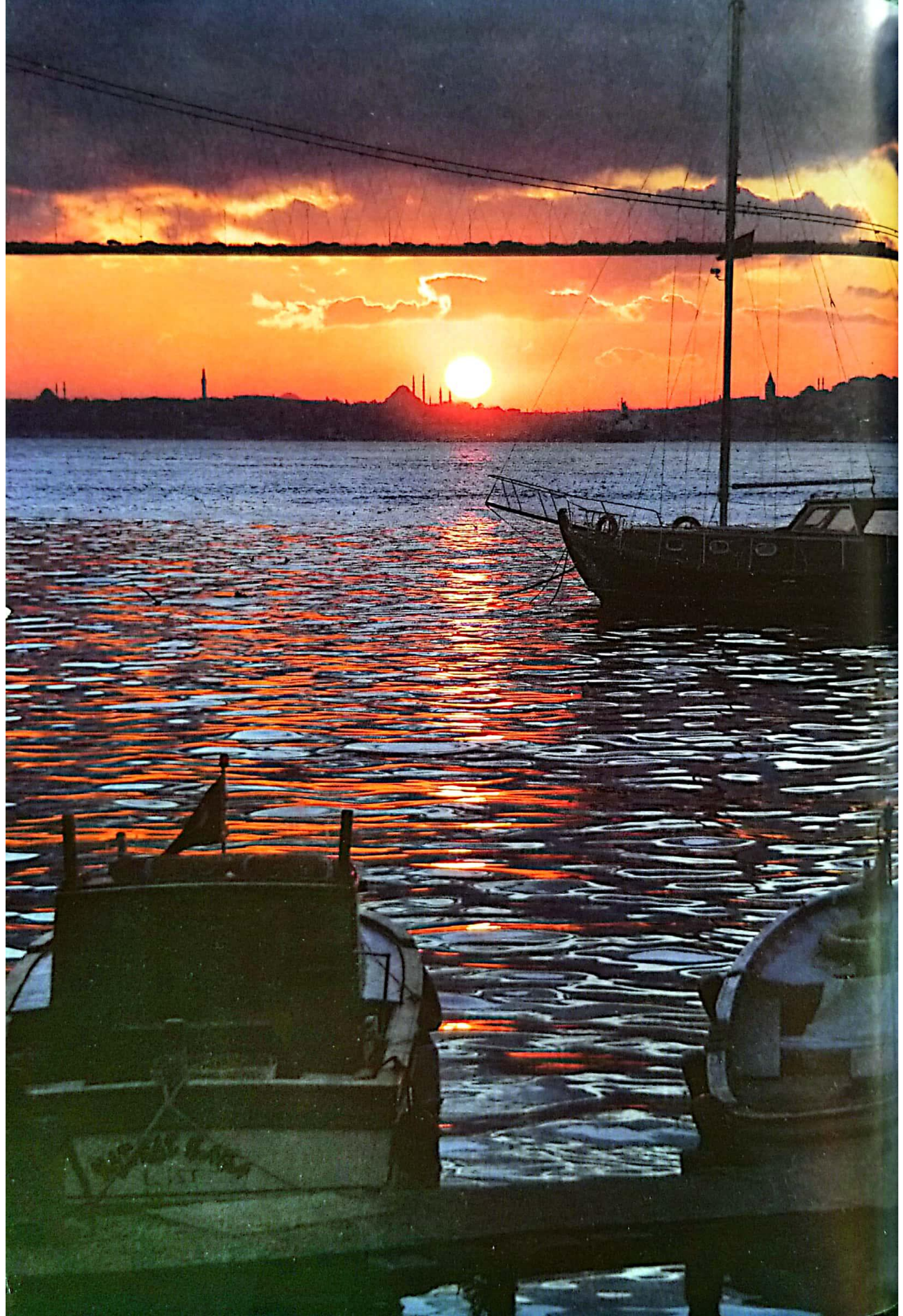

Trg Taksim, Ataturkov Spomenik, i Crkva Sv.Trias

demostracije i politikči skupovi.
Na sredini centralnog dela trga nalazi se Spomenik Republike visine od 12 metara izrađen od strane Italijanskog arhitekte Pietro Canonica 1928.godine. U okruženju bronzanih figura koriščen je Italijanski zeleni i crveni mermer. Spomenik simbolizuje Oslobodilački Rat i Osnivanje Republike. Sa druge strane trga nalazi se zgrada Kulturog Centra Ataturk, izgradnja objekta je počela 1950. godine i završena je 1969.godine. Polse požara 1970.godine zgrada je restaurirana. Mesto je održavanja raznih koncerta, izložbi i filmskih prestava. Ispred Kulturnog centra prolazi ulica koja sa dense strane vodi ka Dolmabahçe i ulici Gümüş Suyu na kojoj se nalaze Konzulati Nemačke i Japana, sa leve strane put vas vodi preme Vojnoj Bolnici i zgrade Tehničkog Universiteta. Pomenute zgrade potiću iz 19.veka. U okruzenju trga smešten je i hotel The Marmara, preko puta hotela je nalazi se park za šetnju. Na mestu današnjeg parka nekada je bila velika kasarna. Na ulazu Ulice Istiklal iz pravca Taksim nalazi se crkva Sv.Trias (Aya Trias) sa jednom kupolom i dve kule sa crkvenim zvonima, zdanje potiće iz 1880.godine. Široka ulica koja iz Taksim ida u severnom pravcu je Ulica Republike. Duž ulece nalazi se veliki broj predstavništava aviokompanija, turističkih agencija i banaka. U nastavku ulice su naselja Elmadağ i Harbiye. Prvi hotel u gradu sa 5 zvezdica Hilton, zgrada Radija, izgrađene 1949.godine, Dom Armije, Kasarna Harbiye i jeden od najbogatijih muzeja u gradu Vojni Muzej nalaze se duž ove ulice. Muzej je osnovan 1959.godine, izloženi su predmeti oružje, oklopa, uniformi i razni materijali koje je Turska vojska koristila počev od 12.veka pa sve do Korejskog

Moreuz

Evropski Deo Moreuza

Za šetnju moreuzom, koji se ubraja za najlepši deo Istanbula a mozda i jedan od najleših delova sveta postoje dve mogućnosti. Prva mogućnost je šetnja kopnenim putem uz obalu moreuza. Druga i po nama još interesantnja mogućnost šetnje moreuzom pomoću brodića i motornih čamaca. Postoje dva izbora, ili koristiti tarifne brodove za morski saobračaj ili privatne brodove koji se nalaze blizu Mosta Galata u delu Haliç a organizuju šetnje moreuzom. Privatni brodići plove zu obalu tako da je šetnja interesantnija, dok brodovi morskog saobrača-ja su jeftiniji, izbor je vaš.

ISTIRIJAT MOREUZA

Prije nekoliko hiljada godina u 4.geološko doba tektonskim poremećajima došlo je do stvaranje moreuza koji je današnji izgled dobio od prilike pre 7.500 godina.Moreuz Istanbula poznat je i pod imenom Bosfor (BOSPHORUS). Postoji i mitološka priča o njegovom nastajanju. Bog bogova Zeus kako bi zaštitio svoju lubavnicu Io od svoje ljubomorne suprıge Hera pretvorijoju je u obliku krave. Saznavši Zeusovu nameru Hera je Ioi poslala muvu zbog čega je bila pri-morana da ovaj vodeni put na neki način i prede. U prevodu "bous" znači krava, "phorus" znači prelaz, tako je nastalo ime Bosphorus.

Tokom istorije vojskama koji su želili preći iz Azije u Evrupu i iz Evrope u Aziji največa prepreka je bio Istanbulski moreuz. Prvi most na moreuzu izgrađen je još u 4.veku p.n.e. od strane Persijskog imeratora Dariusa. Prelazak svoje vojske, u ratu protiv Skita koja je brojala 700.000 vojnika, omogučijo je tako što je vezivanjem splavova i čamca spojio kopna dva kontineta. Razvojem pomorske trgovine moreuz je odigrao glavnu ulogu da Istanbul postane veliki trgovački centar. Njegova začaravajuća prirodna lepota je još u Vizantijsko doba privukla je pažnu, tada su bili izgrađeni i prvi letnjikovci na obalama moreza. Isto tako radi bezbednosti na moreuzu su izgrađene mnogobrojne kule od kojih je jedan mali borj ostao do današnjeg dana.

Osmanlije su shavtili da za osvajanje grada potrebna je kontrola nad moreuzom, tako da su Osmanlije pre osvajanja grada izgradili Trđavu Anadoliju (Anadolu Hisarı) i Tvrđavu Rumel (Rumeli Hisarı). Posle osvajanja grada Osmanski vladari su pretežno živeli blizu centra grada, sa pojavom parnih brodova i njihovim dolaskom u Istanbulu moreuz je još više privuko požnju tadašnjih vladara. Gradeći vrtove i palate počeli su živeti na Bosforu. U staro doba u tom predelu postajala su samo ribarska sela koje čak između sebe nisu bili povezani kopnenim putem. U kasnijem periodu sultan je u znak zahvalnosti ili sa namerom kažnjavanja pojedinim velikim ličnostima darivao zemlju na koje su bile građene zgrade pretežno od drvene građe. U doba Republike gradnja je dostigla tu meru da je bila ugrožena okolina i sam moreuz.Tako da je obala moreuza puna vila i betonskih zgrada. Međutim i dalje Bosforski moreuz privlaći pažnju turista koji dolaze da razgledaju Istanbul.

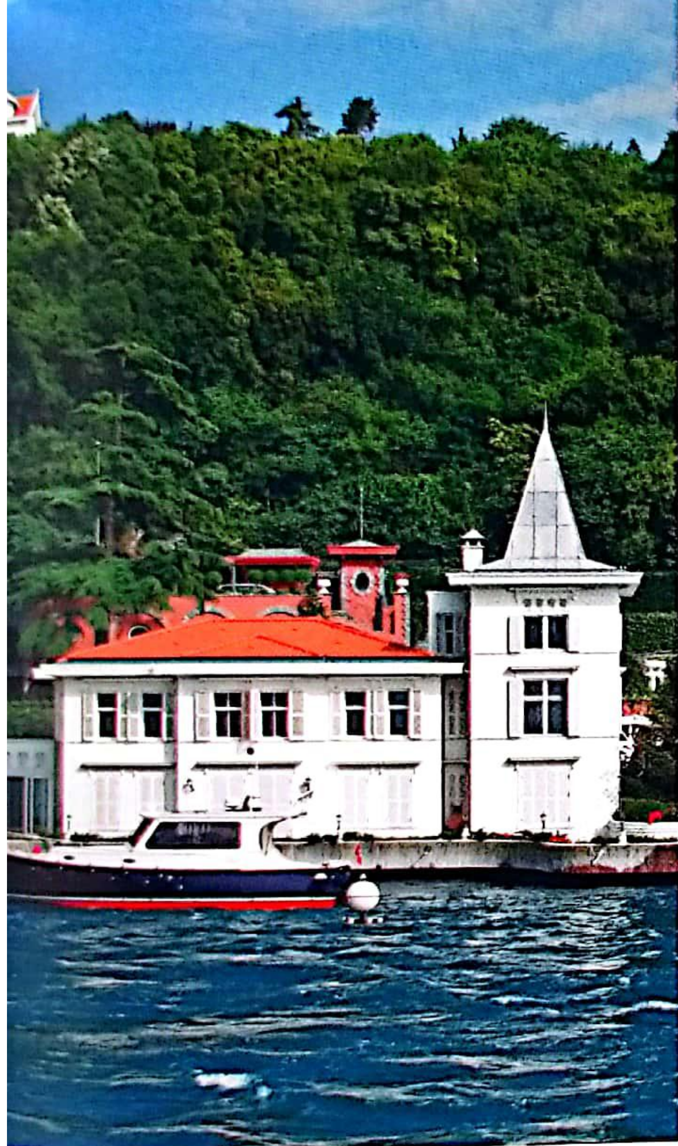

Obala moreuza: Letnjikovci

Preokretna tačka za moreuz Istanbula je 1973.godine.

Ta da je izgrađen 1. Most koji spaja Azisjki i Evropski kontinent. Drugi most na Bosforu je izgrađen 1988.godine. Istanbulski morezu je danas u svetu jedan od najprometnijih moreuza a sa time i naj opasniji po okolini. Preko njega godije pređe oko 50.000 visoko tonažnih brodova. Za brodove visoke nosivosti prilikom prelaza moreuza obavezno je angažovanje brodova vodića. Ali nažalost samo 40% od ovih brodova poštuju ovo pravilo. Tako da se dešavaju česte brodske nesreće.

Pretpostavlja se da za transport Srednje Azijske i Kazakhistanske nafte godišnje moreuzom trebalo bi da pređe 65.000 broda visoke nosivosti. Tako da od trenutno 50 milijona tona nafte u skoroj budučnosti brodovima če se preko moreuza tranportirati 130 miliona tona nafte.

Letnjikovci na moreuzu

Obala Moreuza od Galate do Rumeli Fenera

Šetnju ćemo započeti sa mesta tačke dodira Moreuza sa Haliçem (Ušće) sa Evropske strane obale. Duž šetnje sa leve strane obale moreuza naičićemo na istoriska mesta i lepih predela ovoga kraja. Odmah iza Galate gde se nalazi pristanište za brodove gradskog morskog saobraćaja je i pristanište u delu zvanom Karaköy. Pristanište na Karakoyu je izgrađeno 1894. godine ono je omogučilo Galati koja je u Osmanskom periodu bila centar trgovine upostavi trgovačke veze i sa drugim zemljama sveta. Danas ovde pristiju veliki putnički brodovi večinom sa putnike iz Rusije. Iza pristaništa postoji veoma razvijen trgovački život.

Dolaskom u naselje zvano Tophane, sa leve strane obalnog puta postojao je objekat izgrađen u 16. veku od strane Fatiha koji je za vreme Zakonodavca srušen i na njegovo mesto izgrađen objekat za livenje topova, po čemu je i naselje dobilo ime. To je i prvo industrisko mesto u gradu za vreme Osmanske vladavine. Unutar ovog objekta tokom 15. i 16.veka bili su proizvedeni najjači topovi sveta. Objekat se danas koristi kao kulturni centar. Preko puta zgrade Tophane nalazi se Kılıç Ali Paşina Džamije koju je izgradio Pomorki Kapetan Kılıç Ali Paşa.

Moreuz Bosfor

Džamija je delo Mimara Sinana i izgrazđena je 1580.godine. Pokraj ove džamije nalazi se i Tophane Česma izgrađena 1732.godine od strane Sultan Mahmuda I. Usled velikog požara česma je do temelja uništena tako da je 1957 godine ponovo izgrađena. Česma je izuzetno bogata arhitetskim lelpim ukrasima.

Pokraj palate koju ju je izgradio Engleski arhitekta James Smith 1850.godine nalzi se Nusretiye Džamija, to je istovremeno i najlepša džamija izgradzena u baroknom stilu. Džamija ima dva minareta koji su izuzetno tankog oblika sa po dve žerife i jednu kupolu. Izgrađena je na početku 19.veka od strane sultana Mahmuda II, zdanje je delo arhitekte Krikor Balyana.

Prelaskom zgrade pristaništa dolazi se do naselje Fındıkli. Tu je i početak niz zgrada koji su izgrađeni 1856.godine poznate pod imenom Çifte Saraylar (Dvostruke Palate). Izgrađene su sa ciljem da u njima zive sultanove čerke, međutim jedno vreme koriščene su za sastanke Poslaničke Skupštine. Objekat danas koristi Univerzitet Mimar Sinan.

U nastavku obalnog puta nalazi se mala džamija sa jednim minaretom i jednom kupolom izgrađena od strane Istambulskog Kadije Moll Çelebi 1561.godine, arhitekta ovog malog zdanja pod imenom Fındıklı Džamija je ponovo Mimar Sinan. Posle prelaska mesta koji se zove Kabataş koji je i mesto polazište i dolaksa gradski brodova dolazimo do mesta gde se nalazi Palata Dolmabahçe, sjaj moreuza.

Dolmabahçe Džamija

Džamija je delo arhitekta Nikos Balyana, sina poznatog arhitakte Jermenskog porekla Karabet Balyana. Izgradioju je Sultan Abdülmecid u čast svoje majke Bezmialem Valide Sultan. Sav prihod, koji je bio njoj dodelen, Bezmialem Valide Sultan je trošila u dobrotvorne svrhe. U Istanbulu je izgradila 7 velikih česmi, osnovala domove za siromašnu decu i izgradila je Bolnicu Gureba. Preminula je 1852.godine u 43. godini života i prije otvaranju džmije posvečena njoj. Njen grob se nalazi u turbetu njenog suproga Sultana Mahmuda II.

Sat Kula Dolmabahçe

Izgrađena je nalogom Sultan Abdülmecida 1890.godine.Njen arhitekt je Sarkis Balyan. Nalazi se na ulazu Palate. Visoka je 27 metara i sastoji se od četri sprata. Podloga kule je od mermera. Objekat je izgrađen od tesanog kamena i sa svih četri strana ima Fransuske časovnike Paul Garnier i grb Osmanskog carstva.

Palata Dolmabahçe

Početkom 19.veka Osmanski vladari uspostavili su dobri odnose sa Evropljanima. To je bio i najveći razlog da se u ovom periodu grade palate sa širokim vrtovima, velikim dvoranama, velikih borja sobi i bogatim enterijerom i savršenom dekoracijom. Palata Topkapi u kojoj su do tada živeli sultani nije se mogla restaurirati u ubliku i veličini koje je zahtevalo vreme i potrebe njenih stanovnika. Zato je i dlučeno da se izgradi nova palata i to u Evropskom stilu. U tom periodu su u Istanbulu pristigli i dati u upotrebu i parni brodovi tako da je izbor mesta za novu palatu baš iz ovih razloga pao da bude na području moreuza. To je zapravo bilo i idealno mesto za izgradnju nove palate.

Ovo mesto za vreme osvajanja grada od strane Osmanlija bilo je koriščeno za potrebe mornarice, U periodu od 1611-1614. godine za vreme vladavine Sultan Ahmeta I, mesto je pripremljeno i koristeći drvenu građu izgrađena je Palata Beşiktaş sa ogromnim vrtom.

Sat Kula Dolmabahçe

Dolmabahçe Džamija

Pošto je zemlja za pripremu terena doneta sa strane i vrt napunjen tom zemljom kasnije je i nasalje pa i palata naziv dobila baš iz tih razloga. Pokret modernizacije koju je započeo otac Sultan Mahmut II nastavio je njegov sin Sultan Abdülmecit I. Sa navršenih 16 godina stupajući na presto odlučio je da se dotadašnja orjentalna Palata Topkapi izseli i pređe u novu i modernu palatu. Zbog požara koji je oštetio palatu Beşiktaş i samog mesta na koju se ona nalazila bio je razlog da Sultan Abdülmecit I odluči da nova Palata se izgradi upravo na mesto gde je i početna tačka moreuz. Dolaskom na presto 1839.godine kao 31. Sultana Osmanskog carstva Sultan Abdülmecit I za izgradnju palate zadužio je arhitektu Jermenskog porekla Karabet Balyana da izgradi palatu. Sa današnjim brojkama za izgradnju palate potrošeno je 1 milijarda zlatnika. Izgradnja palate počela je 1843.godine. Izgradnja je trajala13 godina. Završena je za vrema Krimskog rata 1856.godina, u vreme kada je narod upao u siromaštvo. Zbog mogučih reakcija naroda preselenje u novu palatu ostavljeno je za posle završetka rata.

Finaciranje nove palate u vreme kada je Osmansko carstvo bilo u tešku financisku situaciju smatra se nepotrebnim. Do pada Osmansko carstva palata je u različitim vremenskim intervalima, ukupno 32 godine bila prazna. U njoj je živelo 6 zadnjih sultana i Kalifa Abdülmecit. Sultani koji su nasledili Abdülmecita koji je u palati ziveo 15 godina u većini sučajeva su odlučili da zive u svojim nešto manjim palatama izgrađene na obali moreuza. Tako da je u tom periodu Palata

Palata Dolmabahçe

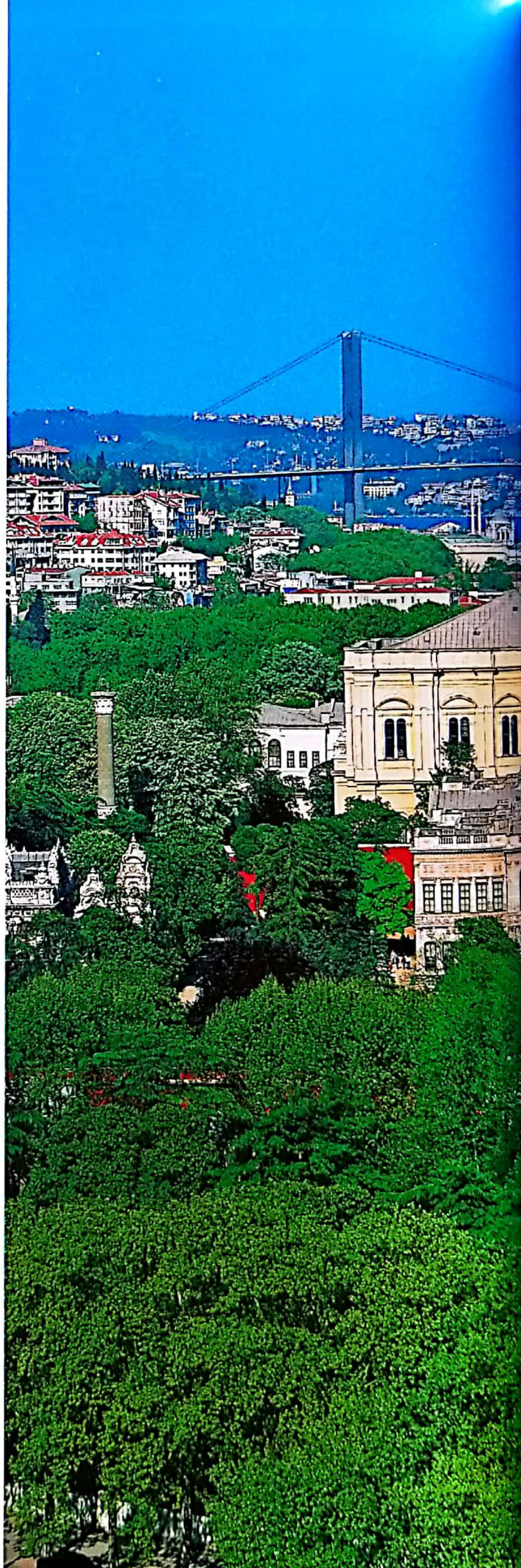
Dolmabahçe u večinim slučajeva koriščena za prijem visokih ličnosti. Kao i za pregovore sa ambasadorima u vezi odlaganja dugova carstva. Prva Osmanska Skupština na čijem je otvaranju 19. Marta 1877.godine prisustvovao i Sultan Abdülhamit II svoj rad je započela u ovoj palati. Vek Skupštine je trajao samo 2 meseca. Jedno vreme je palata koriđčena i za doček gostiju. Na primer 1887.godine Nemački Imperator Wilhelm II prilikom posete Istanbulu, doçek je organizovan u ovoj palati. Restaurocijom koja je izvršena 1910.godine u palati je ugrađeno centralno grejanje. Zadnji Osmanski Sultan Vahdettin je Oktobra 1922.gonine iz ove palate brodom napustio zemlju. Posle proglašenja Republike 1923.godine palata je na koriščenje predata Atatürku. Prilikom njegovih dolazaka u Istanbulu tokom letnjih meseca boravio je u palati. 10. Novembra 1938.gonine posle duge bolestu je u ovoj palati perminuo Mustafa Kemal Atatürk. Posle njegove smrti palata je još jednom restaurirana i postojeća kolekcija još jednom je pregledana. Palata je danas muzej. Palata je izgređena po ugledu na Pariska Louvre i Londonska Buckingham palata. Cilj je bio da se ambasodorima i gostima pokaže želja za mondernizaciju u Evropskom stilu.

Za izgradnju palate koriščen je mermer sa Mramornog Ostrova, alabaster iz Egipta, porfirni kamen iz antičkog grada Bergama. Unutrašnjost palate krase slike Italijanskih i Francuskih slikara. Kolekciju slika obogačuju i dela Ruskog silkara Avvazowskog. ukrašavanje unutrašnjeg enterijera potrošeno je 14 tona zlata i 40 tona srebra.

Nameštaj je iz Pariza, lusteri iz Sevra, svileni tepisi iz Hereke i Lyona, kristali iz Bakare, svećnjaci iz Engleske. Preizvedeni su specijalno i po posebnoj narudbi. Vrednost palate uvečavaju 131 veliki i 99 mali svileni tepisi ručno izrađenih u ateljeu u Hereki. Ukupna površina tepiha koji se koriste u palati iznosi 4.500 metara kvadratnih. Palata se sastoji od 3 glavna dela.

Gledano iz pravca mora sa leve strane je Salamlık, na sredini Muayede ili velika dvoranai na desnoj strani Harem. Selamlık se može uporediti sa 2.dvorištem u Palati Topkapi. Državnim činovnicima je zabranjen svaki kontakt sa članovima porodice Sultana koji žive u Haremu. Velika dvorana na sredini koriščena je za velike ceremonije prijema i svečanosti. Palata je izgrađene na 250.000 kvadratnih metara korisnog prostora. Pod istim krovom je 14.600 kvadratnih metara, celokupan pokriven prostor palate iznosi 64.000 kvadratnih metara. Dužina prostora palate uz obalu je 600 metara.Širina vrta je 95 metara.Dužina dvospratnog objekta palate iznosi 284 metar. Sa mora i kopna postoje 12 kapija.

Palata Dolmabahçe

Beşiktaş

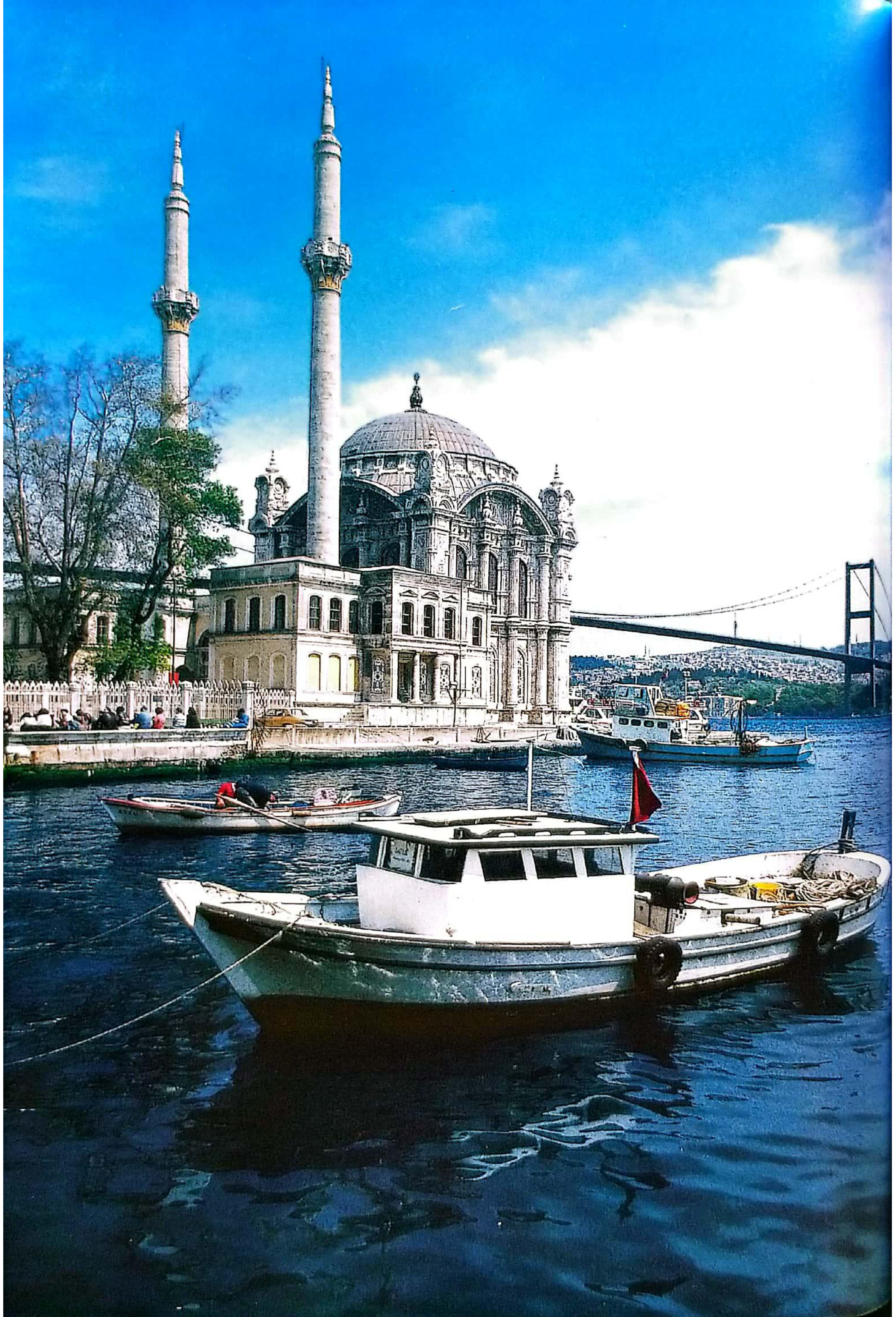
Posle obilaska Palate Dolmabahçe našu šetnju ovim delom nastavljemo obalnim putem, prvo naselje na koje nailazimo je Beşiktaş. Beşikaş je i prvo naselje na obali moreuza.Ovde veredi videti nekoliko istoriskih spomenika i dva muzeja. Od istoriskih spomenika možemo nabroiti turbe (grobnica) poznatog Osmanskog admirala mornarice Kaptan-ı Derya Barbaros Hayrettin Paşa i odmah preko puta Sina Paşina Džamija. I džamija i turbe delo su arhitekta Mimara Sinana.Džmija ima 42 prozora i jedno minare. Džamija je izgrađena u čast Mornaričkog Admirala Kaptan-ı Derya Sinan Paşa za vreme Zakonodavca. Pokraj turbeta nalazi se Barbarosov bronzani spomenik, izgrađen 1944.godine, visok je 4.5 metara. Prvi muzej u Beşiktaşu je Muzej Likovnih Umetnosti koji se nalazi u sastavu kopmleksa Palate Dolmabahçe, drugi muzej je Muzej Pomorstva. Objekat je ranije koriščen od strane financiske uprave.U muzeju pomorstva danas su izloženi predmeti Osmanske mornarice, modeli, topovi, karte, uniforme,. Unutar čarije Beşiktaşa nalaze se 3 Grçke i 1 Jermenska crkva. Uz obalni put sa leve strane je Yıldız Park (şumarak).Mesto je i u vreme Vizantije bilo poznato po Lovorovim drvećem. Osmanska dinastija je šumarak koristila kao vrt zabave. Kasnije je spojen sa parkom iznad Beşiktaşa, naredbom Sultana Abdülhamita II u njemu su izgrađene vile. Park i objekti u njemu su 1979.godine od strane Organizacije Turing restaurirani. Trenutno parkom upravlja opština. Prekoputa parka nalazi se veličanstvena zgrada izgrađzena u 19.veku. Izgrađena je kao Palata Çırağan koja danas posluje u sklopu Hotela Çırağan Palas Kampinski. Hotel je jedan od naj prestižniji hotela u Istanbulu.

Letnjikovac Ihlamur
Palata Çırağan

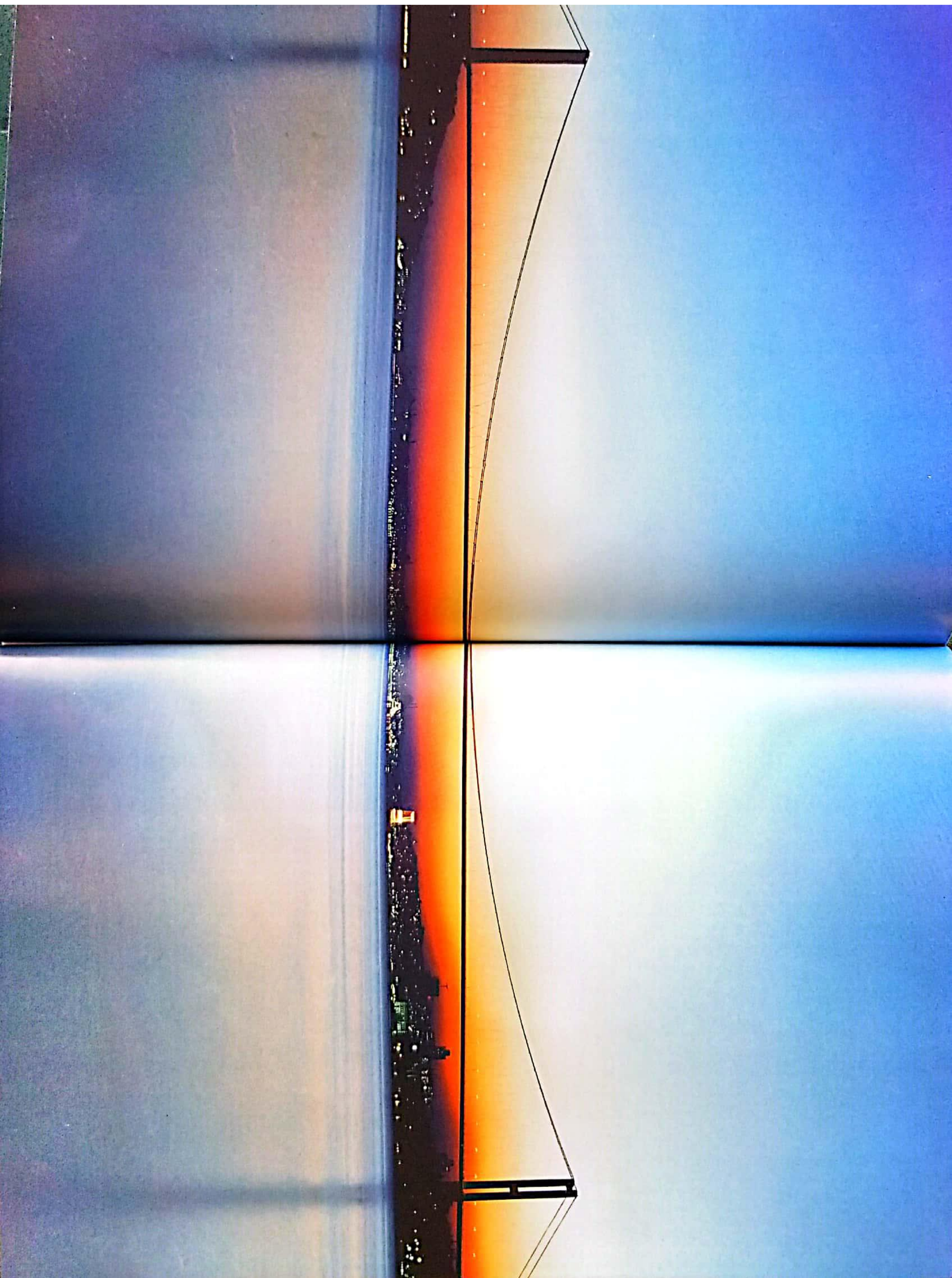
Ortaköy Džamija

Ortaköy

Ortaköy jedan je od najboljih delova grada smešten je na obali moreuza Bosfor. U isto vreme je i simbol tolerancija između različitih religija u Istanbulu. Na istom mestu nalazi se džamija, sinagoga i crkva.Vekovima jedna pored druge žive u miru i toleranciji. Za vreme Vizantije naselje je bilo poznato pod imenom Arkheion, Turci su se na ovom delu naselili u 16.veku.Trg je 1900.godine ponovo preuređen.Vikendom, potgotovo u toku letnjih meseca jedno je od centralonih mesta okupljana maladih u Istanbulu.

Na redu je biserna ogrlica moreuza tj. 1. Most Bosfora…

Most na Bosforu

Most na Bosforu ili Ataturkov Most

Priprema projekta za izgradnej mosta na Bosforu započeta je još 1950.godine. 10. Februara 1970. godine postavljen je temelj a 29.Oktobra 1973.godine povodom 50.godišnice onivanja Republike Turske most je dat na upotrebu. Most su izgradili Nemačka firma Hochtief i Engleska firma Cleveland Engineering. Sličan je mostu Sevrn u Engleskoj. Na gradilištu je bilo angajovano 35 Turskih inžinjera i 400 radnika. Izgradnja mosta koštala je 23 milijona dolara. Dužina mosta je 1560 metara, širina 33 metara i visina 165 metara. Raspon između nosećih stubova je 1074 metara. Visina mosta sa površine mora iznosi 64 metar. Između nosača mosta razapeta je čelična sajla koja u sebe sadrži 10.412 čeličnih žica debljine 0,5 santimetara. Dnevno mostom prelazi oko 200.000 motornih vozila sa 600.000 putnika.Po veličini Ataturkov Most je u Evropi 4. dok u svtu 7. viseći most. 30.Semptemra 1974.godine je sa most izvršen prvi pokušaj samoubistva. Što je i razlog da je most zatvoren za pešake. Prelaz automobila preko mosta se naplaćuje.

Most ostaje iza nas a mi nastavljamo naše putovanje obalnim putem. Na redu je naselje zvano Kuruçeşme. I u ovom delu danas postoje nekoliko crkvi. Ovo mesto je u proteklom veku bilo mesto gde su pretežno živeli državni činovnici.

Rumeli Fortress

Rumeli Hisar

Da bi se sprečila pomoć koja bi dolazila preko Dunava i Crnog Mora Fatih Sultan Mehmet je odlučio da suprotno od Anadolu Hisara kojeg je 1393.godine sagradio Yıldırım Bayazit sagradi jedan novi Hisar. Na izgradnji Hisara je bilo je angažovano 1.000 zidara i 2.000 radnika. Izgradnja je počela 1452.godine i završena je u rekordnih 4 meseca. U sastavu Hisara nalaze se 3 velike kule i zidene koje spajaju kule. Stari naziv ovog dela za vreme Vizantije bio je Hermaion, tu se nalazio i jedan Grčki Manastir.

Kula na samoj obali je Halil Pašina Kula. Izgrađena je u obliku 12 uglova. Sa dense strane je Saruca Kula, prečnik kule je 24 metara a visina 33 metara. Sa leve strane je Zağanos Paşina Kula, nadmorska visina kule je 57 metara. Širina Severna i Južna strana hisara iznosi 250 metara, dužina sa Zapadne i Istočne strane iznosi 130 metara. U čast 500.godišnjice od osvajanja Istanbula Hisar je restauriran. Unutar Hisara nalazi se Mozej topva.U letnjim mesecima se u anfiteatru održavaju razni koncerti.

Ovde je naj uža tačka Bosforskog moreuza.Od ove tačke vidi se i 2.Mosta na Bosforu koji nosi ime Fatih Sultan Mehmeta.

2.Mosta na Bosforu ili Most Fatih Sultan Mehmet

Povečanjem saobraćajnog prometaa prvi Mosta Atatürk na Bosforu nije bio u stanju da odgovori potrebama vremena. Zato je 29 Maja 1985. godine postavljen temelj za 2. Most na Bosforu. Most je 19. Maja 1988. godine u čast 535.godišnjice osvajanja Istanbula pušten u saobraćaj. Vezano za dan otvaranja a i mesta na kome je izgrađen (Rumeli Hisar) mostu je dato ime Fatih Sultan Mehmet. Most je izgrađen sa ciljem da preko njega prolaze tranzitna vozila.Uz most izgradzeno je i 216 kilometara priključnih puteva.

Most je sa površine mora na visini od 64 metara, raspon između stubova je u dužini od 1090 metara.Ukupna dužina mosta je 1510 metara. Širina mosta je 39 metara. Most je po veličini 6. viseći most u svetu. Izgradilisu ga Japanci. Izgradnja mosta koštala ke 130 milijona dolara. Preko mosta dnevno prelazi 150.000 vozila sa 500.000 putnika . I 2. Most na bosforu zatvoren je za prelaz pešaka.

Most Fatih Sultan Mehmet

Emirgan – Sarijer

Nastavljajući put uz Evropskog dela obale moreuza stiže se do naselje Emirgan. Ovde se nalazi i predivno zelenilo moreuza. I za vreme Vizantije mesto je bilo poznato po drvećem i zelenila. Pokriva prostor od 470.000 kvadratnih metara. Vile izgrađene za vreme Osmanlija unutar šumarka još više su uljepšali ovaj kraj.U njemu se nalaze vile Sarı Koşk, Pembe Köşk i Beyaz Köşk. Od 1943. godine vile su otvorene za javnosti. Unutar šumarka nalazi se više od12o vrsta bilnjeg sveta. U toku prolećnih meseca ovde se organizuje festival lala. U donjem delu šumarka nalazi se mala uvala Istinye u koje je 1856. godine izgrađeno malo brodogradilište koje je 1993.godine srušeno. Uvala je istovremeno i najočuvaniji deo moreuza. Ime je dobilo od Sostheniona, najbližeg druga osnivača grada Byizasa.Veruje se da je u ovom delu 34 godina živeo i Sv. Daniel. Antičko ime mesta je Neapolis, što u prevodu znači Novi Grad, mesto se danas zove Yenköy.

Emirgan: Sari Köşk
Sarijer: Muzej Sadberk Hanım

Uvala Istinye

Duž obale su jedan pored drugi porađeni letknjikovci i vile. Od skorijeg vremena u ovom kraju pretežno žive novi bogataši i bankari. Ovde živi i prva žena predsednica vlade Republike Turske. Svojom lepotom posebnu pažnju privlače kule Arif Paşine Vile današnjeg Austriskog Konzulata. Vila Said Halim Paşe, koja je 1995.godina oštećena u požaru i vila Şehzade Burhan Efendi su najlepşi objekti u naselju Yeniköy. U Yeniköy se takođe nalazi i najveća Grčka crkva u delu moreuza. Pre dolaksa na najlepšu uvalu moreuza zvana Tarabya sa leve strane nalazi se vila Huber Köşk koju danas koristi Predsednik Republike.Vila je restaurirana od strane arhitekta d'Aranko i do kraja prošlog veka bila je vlasništvo Auguste Hubera, predstavnika firme Krupp i čovek koji je igrao važnu ulogu u razvoju Tursko-Nemačkih odnosa. Vila poseduje šumarak na površini od 64.000 kvadratnih metara. Pored vile Huber nalazi se prostor koji je Sultan Abdülhamit II 1880. godine podario Nemačkom Imperatoru Wilhelmu II. Tu se danas nalazi letnjikovac Nemačke Ambasade. Iza vila drvene građe nalazi se i groblje 265 nemačkih vojnika poginulih u 1.Svetskom ratu.

Azijski Deo Istanbula i Moreuza i Ostrova

Na Azijskom delu Istanbula postoje dva vazna naselja. Jedan od njih, koji je istovremeno i primer modernog grada je Kadiköy, drugo je istorisko naselje Üsküdar. Oba naselja su bliska jedno drugoj ali su u toj meri po karakteristici i suprotna jedna drugoj. Do spajanja dva kopna sa Mostovima na Bosforu prilično su bila odvojena od grada. Izgradnjom mostova postali su nerazdvojni delovi grada.

Kadıköy

U ovom delu grada na osnovu iskopina pretpostavlja se da prva naselja u okulini Istanbula izgrađena na ovom prostoru potiću 4 hiljada godina p.n.e. Poznato je da za vreme Byzasa pre osnivanja grada na poluostrovu Byzantion u 7.veku p.n.e. na ovom području sa tadašnjim imenom Khalkedon postojalo naselje sa kolonistima Megara. Jedno vreme je mesto bilo i prestonica Rimske provincije Bithinya. Na ovom mestu je 451.godine održan i jedan od važnijih verskih koncila. Kadiköy i njegova okolina su od prilike sto godina prije osvajanja grada, tačnije sredinom 14.veka potpali pod Osmansku vlast. Posle osvajanje grada Fatih Sultan Mehmet naselje je predao Istanbulskom Kadiji Hızır Bey, sa čime i naselje dobija ime Kadıköy (Kadijino Selo).

Brodsko pristanište Kadiköy

Zeleznička stanica Haydarpaşa

Tokom sledećih vekova na obali je izgrađen veliki broj luksuznih vila i letnjikovaca. Nazalost zbog brzog razvoja područja mali je broj istoriskih vila i letnjikovaca koji su i danas prisutni. U ovom području nema puno tragova Vizantijskog i Osmanskog perioda. Centrom naselja prolazi ulica Bağdat Caddesi koja je i trgovački centar mesta. Iza glavne ulice nalaze se moderne zgrade koji Istanbulu daju osobine jednog Evropskog grada.Takođe u ovom delu i danas postoje (i aktivne su) nekoliko Grčke i Jermenske crkve. Bogata ponuda u prodavnicama i moderne zgrade dovoljan je povod za šetnj ovim delom. Nasuprot Pristaništa Kadiköy nalazi se naveća Turska Luka Haydarpaşa. Preko ove luke se ostvaruje i najveći pomorski uvoz i izvoz robe. U ovom delu je i glavna zeleznička stanica Azijskog dela Istanbula. Zgrada je izgrađena 1899.godine. Radi razvoja pomorskog saobraćaja u planu je preselenje pristaništa. Postojeći lukobran dugačak je 1.100 metara i izgrađen je izmđu 1954-1962.godine. Zgrada glavne zelezničke stanice Haydarpaşa izgrađena je između 1906-1908.godine kao deo zelezničke pruge za Bagdat. Izgrađena je na prostoru ispred kojeg je u more nabijeno 1.700 kolčeva sa 4.000 kvadratnih metara korisnog prostora. Ima 7 pružnih puteva sa 4 perona. Delo je Nemačkih arhitekata Otto Ritter i Heluth Cuno. Unutrašnji deo zgrade je obložen sa mermerom od Hereke. U izvršenoj sabotaži od 1917. godine zivot je izgubilo nekoliko ljudi dok je zgrada u velikoj meri bila oštečena. Pristanišna zgrada je između 1915-1917. godine obložena keramičkim pločicama. Iza luke uočljivo je uzvišenje zgrade je koja je na putu od Kadıköya prema Üsküdara. Reč je o zgradi Selimiye Kışlası (Kasarna Selimije) koja ne četri ugla ima 4 kule, to je istovremeno inajveći vojni objekat koji se nalazi u centru grada.

Üsküdar

Stari naseljen prostor Azijskog dela Istanbula je Üsküdar. I akoje u ovom naselju u zadnjih godina izgrađen veliki broj modernih zgrada Üsküdar je do danas uspeo da sačuva svoj stari karakterističan izgled. U antičko doba mesto je nazvano Chrysopolis što u prevodu znaçi "zlatni grad". Postoje nekoliko legendi po čemu je mesto dobilo ovo ime. Jedan od razloga može biti prekrasna i jedinstvena prirodna lepota kao i boja mora za vreme zalaska sunca. Drugi razlog je da su se prelasci brodova preko moreuza naplačivani zlatom. Po još jednom predanju kaže se da su Persijanci posle osvajanja ovog dela u 6.veku p.n.e svo zlato koje su prikupili u Anadoliji zaboravili u ovom gradu.

Za vreme Rimljana i Vizantijaca ovaj deo je bio kao jedno nezavisno područje u kome je izgrađen vojni garnizon pod imenom Scudari koji je štitio Imperiju.Tako da ime Üsküdar upravo potiće od ove reći.

Uskudar

Za vreme Vizantije i Osmanskog carstva Üsküdar je početna tačka za robu koja se prevozila ka Anadoliji i dalje na Istoku kao i tačka sa koje se roba koja je dolazila sa Istoka prevozila za Evropu. Tokođe sa ove tačke su svake godine polazili karavani na hodčašće (hac) kao i početna tačka dugog puta poštonoše koji su za vreme carstva putovali ka Anadoliji.

U Osmanskom periodu Üsküdar je bio mesto u koje su supruge i čerke sultana izgrađivali i kasnije fondacijama darivali kompleks zdanja.U uvom delu grada i danas postoje objekti izgrađenih od drveta koji prikazuju način život u tadašnjem Istanbulu.

Najvažniji istoriski spomenici u ovom delu nalaze se na trgu pristaništa i u njenoj okolini. Na trgu se nalazi Mihrimah Sultan Džamija izgrađena od strane čerka Sultan Suleymana Zakonodavca rođena od njegove supruge Hürrem Sultan. Mihrimah Sultan je supruga sadrazama Rüstem Paşe. Ova džamija u isto vreme je i drugo zdanja koja je ona izgradila. Džamija je delo arhitakte Mimara Sinana.

Džamija je izgrađene 1547.godina i spada u Sinanovih dela ranog perioda.Džamija je okružena sa 16 prozora, ima jednu kupolu i minare izgrađeno u stilu baroka. Za okičivanje unutrašnjeg enterijera koriščeno je abonosovo drvo, sedef i slonovača. Mimar Sina je u ovom zdanju po prvi put koristo okrugli oblik prozora. U sklopu kompleksa je medresa i dečija škola. Sve ovo je dovoljno da se ovakav istoriski spomenik poseti.

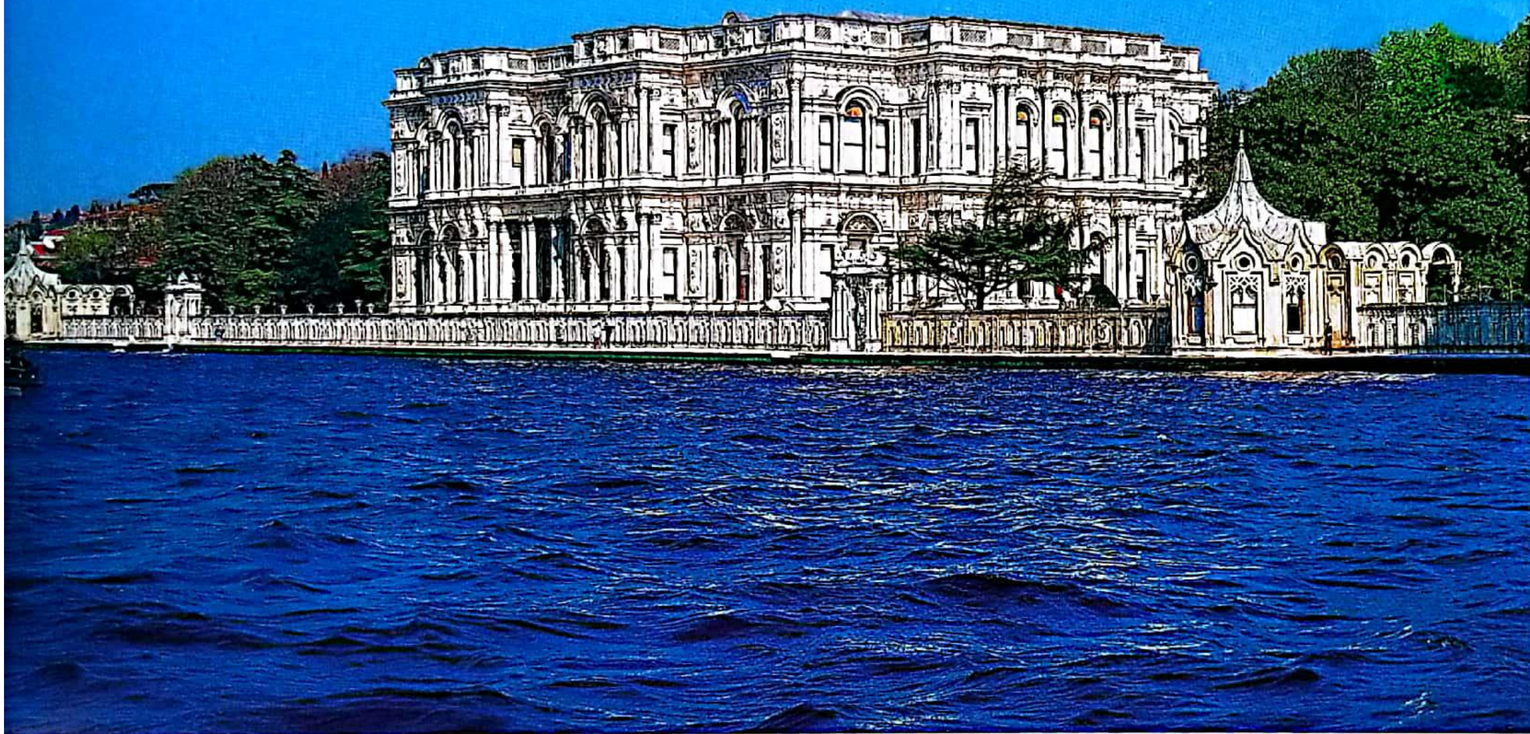

Kız Kulesi (Devojaçka Kula

Kız Kulesi (Devojačka Kula)

Kula je od strane Turaka poznata pod imenom Kız Klesi (Devojačka Kula), kod Evropljana je poznata pod imenom Lendros Kula. Objekat se nalazi na otvorenom moru, 200 metara od obale Üküdar na suprotnu stranu naselja zvano Salacak (Saladzak). Površina objekta je 1250 kvadratnih metara.Njeni temelji su postavljeni na stenama unutar morske vode. Oba imena zasnivaju se na neka predanja. Jedna od priča je da za vreme Vizantije jedan od imperatora zeleći da od zla zaštiti svoju čerku zatvorijoju je u kulu. Zmija koja je sa voćem doneta od strane veštice ujela je princezu koja je nakon toga izgubila život, sa ćime su se i ostvarila predkazivanja nekih proroka. To je i razlog da je kulu nazvana Devojačkom Kulom (Kız Kulesi).

Po drugom predanju Afroditovoj kaludzerici Heri je svake noći preplivajući moreuz dolazio zgodan mladić po imenu Lenadros te je kod Evropljanja ime kule poznato pod ovim imenom. Ali drugo predanje poriće ovu tvrdnju jer događaj o kome se ovde govori desio na području moreuza Çanakkale. U toj priči se govori kako je Hera u jednoj noći dok je more bilo uzburkano fenerom pokazivala put Leandrosu koji se usled bure utupio nakon čega je i Hera bacajući se more izgubila zivot. Istoriski izvori govore da je na ovom mestu za vreme Atinjana i Spartaka u 5.veku p.n.e od strane Alkibedisa izgrađena kula. U 12.veku Vizantijski imperator Manuel Komnenos na ovom mestu je izgradio jednu odbrabenu kulu. Kulu je nazvao svojim imenom. Po predanjima od ove kule je razapet lanac do mesta Sarayburnu na Istoriskom poluostruvu za ciljem da se zatvori ulazak u moreuzu. Posle osvajanja grada od strane Fatih Sultan Mehmeta na ovo mesto je izgrađena tvrđava ojačana sa topovima. Tokom 1600.godina kula je koriščena kao svetionik.U prvoj polovini 19.veka za vreme Sultan Mahmud II. objekat je dobila svoj današnji izgled. Ona je povremeno koriščena kao zatvor i izolovana bolnica (karantina). Posle restauracije između 1943-1945.godine danas se koristi kao restoran i otvorena je turistima.

Palata Beylerbeyi

Azijski deo Obale Moreuza

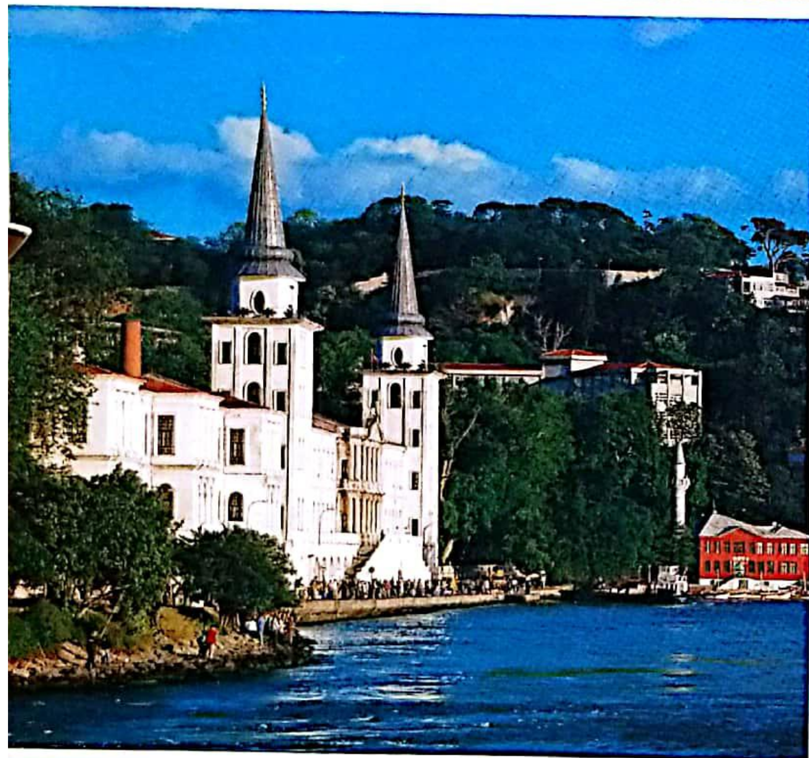
Napustajući Üsküdar napredujemo obalnim putem moreuza. Azijski deo moreuza nije u istoj meri bogat sa istoriskim spomenicima kao Evropski deo moreuza. Ali zato u ovom delu postoi velik broj istoriskih vila i letnjikovca. Ribarska sela koja su se na ovom delu nalazili do 1950.godine između sebe nisu bili povezani kopnenim putem.Razvojem grada sada su ovi delovi postali deo i unutrašnjosti grada u kome se nalaze luksuzne vile bogatih ličnosti. Prvi istoriski spomenik nakon izlaska iz Üsküdara je palata Beylerbeyi koja se nalazi na samoj obali Bosforskog moreuza.

Palata Beylerbeyi

Poznato je da je još za vreme Vizantijskog Imeratora Konstantina na vom mestu postojali zabavni vrtovi. U 16. veku, za vreme Sultan Murata III, Mehmet Paşa je ovde izgradio veliki letnjikovac. Pošto je bio na položaju Bejlerbeja Rumelije (Balkana) po ovim imenu je nazvana palata a kasnije i nasleje. Po naredbi Sultana Abdülaziza 1861-1865.godine umesto objekta koji je izgrađen od drveta izgrađena je nova zgrada.

Po predanju, tokom izgradnje objekta u kojoj je učestvovalo 5.000 radnika koriščena je muzika kako bi se motivisao njihov rad. Drugi je po redu od objekata izgređenih u ovom delu moreuzaU u večini slučajeva koriščen je za prijem stranih gostiju. Među vaznih gostiju koji su boravili u ovoj palati možemo nabroiti sledeće, Austriski Imperator Franz Joseph III, Napoleonova suproga Iperatorka Eugenia i Iranski Šah Nasreddin. Postoji priča da je Eugenie iste prozora sa ove palate naručila i za palatu Tuileries.

Brdo Çamlıca

Iza palate Beylerbeyi proteže se brežuljak koji je istovremenu i največei brdo moreuza i Istanbula. Brdo Çamlıca (Çamlıca Tepesi) nalazi se na 263 metara nadmorske visine. Ranije se ovo mesto koristilo za šetnju. Za vreme Sultana Mehmeda IV ovde je izgrađen lovački letnjikovac. Početkom 18.veka ovde je izgrađen poveći broj objekata-konaci za vodeće ličnosti države. Sa jedne strane Brda Çamlıca je pogled prema Mramorno More i ostrova sa duge strane je pogled prema istoriskom poluostrovu i Bosforskog moreuza. Rastauracija izvršena 1980.godine od strane firme Turing pomogla je sređivanju prostora koji je danas pun posetilaca obozavatelja Turske kave. Posebno krajem vikenda, mladoženje i neveste sa svojoma dolaze na čaj.

Letnjkovac Küçüksu

Letnjikovac Küçüksu (Küçüksu Kasrı) izgrađen je između 1856-1857.godine na obali reke Göksu.Izgradio ga je Sultan Abdülmecit. Delo je arhitekta Nikoos Balyana. Prednja strana objekta je bogato okićena u stilu baroka. Povremeno je i Atatürk dolazio i radio u ovom objektu. Objekat je između 1980-1983.godine restauriran i pretvoren u muzej. Objekat ima pogled na slivanje reke Göksu u Bosforski moreuz. Tokom 18. i 19. veka mesto je koriščeno za šetnju članova porodice Osmanske dinastije i žitelja Istanbula. Nekada su rekom plovili i čamci sultana, nažalost danas zbog industrijalizacije njena okulina je dosta izgubila od lepote iz starijih vremena.

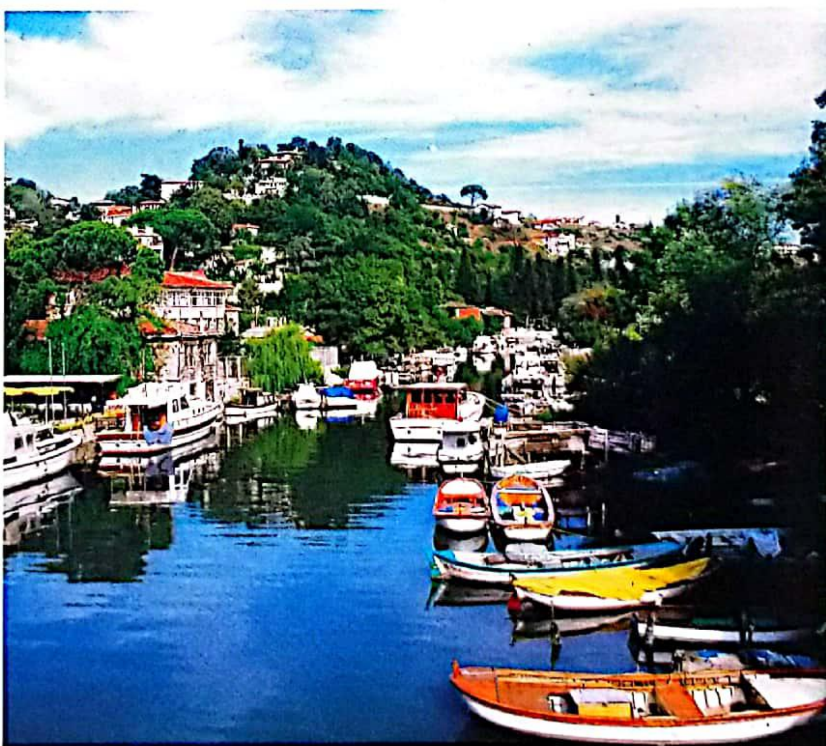
Letnjikovac Küçüksu
Vojna Gimnazija Kuleli
Letnjikovac Hidiv

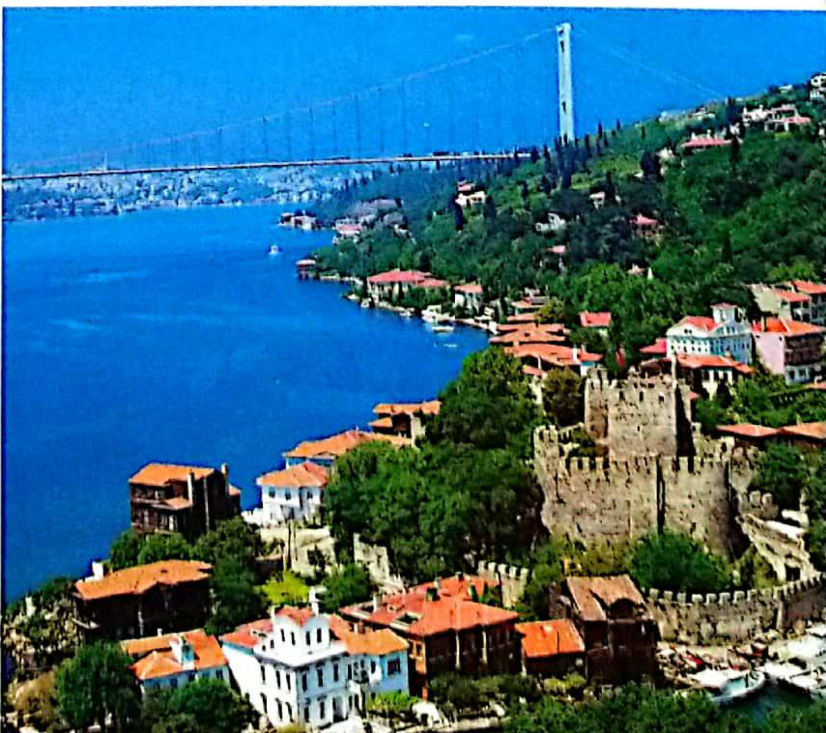
Anadolu Hisar

Anadolu Hisar nalazi se naspram Rumeli Hisar na užoj tačci Boforskog moreuza. Izgrađen je u toku opkolijivanja grada od strane Turaka za vreme sultana Yıldırm Beyazıta 1393. godine. Pre izgradnje tvrđave tu je postojao hram od pre Hriščanskog perioda. Prvo ime tvrđave je bio Güzelce Hisar. Za vreme izgradne nalazio se sasvim na obali moreuza međutim razvojem grada i izgradnjom objekata tvrđava je sada nešto dalje od obale. U okolini Hisara nalaze se istoriske vile i letnjikovci isgrađeni u 18. i 19. veku od strane visokih državnih ličnosti Osmanskog carstva. Putem iz Hisara u pravcu Beykoza prisutno je još poveći broj interesantnih vila i letnjikovaca.Tu je letnjikovac Bahriyeli Sedat Bey, izgrađen u stilu neobarok, zatim elegantnog izgleda letnjivovac Zarif Mustafa Paşe izgrađen u 18.veku, naj stariji letnjikovac na obali Amcazade izgrađen tokom 17.veka, letnjikovac koji se nalazi između dva viseća mosta Hekimbaşı Salih Efende izgrađen u 19.veku, letnjikovac Feruh Efendi, Ethem Pertev, letnjikovac Hacı Ahmet Bey, letnjikovac izgrađen 1905.godine ne mestu zvano Kanlıca Hacı Şefik Bey i 7-8 letnjikovaca Hasan Paşe izgraženi sa balkonima od drvene građe. U restoranu koji se nalazi odma uz skele u Kanlıca nudi se poznato kiselo mleko koje se servira sa šečerom u prahu.

U nastavku obale moreuza nalaze se pretežno nova naselja i ribarska sela u kojima se može kupiti i pojesti sveža riba i ostali morski proizvodi, što je i isti slučaj kao i na Evropskom delu obale moreuza.

Göksu i Anadolu Hisar

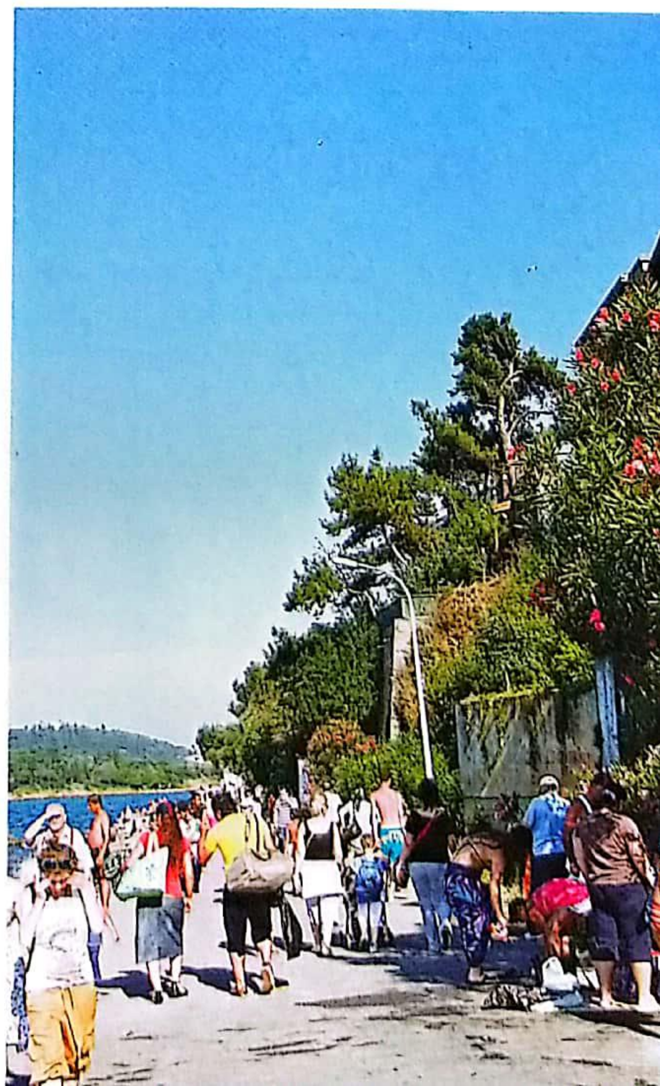
Büyükada (Veliko Ostrovo)

Ostrova

Nekoliko kilometara naspram obale Bostanci sa Azijskog dela grada i 2o kilometara udaljeno od istoriskog poluostrova na Mramornom Moru nalaze se ostrova koje se podgotovo tokom letnjih meseci preporučuju turistima za obilazak. Niz ostrova sastoji se od 9 ostrova i dva stenovitih ostrovčad. Ukratko ih danas nazivaju imenom Adalar (Ostrova). Dok kod stranih turista poznati su pod imenom Crvena Ostrova ili Prinčeva Ostrova. U antičko doba ostrova su nosili naziv Demonesoi što u prevodu znaći, Narodna Ostrova. U toku Vizatijskog perioda ostrova su nazvani Papadanisia što u prevodu znaći Popova Ostrova. Za vreme Vizantijske vladavine ostrova su bila pretežno koriščena kao mesto za izgnanstva visoke vlastele i popova. Za vreme Osmanskog carstva podgotovo dolaskom jakih putničkih brodova na ostrova pretezno žive Grčka, Jermenska i Jevrejska manjina. Početkom 19.veka broj stanovnika ostrova iznosio je oko 1.200 da bi se taj broj na početku 20.veka povećao na 12.000, dok danas na ostrovima živi više od 20.000 stanovnika. Posetom turista, podgotovo tokom letnjih meseci broj stanovnika premašuje 100.000. Do ostrova je moguće doći sa brodovima koji polaze sa pristaništa Sirkeci ili Bostancı. Površina ostrova i stara i nova imena ostrova su sledeća: Kınalıadı (Proti) 13 km2, Burgaz Ada (Antigoni) 1,5 km2, Kaşık Adası (Pida) 0,006 km2, Heybeliada (Chalki) 2,4 km2, Büyükada (Prinkipo) 5,36 km2, Sedef Adası (Antherovitos ili Terebintos) 0,01 km2,

Burgazada

Sivriada (Oksia) 0,05 km2, Yassıada (Plati) 0,05km2 i Tavşan Ada (Niadri ili Neadros) 0,04 km2.
Od ovih ostrova Sivriada i Tavşanadası su prazna ostrova, Kaşıkadası je privatno vlasništvo a Yassıada koristise kao obrazovni centar. Ostala ostrova su naseljena stanovništvom. Na ostrovima je dozvoljeno koriščenje sama motornih vozila sa potrebe opštine. Na ostrovima je moguće koriščenje bicikla i fijakera. Umor koji je ruzultat poseta i razgledavanja istoriskih spomenika može se ublažiti odlaskom na ostrova Heybeliada ili Büyük Ada. Osim putovanje brodom koriščenje fijakere za šetnju ostrovima pruziće nezaboravno zadovoljstvo uz čist vazduh i prelep pogleda na more.Svakoko mogu se koristiti i plaže na ostrovima a zatim u ugodnim restoranima narućiti i sveža riba. Crkva Sv.Đordže (Aya Yorgi) koja se nalazi na Büyük Ada, manastir Hristos na Kınalıada, verska škola na Heybeliada i crkva na Burgazada Johannes Prodomos kao i muzej Sait Faik su istoriski spomenici koje treba svakako posetiti.

Kınalıada

ARD

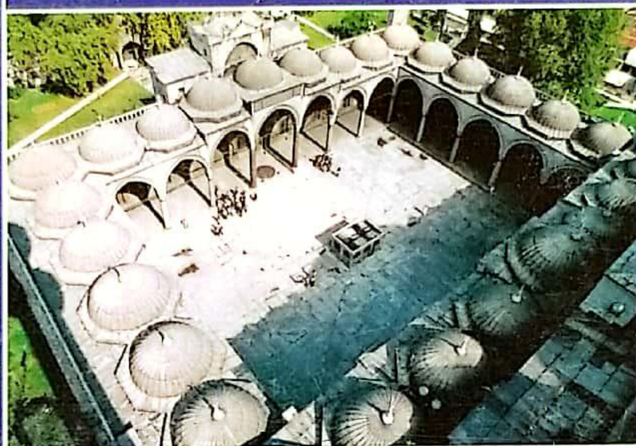
ISTANBUL

S A D R Ž A J

Geografski polozaj Istanbula 4
Kratak Istorijat Istanbula 6
Centar Istoriskog Poluostrova 9
Muzej Aja Sofija 10
Bazilika Cisterna 24
Sultanahmet Džamija 27
Muzej Mozaika 33
Trg Hipodroma 35
Palata Ibraşim Paşa i
Tursko Islamski Muzej 40
Sokollu Džamija 43
Palata Topkapi (Topkapi Sarayı) 48
Crkva Sv.Irinej (Aja Irinej) 64
Arheološki Muzej Istanbula 65
Duž Obalskih Zidin 68
Kumkapi 69
Yedikule Hisarı (Jedikule Hisar) 70
Kopnene Zidine 71
Region Čaršija i Eminönü 72
Čemberlitaš 73
Nur Osmaniye Džamija 74
Kapaličaršija 75
Glavna Zgrada Istanbulskog Univerziteta i
Kula Beyazıt 78
Bayazıt Džamija 79
Suleymaniye Džamija 80
Şehzade Džamija 86
Rustem Paşa Džamija 87
Egipatska Čaršija (Mısır Çarşısı) 88
Yeni Džamija 89
Most Galata 91
Region Fatih i Haliç 92
Vijaduk Bozdoğan 93
Fatih Džamija 94
Fatih Džamija i Crkva Pammakarsitos 96
Muzej Karije ili Crkva Chora 97
Palata Tekfur 101
Eyüp Sultan Džamija 102
Manastir Pantokrator ili Zeyrek Džamija 104
Region Galate i Taksima 105
Tunel 106
Kula Galata 107
Ulica Istiklal 108
Trg Taksim 110
Evropski Deo Moreuza 113
Obala Moreuza od Galate do Rumeli Fener 115
Dolmabahçe Džamija 117
Sat Kula Dolmabahçe 117
Palata Dolmabahçe 117
Beşiktaş 123
Ortaköy 125
Most na Bosforu ili Ataturkov Most 129
Rumeli Hisar 130
2. Most na Bosforu ili
Most Fatih Sultan Mehmet 131
Emirgan-Sarıyer 132
Azijski deo Istanbula i Bosfora i Ostrova 134
Kadiköy 134
Üsküdar 136
Kız Kulesi (Devojačka Kula) 138
Azijski deo Bosfora 139
Palata Beylerbeyi 139
Brdo Çamlıca 140
Letnjikovac Küçüksu 140
Anadolu Hisar 141
Ostrova 142

Štampanje i distribucija
ARD Basım Yayın Turizm İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti.
Alemdar Mahallesi Ticarethane Sokak Tevfikkuşoğlu İş Hanı No; 15/14
Sultanahmet - Fatih/İSTANBUL
www.ardbasim.com - info@ardbasim.com
Phone: +90 212 522 35 16
Fotografije: ARD Diabank
Layout: Ard Basim
Priprema za štampu : Yele Ofset Matbaa Kalıpları İthalat İhracat San. ve Tic.Ltd.Şti
Topkapı / İstanbul

ISBN 978-605-81859-9-9

7€

ISBN 978-6058185999

